

**T.C.
YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**İSTANBUL'DA TAŞIMALI EĞİTİMİN OKUL-VELİ-ÖĞRENCİ
AÇISINDAN OLUMLU VE OLUMSUZ ETKİLERİ**

Ayhan ÖZGÜN

**SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM YÖNETİMİ ve DENETİMİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

İSTANBUL-2007

**T.C.
YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**İSTANBUL'DA TAŞIMALI EĞİTİMİN OKUL-VELİ-ÖĞRENCİ
AÇISINDAN OLUMLU VE OLUMSUZ ETKİLERİ**

Ayhan ÖZGÜN

**DANIŞMAN
Dr. Serdar Adil SAÇAN**

**SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM YÖNETİMİ ve DENETİMİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

İSTANBUL-2007

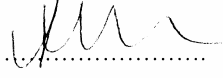
**İSTANBUL'DA TAŞIMALI EĞİTİMİN OLUMLU VE OLUMSUZ
ETKİLERİ**

Ayhan ÖZGÜN

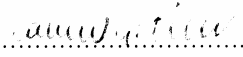
ONAY

Juri:

Tez Danışmanı : Dr. Adil Serdar SAÇAN

.....

Üye : Prof. Dr. Canan ÇETİN

.....

Üye : Dr. Mustafa FARSAKOĞLU

.....

Yüksek lisans tezi onay tarihi:...../...../2007

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
TABLO LİSTESİ	IV
ŞEKİL LİSTESİ	VII
ABSTRACT	IX
ÖZET	XI
BÖLÜM I	
I. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Problemi.....	4
1.2. Araştırmanın Amacı.....	5
1.3. Araştırmanın Önemi.....	6
1.4. Araştırmanın Varsayımları.....	7
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	7
1.6. Araştırmada Kullanılan Tanımlar.....	8
BÖLÜM II	
2. KONU İLE İLGİLİ KURAMSAL GÖRÜŞ VE ARAŞTIRMALAR	9
2.1. Türk Eğitim Sisteminin Tarihsel Gelişimi.....	9
2.1.1. İslam Öncesi Dönem.....	9
2.1.2. Selçuklular ve Osmanlılar Dönemi.....	10
2.1.3. Cumhuriyet Dönemi.....	10
2.2. Türk Millî Eğitim Sistemi.....	11
2.3. Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları.....	12
2.4. Türk Millî Eğitiminin Özel Amaçları.....	12
2.5. Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri.....	13
2.6. Türk Milli Eğitim Sisteminin Genel Yapısı.....	15
2.6.1. Örgün Eğitim.....	16
2.6.2. Yaygın Eğitim.....	18

2.7. Zorunlu İlköğretim Uygulamasının Tarihçesi ve Türkiye'deki Gelişimi.....	22
2.8. Sekiz Yıllık Kesintisiz Zorunlu İlköğretim Uygulamasına Geçiş.....	23
2.9. Sekiz Yıllık Zorunlu Eğitim Nasıl Olmalı?.....	25
2.10. Taşınmalı İlköğretim Uygulaması.....	26
2.11. Taşınmalı İlköğretimin Gerekçesi.....	28
2.12. Taşınmalı İlköğretimin Sağladığı Yararlar.....	30
2.13. Taşınmalı İlköğretim Nasıl Ve Neye Göre Yapılmaktadır.....	33
2.14. Taşıma Merkezi İlköğretim Okulunun Özellikleri.....	36
2.15. Öğrencisi Taşınacak Okul Ve Yerleşim Biriminin Özellikleri.....	36
2.16. Plânlama Komisyonu.....	37
2.17. Plânlama Komisyonunun Görevleri.....	38
2.18. Değerlendirme Komisyonu.....	39
2.19. Değerlendirme Komisyonunun Görevleri.....	39
2.20. Uygulama.....	40
2.21. Merkez İlköğretim Okulu Müdürünün Görevleri.....	40
2.22. Çeşitli Ülkelerdeki Taşınmalı Eğitim Uygulamaları.....	42
2.23. İstanbul İlinde Eğitim.....	43
2.24. Taşınmalı Eğitimle İlgili Yapılan Araştırmalar.....	47

BÖLÜM III

3. YÖNTEM.....	55
3.1. Araştırmanın Modeli.....	55
3.2. Evren ve Örneklem.....	55
3.3. Veriler ve Toplanması.....	60
3.4. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması.....	60

BÖLÜM IV

4. BULGULAR VE YORUM.....	65
4.1. Kişisel Özelliklere İlişkin Bulgular.....	65
4.2. Taşınmalı Eğitim Uygulaması İle İlgili Öğrencilerin Görüşleri.....	65

4.3. Taşımalı Eğitim Uygulaması İle İlgili Veli Görüşleri.....	72
4.4. Taşımalı Eğitim Uygulaması İle İlgili Öğretmen ve Yönetici Görüşleri.....	84
BÖLÜM V	
5. SONUÇLAR ve ÖNERİLER.....	108
5.1 Sonuçlar.....	108
5.1.1.Taşımalı Eğitimin Okul-Veli-Öğrenci Açısından Olumlu Etkileri.....	109
5.1.2.Taşımalı Eğitimin Okul-Veli-Öğrenci Açısından Olumsuz Etkileri.....	111
5.2. Öneriler.....	111
KAYNAKÇA.....	113
EKLER.....	117

TABLO LİSTESİ

	Sayfa No
Tablo-1 Okul, Öğrenci ve Öğretmen Sayıları (2005-2006 Öğretim Yılı).....	20
Tablo-2 Taşımali İlköğretim Yıllara Göre Gelişimi.....	35
Tablo-3 2004-2005 Eğitimin Genel Durumu.....	44
Tablo-4 Resmi+Özel Okullar Türkiye-İstanbul Karşılaştırması (2004-2005).....	44
Tablo-5 Okullaşma Oranı.....	45
Tablo-6 Resmi-Özel İlköğretim Kurumlarının 2005-2006 Öğretim Yılı Başı Durumu.....	46
Tablo-7 İstanbul'da Okul, Öğrenci, Şube, Derslik, Öğretmen ve Yönetici Sayıları (2005-2006 Öğretim Yılı Başı Durumu).....	46
Tablo-8 İstanbul'da 2005-2006 Öğretim Yılı II. Dönem Taşımali İlköğretim Bilgi Formu.....	56
Tablo-9 Sınıflara Göre Taşımali İlköğretim Öğrencilerinin Dağılımı.....	59
Tablo-10 Anket Uygulanan Okullar, Yönetici-Öğretmen, Öğrenci ve Veli Sayıları.....	59
Tablo-11 Güvenilirlik Analizi.....	61
Tablo-12 Öğrenci Anketinde Yer Alan Soruların Faktör Yükleri.....	62
Tablo-13 Veli Anketinde Yer Alan Soruların Faktör Yükleri.....	63
Tablo-14 Yönetici ve Öğretmen Anketinde Yer Alan Soruların Faktör Yükleri.....	64
Tablo-15 Araştırmaya Katılan Deneklerin Göreve Göre Dağılımı.....	65
Tablo-16 Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Cinsiyete Göre Dağılımı.....	65
Tablo-17 Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Taşındığı Süreye Göre Dağılımı.....	66
Tablo-18 Araştırmaya Katılan Erkek ve Kız Öğrencilerin Cevap Ortalamaları.....	66
Tablo-19 Öğrencilerin Taşındıkları Yıla Göre Cevap Ortalamaları.....	67
Tablo-20 Araştırmaya Katılan Velilerin Cinsiyete Göre Dağılımı.....	72
Tablo-21 Araştırmaya Katılan Velilerin Mesleğe Göre Dağılımı.....	72
Tablo-22 Araştırmaya Katılan Velilerin Yaşlarına Göre Dağılımı.....	73
Tablo-23 Araştırmaya Katılan Velilerin Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı.....	73

Tablo-24 Araştırmaya Katılan Velilerin Mesleklerine Göre Cevap Ortalamaları.....	73
Tablo-25 Araştırmaya Katılan Velilerin Cinsiyetlerine Göre Cevap Ortalamaları.....	77
Tablo-26 Araştırmaya Katılan Velilerin Yaşlarına Göre Cevap Ortalamaları.....	78
Tablo-27 Araştırmaya Katılan Velilerin Eğitim Düzeylerine Göre Cevap Ortalamaları.....	81
Tablo-28 Araştırmaya Katılan Öğretmen ve Yöneticilerin Cinsiyete Göre Dağılımı.....	84
Tablo-29 Araştırmaya Katılan Öğretmen ve Yöneticilerin Yaşlarına Göre Dağılımı.....	85
Tablo-30 Araştırmaya Katılan Öğretmen ve Yöneticilerin Kıdemlerine Göre Dağılımı.....	85
Tablo-31 Öğretmen ve Yöneticilerin Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı.....	85
Tablo-32 Araştırmaya Katılan Yönetici ve Öğretmenlerin Cevap Ortalamaları.....	86
Tablo-33 Öğretmen ve Yöneticilerin Cinsiyete Göre Cevap Ortalamaları.....	87
Tablo-34 Yönetici ve Öğretmenlerin Yaşlarına Göre Cevap Ortalamaları.....	88
Tablo-35 Öğretmen ve Yöneticilerin Eğitim Düzeylerine Göre Cevap Ortalamaları.....	91
Tablo-36 Öğretmen ve Yöneticilerin Mesleki Kıdemlerine Göre Cevap Ortalamaları.....	92
Tablo-37 Öğretmen ve Yöneticilerin Buldukları Okuldaki Kıdemlerine Göre Cevap Ortalamaları.....	95
Tablo-38 Öğretmen-Yönetici, Öğrenci ve Velilerin Taşınmalı İlköğretim Uygulamasından Memnun Olup Olmadığına İlişkin Cevap Ortalamaları....	98
Tablo-39 Taşınmalı İlköğretim Uygulamasının, Sekiz Yıllık Zorunlu Eğitimin Yaygınlaştırılmasında Etkili Olup Olmadığına İlişkin Öğretmen-Yönetici ve Velilerin Cevap Ortalamaları.....	98
Tablo-40 Taşıma Merkezi Okulun (Derslik, Donanım, Araç-Gereç, Laboratuar Yönünden) Yeterli Olup Olmadığına İlişkin Öğretmen-Yönetici, Öğrenci ve Velilerin Cevap Ortalamaları	99
Tablo-41 Taşıma Merkezi Okulda Öğretmen Sayısının Yeterli Olup Olmadığına İlişkin Öğretmen-Yönetici, Öğrenci ve Velilerin Cevap Ortalamaları.....	99

Tablo-42 Taşımalı Eğitim Kapsamında ki Öğrencilerin Başarılı Olup Olmadığına İlişkin Öğretmen-Yönetici, Öğrenci ve Velilerin Cevap Ortalamaları.....	100
Tablo-43 Taşımalı Eğitimin Birleştirilmiş Sınıf Uygulamasının Azalmasında Etkili Olup Olmadığına İlişkin Öğretmen ve Yöneticilerin Cevap Ortalamaları...	100
Tablo-44 Taşımalı Eğitimin Kızların Okullaşma Oranının Artmasında Etkili Olup Olmadığına İlişkin Öğretmen ve Yöneticilerin Cevap Ortalamaları.....	101
Tablo-45 Taşımalı Eğitimin, Fakir Ailelerin Çocuklarının Okullaşma Oranının Artmasında Etkili Olup Olmadığına İlişkin Öğretmen-Yönetici ve Velilerin Cevap Ortalamaları.....	101
Tablo-46 Taşımalı Eğitimden Öncekine Kıyasla, Taşımalı Eğitim Kapsamında ki Öğrencilerin Sosyal ve Kültürel Etkinliklere Daha Çok Katılıp Katılmadığına İlişkin Öğretmen-Yönetici ,Veli ve Öğrencilerin Cevap Ortalamaları.....	102
Tablo-47 Taşıt Sürücülerinin Yerine Getirdiği Hizmetin ve Sorumluluğun Bilincinde Olup Olmadığına İlişkin Öğretmen-Yönetici ,Veli ve Öğrencilerin Cevap Ortalamaları.....	103
Tablo-48 Taşımalı İlköğretim Kapsamındaki Öğrencilerin Beslenme İhtiyacının Yeterli Şekilde Karşılanıp Karşılanmadığına İlişkin Öğretmen-Yönetici ,Veli ve Öğrencilerin Cevap Ortalamaları.....	103
Tablo-49 Taşıma Merkezi Okulda Taşınan Öğrencilerin Yemek Yiyebileceği Uygun Bir Yer Olup Olmadığına İlişkin Öğretmen-Yönetici ,Veli ve Öğrencilerin Cevap Ortalamaları.....	104
Tablo-50 Öğrencilerin Taşındığı Araçlara, Öğrenciler Dışında Kişilerin Alınıp Alınmadığına İlişkin Veli ve Öğrencilerin Cevap Ortalamaları.....	105
Tablo-51 Öğrencilerin Taşıtlarda Ayakta Yolculuk Yapıp Yapmadığına İlişkin Öğretmen-Yönetici ve Öğrencilerin Cevap Ortalamaları.....	105
Tablo-52 Taşımalı Eğitim Kapsamındaki Öğrencilerin Taşındığı Okula ve Arkadaşlarına Uyum Sağlayıp Sağlayamadığına İlişkin Öğretmen-Yönetici ,Veli ve Öğrencilerin Cevap Ortalamaları.....	106
Tablo-53 Öğretmen Atamalarında Taşıma Merkezi Okullara Öncelik Verilip Verilmediğine İlişkin Öğretmen-Yöneticilerin Cevap Ortalamaları.....	106

ŞEKİL LİSTESİ

	Sayfa No
Şekil-1 Erkek Öğrencilerin Ortalama Grafiği.....	66
Şekil -2 Kız Öğrencilerin Ortalama Grafiği.....	67
Şekil -3 Bir Yıldır Taşınan Öğrencilerin Ortalama Grafiği.....	68
Şekil -4 İki Yıldır Taşınan Öğrencilerin Ortalama Grafiği.....	68
Şekil -5 Üç Yıldır Taşınan Öğrencilerin Ortalama Grafiği.....	69
Şekil -6 Dört Yıldır Taşınan Öğrencilerin Ortalama Grafiği.....	69
Şekil -7 Beş Yıldır Taşınan Öğrencilerin Ortalama Grafiği.....	70
Şekil -8 Altı Yıldır Taşınan Öğrencilerin Ortalama Grafiği.....	70
Şekil -9 Yedi Yıldır Taşınan Öğrencilerin Ortalama Grafiği.....	71
Şekil -10 Sekiz Yıldır Taşınan Öğrencilerin Ortalama Grafiği.....	71
Şekil -11 Çiftçi Velilerin Ortalama Grafiği.....	74
Şekil -12 Memur Velilerin Ortalama Grafiği.....	74
Şekil -13 Emekli Velilerin Ortalama Grafiği.....	75
Şekil -14 İşçi Velilerin Ortalama Grafiği.....	75
Şekil -15 Serbest Meslek Sahibi Velilerin Ortalama Grafiği.....	76
Şekil -16 Diğer Meslek Sahibi Velilerin Ortalama Grafiği.....	76
Şekil -17 Erkek Velilerin Ortalama Grafiği.....	77
Şekil -18 Bayan Velilerin Ortalama Grafiği.....	78
Şekil -19 20-30 Yaş Grubundaki Velilerin Ortalama Grafiği.....	79
Şekil -20 31-40 Yaş Grubundaki Velilerin Ortalama Grafiği.....	79
Şekil -21 41-50 Yaş Grubundaki Velilerin Ortalama Grafiği.....	80
Şekil -22 51 Yaş ve Üzeri Yaş Grubundaki Velilerin Ortalama Grafiği.....	80
Şekil -23 İlkokul Mezunu Velilerin Ortalama Grafiği.....	81
Şekil -24 Ortaokul Mezunu Velilerin Ortalama Grafiği.....	82
Şekil -25 Lise ve Dengi Mezunu Velilerin Ortalama Grafiği.....	82
Şekil -26 Yüksekokul Mezunu Velilerin Ortalama Grafiği.....	83
Şekil -27 Fakülte Mezunu Velilerin Ortalama Grafiği.....	83

Şekil -28 Diğer Eğitim Kurumlarından Mezun Velilerin Ortalama Grafiği.....	84
Şekil -29 Öğretmenlerin Ortalama Grafiği.....	86
Şekil -30 Yöneticilerin Ortalama Grafiği.....	86
Şekil -31 Erkek Öğretmen ve Yöneticilerin Ortalama Grafiği.....	87
Şekil -32 Bayan Öğretmen ve Yöneticilerin Ortalama Grafiği.....	88
Şekil -33 20-30 Yaş Grubundaki Öğretmen ve Yöneticilerin Ortalama Grafiği.....	89
Şekil -34 31-40 Yaş Grubundaki Öğretmen ve Yöneticilerin Ortalama Grafiği.....	89
Şekil -35 41-50 Yaş Grubundaki Öğretmen ve Yöneticilerin Ortalama Grafiği.....	90
Şekil -36 51 ve Üzeri Yaş Grubundaki Öğretmen ve Yöneticilerin Ortalama Grafiği.....	90
Şekil -37 Yüksekokul Mezunu Öğretmen ve Yöneticilerin Ortalama Grafiği.....	91
Şekil -38 Fakülte Mezunu Öğretmen ve Yöneticilerin Ortalama Grafiği.....	92
Şekil -39 1-5 Yıl Kıdemi Olan Öğretmen ve Yöneticilerin Ortalama Grafiği.....	93
Şekil -40 6-10 Yıl Kıdemi Olan Öğretmen ve Yöneticilerin Ortalama Grafiği.....	93
Şekil -41 11-15 Yıl Kıdemi Olan Öğretmen ve Yöneticilerin Ortalama Grafiği.....	94
Şekil -42 16-20 Yıl Kıdemi Olan Öğretmen ve Yöneticilerin Ortalama Grafiği.....	94
Şekil -43 21-25 Yıl Kıdemi Olan Öğretmen ve Yöneticilerin Ortalama Grafiği.....	94
Şekil -44 26 Yıl ve Üzeri Kıdemi Olan Öğretmen ve Yöneticilerin Ortalama Grafiği.....	95
Şekil -45 Buldukları Okulda 1-5 Yıl arasında Görev Yapmış Öğretmen ve Yöneticilerin Ortalama Grafiği.....	96
Şekil -46 Buldukları Okulda 6-10 Yıl arasında Görev Yapmış Öğretmen ve Yöneticilerin Ortalama Grafiği.....	96
Şekil -47 Buldukları Okulda 11-15 Yıl arasında Görev Yapmış Öğretmen ve Yöneticilerin Ortalama Grafiği.....	97
Şekil -48 Buldukları Okulda 16-20 Yıl arasında Görev Yapmış Öğretmen ve Yöneticilerin Ortalama Grafiği.....	97
Şekil -49 Buldukları Okulda 21-25 Yıl arasında Görev Yapmış Öğretmen ve Yöneticilerin Ortalama Grafiği.....	97

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

Yazının bulunması ve toprağa yerleşme olayı eğitimin örgütlenmesi ve kurumsallaşması açısından bir başlangıç noktası olmuştur (Tezcan, 1997).

Eğitimin tarihsel ve sosyal kökenleri araştırıldığında, 2500 yıllık insanlık tarihinin başlangıcından bu yana insanoğlunun temel “eğitim”le ilgilendiği, Aristokratlara savaş becerilerinin, köylülere de toprağı işleme ve tehlikelerden korunma yollarının öğretildiği görülür. Sonraki yıllarda ise, Atina şehir devletinde eğitimin askeri niteliğı giderek azalmaya başlar. Çocuklara okuma-yazma, şiir ezberleme, şarkı söyleme, lir çalma, aritmetik ve fiziksel beceriler öğretilir ve eğitim “devlet görevi” olarak ele alınır. Bu görüşten hareketle Sofistler, eğitimin tüm halka yaygınlaştırılması gerektiğini söyler. Hıristiyanlığı yaymakla görevli kişiler Kataşet Okulları ile Manastırları temel eğitim kurumuna dönüştürür. Orta Çağda “ilköğretim” düzeyinde okuma-yazma ve basit hesaplar öğretilir. XIX. Yüzyılda İngiltere’de ilköğretim düzeyinde önemli gelişmeler yaşanır ve ilköğretim tüm ülkeye yaygınlaştırılır. İlköğretimin yaygınlaştırılması ile ilgili aşamalarda, XIX. yüzyıl sonlarında ABD’de temel eğitim/ilköğretim tüm ülkeye yaygınlaştırılır ve zorunlu hale getirilir (Erden, 2001)

İkinci Dünya Savaşından sonra eğitimin bireyin verimliliğini, dolayısıyla da gelirini artırdığı; bireylerin eğitim düzeylerinin artmasının toplam üretimi artırdığı ve bu nedenle de eğitimin yaygınlaştırılmasının hem bireysel, hem toplumsal açıdan kazançlı olduğu görüşü yaygınlık kazanmıştır. Bu dönemde hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkeler eğitim yatırımlarının sonuçları konusunda daha tatmin edici sonuçlar almışlardır. Gelişmekte olan ülkelerde daha nitelikli insan gücüne gereksinim duyulması eğitimin ekonomik kalkınmaya katkıda bulunan bir yatırım harcaması olarak görülmesi ulusal bütçeden eğitime daha fazla pay ayrılması, bunun yanında eğitimin bir hak olarak algılanması, diplomanın iyi bir mesleğe ve yaşama götüren en iyi yol olarak görülmesi, eğitimin planlanmasında etkili olmuştur (Coombs, 1973).

20. yüzyıl “Eğitilebilme” yi tüm insanların hakkı olarak kabul eden bir yüzyıl oldu. Bunun dünya yüzünde ne ölçüde gerçekleştiği tartışılabilirse de, gelişmiş, az gelişmiş veya gelişmekte olan diye tanımlanan tüm ülkelerde bireylerin eğitimden yararlanabilmelerini sağlamak, devletlerin temel görevlerinde biri olarak kabul edildi. Bu nedenle de her ülkede çocukların ve gençlerin hakları olan eğitimden özellikle okullar aracılığı ile yararlanabilmeleri için pek çok çaba sarfedildi. Hatta bununla da yetinilmedi okul çağının dışında kalan gençler ve yetişkinler için de eğitim olanakları yaratılmaya çalışıldı. Ancak eğitimi çağ nüfusunun tamamına ve topluma yayma çabaları zaman zaman eğitimin kalite yönünden ihmal edilmesine de neden oldu (Ensari, 2003)

Eğitim; seçilmiş ve kontrollü bir çevrenin etkisi altında, kişisel gelişmeyi sağlayan sosyal bir süreçtir. Bir başka anlayışa göre eğitim, ferdin bedensel, duygusal, zihinsel ve sosyal yeteneklerinin kendisi ve bağlı bulunduğu toplum için en uygun bir şekilde geliştirmesidir (Öztürk, 2001)

Bir toplumun gelişmişliği ya da geri kalmışlığı ile o toplumun eğitim sistemi arasında yakın bir ilişki olduğu görüşü yeni olmamakla birlikte Birleşmiş Milletler, Dünya Bankası gibi uluslar arası kuruluşların yayınlarında, bilimsel araştırmalarda ve devlet adamlarının konuşmalarında sık sık dile getirilmektedir (Kaya, 1993).

Ülkeler, ancak sağlıklı bir eğitim sistemi aracılığıyla kalkınmanın gerektirdiği sayı ve nitelikte insan gücünü yetiştirirler. Böylece eğitilmiş insanlar tarafından ülke kaynakları daha etkili ve daha planlı bir şekilde değerlendirilir. Eğitim sisteminin kişi ve toplum hayatını değiştirmede başarılı olabilmesi, eğitimin kendinden beklenen işlevleri sağlıklı bir şekilde gerçekleştirmesine bağlıdır. Eğitimin işlevleri, her ülkede genel olarak üç gruba ayrılmaktadır (Kaya, 1993).

a- Eğitimin Sosyal İşlevi: Kişileri hem yaşadığı toplumun, hem de bu toplumun bağlı olduğu çağdaş dünyamızın uyumlu bir üyesi durumuna getirmektir.

b- Eğitimin Siyasal İşlevi: Toplumun temel yasalarında belirlenmiş olan siyasal sisteme bağlı, kanunlara saygılı insan, iyi vatandaş yetiştirmektir.

c- Eğitimin Ekonomik İşlevi: Rasyonel ekonomik davranışlarda bulunan, yaratıcı, iyi üreticiler ve iyi tüketiciler yetiştirmektir.

Bu niteliklerin tümü ancak eğitim yoluyla kazandırılabilir. Ancak; Türkiye’de eğitimin, toplumsal, siyasal ve ekonomik işlevlerini yerine getirmede yetersiz kaldığı görülmektedir.

Cumhuriyetin ilk yıllarında eğitimin toplum kalkınmasındaki en önemli itici güç olduğu görüşü ile yola çıkan Atatürk ve arkadaşlarının düşledikleri bilgi ve beceri yönünden olduğu kadar toplumsal değerler yönünden de yüksek standartlara sahip yurttaşların yetiştirilmesi, eğitimin sadece bir hak olarak kabul edilmesiyle değil, ama bu hakkın en kaliteli insanları yetiştirecek şekilde kullanımının sağlanması ile mümkündür. Zira 21. yüzyılın Türkiye si her alanda dünya ülkeleri ile rekabet etme durumunda kalacaktır. Bu rekabet ortamı içinde yerinin nerede olacağı ise özellikle Avrupa ülkeleri ile kıyaslandığında çok genç olan nüfusuna iyi kalitede eğitim olanakları sağlanması ile belirlenecektir (Ensari, 2003).

Bugün eğitim, toplumsal değişme açısından bayındırlık, ulaşım, sanayi ve öteki ekonomik alanlara göre daha karlı bir yatırım olarak görülmektedir. Öyleyse eğitim, “hem bireyler olarak yüksek bir yaşama düzeyi elde etmemizin başlıca yolu, hem toplum olarak gelişme ve ilerlemenin, ileri ülkeler arasında yer almanın başlıca yoludur. Hem de ülkede demokratik bir siyasal ve toplumsal yaşamı gerçekleştirmenin temel bir yoludur (Ünal, 1999).

Globalleşen dünyada bilginin sürekli ve sistematik gelişimi eğitim sürecini de olumlu etkilemektedir. Eğitime yapılan yatırım aslında insana yapılan yatırım demektir. Eğitimli insan firmanın en zengin kaynağıdır. Bu nedenle firmalar giderek eğitime daha çok yer vermektedirler. Örneğin, Fransa’da işletmelerde çalışanların aldığı ücretin % 1,5’i yasal olarak eğitime harcanmak zorundadır (Sabuncuoğlu, 2000).

Eğitim uzun vadeli bir yatırımdır. Ve de en pahalı yatırımdır. Ürünü bir kuşak sonra verir. Bu bakımdan eğitim ve öğretim amaçlı, planlı, programlı, yöntemli ve kontrollü yapılmalıdır. Böyle yapılmazsa zaman, enerji ve ekonomik kayıp büyük olur. Yerine konması da kolay kolay mümkün olmaz. Bireylere, her derecede ki okulların amaçları ve milli eğitimin amaçları tam olarak kazandırılmadığı zaman; toplumda eğitim eksikliği, kültür eksikliği, kültür boşluğu, “kültürel geri kalma” meydana gelir (Kemertaş, 2001).

Atatürk, eğitimde yenileşmeyi, milli birliğin ve laik toplumun temeli olarak görmüştür. Sadece politik bağımsızlığı değil, ekonomik gelişmeyi de, bu yenileşmeye dayalı düşünmüştür. Ona göre, modernleşmenin en etkili aracı eğitimdi (Bursalıoğlu, 2002).

Atatürk’e göre, memleketi ve toplumu amaca mutluluğa eriştirmek için iki orduya ihtiyaç vardır. Biri, vatanın hayatını kurtaran asker ordusu, diğeri milletin geleceğine yön veren irfan ordusu. İkincisi olmadıkça, muharebe meydanlarında kazanılan zaferlerin kalıcı sonuçlar vermesi mümkün değildir (Kocatürk, 1984).

Atatürk’ün eğitime gösterdiği amaçlar, milli, akılcı, insancıl, çağdaş bir eğitimin temel ilkeleridir. Onları ihmal edersek büyük zararlar göreceğimizde hiç kuşku yoktur; gereği gibi uyguladığımız zaman ise milletimizin gelişme ve yükselmesi gerçekleşecektir (Akyüz, 2001).

1.1. ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ

İnsanların belli bir çağda (7-14 yaş), belli bir sürede belirli bir eğitim almasını öngören zorunlu eğitim, sekiz yıllık "ilköğretim okulları"nda verilmektedir. Türkiye’de 1997 yılında 4306 Sayılı Kanun ile sekiz yıllık kesintisiz zorunlu ilköğretim uygulamasına geçilmiştir. Köylerde yaşayan, zorunlu eğitim çağındaki çocukların ilköğretimden yararlanabilmeleri için Taşmalı İlköğretim uygulanmaktadır.

“İstanbul’da Taşınalı Eğitimin Okul-Veli-Öğrenci Açısından Olumlu ve Olumsuz Etkilerinin Değerlendirilmesi”, gelecekte bu alanda yapılacak çalışmalarda yol gösterici olacaktır.

İlköğretim kurumları, sekiz yıllık okullardan oluşur. Bu okullarda kesintisiz eğitim yapılır ve bitirenlere ilköğretim diploması verilir (Resmi Gazete, 18 Ağustos 1997). İlköğretim, 6-14 yaşlarındaki çocukların eğitim - öğretimini kapsar. Bu çağ, çocuğun 5 yaşını bitirdiği yılın eylül ayı sonunda başlar, 14 yaşını bitirip 15 yaşına girdiği yılın öğretim yılı sonunda biter (Resmi Gazete, 15 Ekim 1983). İlköğretim, kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunlu ve devlet okullarında parasızdır. (Anayasa mad.)

Zorunlu eğitim, örgün eğitimin en fazla önem verilen bölümüdür. İnsanın belli bir çağda, belli bir sürede eğitim almasını öngörür. Temel eğitim ise, hangi yaşta olursa olsun, insanın örgün ve yaygın eğitim sistemi içinde belli bir düzeyde ve nitelikte eğitim görmesini anlatan bir kavramdır (MEB, Cumhuriyetin 75. Yılında Gelişmeler ve Hedefler,1998).

İstanbul’da ki Taşınalı İlköğretim uygulaması; Beykoz, Çatalca, Eyüp, Şile, Gaziosmanpaşa, Küçükçekmece, Büyükçekmece, Pendik ve Silivri ilçelerinde yapılmaktadır. 36 taşıma merkezi okula, 157 okuldan 4416 öğrenci taşınmaktadır.

İstanbul’da Taşınalı eğitim uygulamaları ile ilgili yapılacak bu araştırmada, uygulamanın okul-veli-öğrenci açısından olumlu ve olumsuz yanlarına bakılacak. Taşınalı eğitim uygulaması yapılırken yasal dayanakla da belirtilen ölçütlerin dikkate alınıp alınmadığı, uygulamalar sırasında karşılaşılan sorunlar ortaya konularak öneriler geliştirilmeye çalışılacaktır.

1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın amacı, “İstanbul’da Taşınalı Eğitimin Okul-Veli-Öğrenci Açısından Olumlu ve Olumsuz Etkilerinin Değerlendirilmesi” olacaktır.

Zorunlu temel eğitim, her bireyin topluma adapte olmasında ilk olma özelliğini taşıdığından bunun temellerinin tam ve doğru atılması önemli bir durumdur. 21. yüzyıla ülkenin bazı kesimlerinde temel eğitimden yoksun bireylerle devam edemeyeceğimiz aşikardır. Taşınmalı eğitimde bu gerçeklikten yola çıkılarak uygulanan ve bina olarak okulun, eğitimci olarak öğretmenin sınırlı olduğu ortamlara eğitim hizmetinin götürülmesi amacı ile ortaya konulmuş bir gerçekliktir. Bunun ötesinde, taşınmalı eğitim uygulamasında üzerinde hassasiyetle durulan nokta; ülkenin çağ nüfusu ile okula başlayan bireyler arasındaki orandır. Eğer bu oran %100 gibi net bir rakam değilse, denebilir ki; eğitimin Anayasa da tanımlanan hedefine ulaşılmamıştır. İstanbul İlinde taşınmalı eğitim uygulamasında amaca ne derece ulaşıldığı bu araştırmada ortaya konulacaktır.

Taşınmalı Eğitim uygulamasında güdülen amaç; İlköğretim okulu bulunmayan, çeşitli nedenlerle eğitim-öğretime kapalı, birleştirilmiş sınıf uygulaması yapılan ilköğretim okullarında ki öğrencilerin, taşıma merkezi okullara günü birlik taşınarak kaliteli bir eğitim-öğretim görmelerini sağlamaktır. Bu amaçla ilköğretimdeki okullaşma oranının artmasına büyük katkı sağlaması hedeflenmektedir.

1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Toplumumuz, ülkemizin gerçekleri ve ihtiyaçları doğrultusunda gelişen ve değişen dünya şartlarına uygun çağdaş ve demokratik bir eğitim ortamında çocuklarımızın yetiştirilmesini beklemektedir. Bu beklentinin beş yıllık zorunlu eğitimle gerçekleşmesi mümkün değildir. Bu nedenle 16 Ağustos 1997 tarihinde sekiz yıllık kesintisiz zorunlu ilköğretim kanunlaşarak yürürlüğe konulmuştur. Hatta “8. Beş Yıllık Kalkınma Plânı”nda temel eğitimin 12 yıla çıkarılması öngörülmüş ve bu konuda çalışmalar başlatılmıştır.

Ancak, küçük ve dağınık yerleşim birimlerinin sayısının çok fazla olduğu ülkemizde bütün yerleşim birimlerine sekiz yıllık zorunlu eğitimi götürmek olanaksızdır. Çünkü 79.319 yerleşim birimine 8 yıllık zorunlu eğitimi götürmek, eğitim maliyetinin altından kalkılamayacak derecede yükselmesine ve eğitimde kalitenin düşmesine neden olmaktadır.

Bu durumda küçük yerleşim birimlerinde bulunan çocuklarımızın daha iyi olanaklarla yetişmeleri, ilköğretim hizmetlerinin yurt çapında dengeli bir şekilde yaygınlaştırılması, eğitimde fırsat ve olanak eşitliğinin sağlanması, kalitenin yükseltilmesi için taşımali ilköğretim uygulaması yapılmaktadır.

Bu araştırmanın bulgularının, Taşımali İlköğretim sorunları konusunun tartışılarak, geliştirilmesine ve Taşımali İlköğretimin verimli olarak yaygınlaştırılmasına katkıda bulunacağı umulmaktadır.

1.4. ARAŞTIRMANIN VARSAYIMLARI

a- Öğretmen, yönetici, veli ve öğrencilerin görüşlerini objektif olarak yansıtmış oldukları kabul edilmektedir.

b- Kullanılan anketin bu araştırma için en uygun veri toplama aracı olduğu kabul edilmektedir.

c- Taranan literatürden elde edilen bilgilerin doğru olduğu kabul edilmektedir.

1.5. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

a- Bu araştırmada İstanbul İlinin Beykoz, Çatalca, Eyüp, Şile, Gaziosmanpaşa, Küçükçekmece, Büyükçekmece, Pendik ve Silivri ilçelerinde bulunan 36 Taşıma Merkezi İlköğretim okulunu kapsamaktadır.

b- Araştırma, 2006-2007 öğretim yılında Taşımali İlköğretim uygulaması yapılan merkez okullarda görev yapan yönetici, öğretmen, taşımali eğitim kapsamındaki taşımali öğrenciler ve taşımali öğrencilerin velileri ile sınırlıdır.

1.6. ARAŞTIRMADA KULLANILAN TANIMLAR

Bu araştırmada kullanılan bazı temel kavramlar aşağıda tanımlanmıştır.

Bakanlık: Millî Eğitim Bakanlığını,

Millî Eğitim M¼d¼rl¼ę¼: İl ve İlçe Millî Eğitim M¼d¼rl¼ę¼n¼,

İlköğretim Okulu: Zorunlu eğitim çağındaki çocukların eğitim-öğretim görd¼kleri ve öğretim süresi sekiz yıl olan ilköğretim okulunu,

Birleştirilmiş Sınıf: Birleştirilerek bir derslikte tek öğretmen tarafından okutulan birden fazla sınıfı,

Taşımalı İlköğretim: İlköğretim okulu bulunmayan veya eğitim-öğretime kapalı olanlar ile birleştirilmiş sınıf uygulaması yapan ilköğretim okullarındaki öğrencilerin seçilen merkezlerdeki ilköğretim okullarına günü birlik taşınarak eğitim-öğretim görmelerini sağlamak amacıyla yapılan uygulamayı,

Taşıma Merkezi İlköğretim Okulu: Çevredeki yerleşim birimlerinden taşınan öğrencilerin eğitim-öğretim görd¼kleri ilköğretim okullarını,

Öğrencisi Taşınan Yerleşim Birimi: Öğrencileri taşıma kapsamına alınan köy ve köy altı yerleşim birimini,

Öğrencisi Taşınan Okul: Birleştirilmiş sınıf uygulamasının yapıldığı taşıma kapsamına alınan ilköğretim okulunu, ifade etmektedir (Resmi Gazete, 15 Nisan 2000).

BÖLÜM II

2. KONU İLE İLGİLİ KURAMSAL GÖRÜŞ VE ARAŞTIRMALAR

2.1. TÜRK EĞİTİM SİSTEMİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

2.1.1. İslam Öncesi Dönem: Hunlar'ın, Göktürklerin ve Uygurların hüküm sürdüğü İslamiyet öncesi dönemde güçlü bir savaşçı olma, ata binme, kılıç kullanma gibi niteliklerin kazandırılması üzerinde durulmaktaydı. Bu uygarlıklardan Hunlar göçebe tarzı bir toplum yapısına sahiptiler. Göktürkler ve Uygurlar ise gelişmiş bir alfabe ve yazı diline sahip olmuşlardır. Bu her üç uygarlık döneminde de oturmuş bir eğitim kurumundan bahsetmek zordur (Erdoğan, 2002).

Türklerin Müslüman olmalarından önceki dönemlerde eğitimlerinin temel özellikleri şunlardır:

a- Türk toplumlarının eğitim anlayış ve uygulamaları, yaşama biçimlerinin etkisiyle şekillenmiştir.

b- Çocukların ve gençlerin toplumsallaştırılıp eğitilmesinde toplumun töre'si önemli bir rol oynamaktadır.

c- Bu devirlerdeki Türklerin eriştikleri uygarlık ve kültür düzeyi, onlarda örgün eğitim kurumlarının bulunduğu kesin bir delil ise de bu kurumlar hakkında henüz bilgimiz yoktur.

d- Eski Türklerde alp insan tipine önem verilmektedir.

e- Eski Türklerde köklü bir bilim sevgisi vardır.

f- Eski Türklerde, genellikle cinsiyet farkı gözetmeden, büyük bir çocuk sevgisi vardır (Akyüz, 2001).

2.1.2. Selçuklular ve Osmanlılar Dönemi: Türklere özgü olarak açılmış olan ilk eğitim kurumu 1040'lı yıllarda Selçuklu döneminde açılmış olan Medreselerdir. Daha sonra Osmanlılar Döneminde de sayıları artan Medreseler; dini, edebi ve felsefi eğitimin verildiği devlete eleman yetiştirilmek üzere vakıflar tarafından finanse edilen eğitim kurumlarıydı. Medreseler on altıncı yüzyılda itibaren dinsel ağırlıklı eğitim anlayışıyla yozlaşmaya başladı ve daha sonraki yüzyıllarda önemini kaybetti.

Medreselerin dışında ilköğretim düzeyinde eğitim veren Mahalle Mektepleri veya yaygın olarak Sıbyan Mektebi olarak adlandırılan okullar bulunmaktaydı.

İlk kez Selçuklu Döneminde oluşturulan ve Osmanlı dönemi boyunca devam eden Ahilik de eğitim işlevi gören çok özgün bir kurum olarak tarihe geçmiştir.

Elit bir eğitim kurumu olarak bilinen Enderun Okulları da Türk eğitim tarihinin çok ilginç ve özgün kurumudur. Bu okullar öğrencilerini daha çok Müslüman olmayan tebaadan devşirme yoluyla almaktaydı ve onları ileride devlette çalışacakları alan için hazırlamaktaydı. 1700'lü yıllardan sonra Batılı ülkeler karşısında üst üste yenilgiler alan Osmanlı Devletinde doğal olarak bir takım arayışlar başladı. Dolayısıyla batıdan esinlenerek oluşturulan ilk eğitim kurumları askeri okullar oldu (Erdoğan, 2002).

2.1.3. Cumhuriyet Dönemi: 1921'de Atatürk'ün önderliğinde düzenlenen Maarif Kongresi'nde ilkokul programlarının geliştirilmesi ve orta eğitim kurumlarının programları ve ders konuları ele alındı. Savaş devam ederken bu çalışmanın yapılabilmesi Cumhuriyeti kuran kadroların eğitime verdikleri önemi açık bir şekilde göstermektedir.

3 Mart 1924'de çıkarılan Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile tüm okullar Maarif Nezaretine bağlanmış ve böylece o zamana kadar süre gelen çok başlılık sorunu ortadan kaldırılarak eğitim ve öğretimde ulusal anlamda bir bütünlük sağlanmaya çalışılmıştır.

Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren yaygın eğitimi ve yetişkinler eğitimine yönelik çalışmalar yapıldı. Bu anlamda 1928'de Millet Mektepleri, 1930'lu yıllardan itibaren köylerde

Halk Okuma Odaları ve 1932'den itibaren de Halk Evleri açıldı.

1933'de gerçekleştirilen üniversite reformu ile Darülfunun, İstanbul Üniversitesi'ne dönüştürüldü. 1946 yılında çıkarılan bir yasa ile üniversitelere özerklik ve tüzel kişilik verildi (Erdoğan, 2002).

1960'lı yıllarla birlikte planlı kalkınma dönemi başladı. Bu doğrultuda eğitimde de nitelikli iş gücüne duyulan ihtiyaçlar doğrultusunda planlamalar yapılmaya başlandı. 1961 yılında çıkartılan yasayla ilköğretim yeniden düzenlendi. Düzenlemeyle daha önceden 3 yıl olan ilkokulun öğrenim süresi en az beş yıl olarak belirlendi. 1970'li yılların başında milli eğitimde model arayışları hızlandı. Bu arayışların bir sonucu olarak 1973 yılında bugünkü Türk Milli Eğitim Sisteminin de temellerini oluşturan 1979 Sayılı "Milli Eğitim Temel Kanunu" çıkarıldı. Kanunla birlikte zorunlu temel eğitimin süresi 8 yıl olarak belirlendi.

Türk Eğitim Sistemi şu andaki haliyle, sistem olma özelliğini önemli ölçüde kaybetmektedir. Çünkü, eğitim sistemi ilköğretimde eski doğu bloku ülkeleri ile bazı İskandinav ülkelerinin, ortaöğretimde ağırlıklı olarak Fransa'nın, yüksek öğretimde ABD'nin modellerinin örnek alınmasıyla oluşturulmuştur. Farklı temellere dayalı modellerde alınan parçalardan oluşturulan ve sistem olma özelliğini tam olarak taşımayan bugünkü eğitim yapısının sağlıklı işleme ihtimali bulunmamaktadır (Erdoğan, 2002).

2.2. TÜRK MİLLÎ EĞİTİM SİSTEMİ

Türkiye'de eğitim; adalet, güvenlik ve sağlık gibi devletin temel işlevlerinden birisi olup devletin denetimi ve gözetimi altında yapılmaktadır. Eğitim hizmetlerinin sunumunda; Millî Eğitim Bakanlığı merkez teşkilâtı, taşra ve yurt dışı teşkilâtları önemli görevler üstlenmektedirler. Eğitim hakkı, T.C. Anayasası ile güvence altına alınmış; eğitimin tür ve kademelerini ve işleyişe dönük esasları düzenleyen mevzuatla, Türk Eğitim Sisteminin bugünkü yapısı kurulmuştur. Türk Millî Eğitim Sisteminin genel çerçevesi, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu ile belirlenmiştir (2006 Mali Yılı Bütçesine İlişkin Rapor).

2.3. TÜRK MİLLÎ EĞİTİMİNİN GENEL AMAÇLARI

Millî Eğitimin genel amacı bütün bireyleri;

a- Atatürk İnkılâp ve İlkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk Milliyetçiliğine bağlı; Türk Milletinin millî, ahlâkî, insanî, manevî ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan; insan haklarına ve Anayasa'nın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış hâline getirmiş vatandaşlar olarak yetiştirmek;

b- Beden, zihin, ahlâk, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek;

c- İlgî, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak.

Böylece, bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu arttırmak; öte yandan millî birlik ve bütünlük içinde iktisadî, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk Milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yapmaktır (2006 Mali Yılı Bütçesine İlişkin Rapor).

2.4. TÜRK MİLLÎ EĞİTİMİNİN ÖZEL AMAÇLARI

Türk eğitim ve öğretim sistemi, bu genel amaçları gerçekleştirecek şekilde düzenlenir ve çeşitli derece ve türdeki eğitim kurumlarının özel amaçları, genel amaçlara ve temel ilkelere uygun olarak tespit edilir (Erdoğan, 2002).

2.5. TÜRK MİLLÎ EĞİTİMİNİN TEMEL İLKELERİ

2.5.1. Genellik ve Eşitlik: Eğitim kurumları dil, ırk, cinsiyet ve din ayrımı gözetilmeksizin herkese açıktır. Eğitimde hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz.

2.5.2. Ferdin ve Toplumun İhtiyaçları: Millî eğitim hizmeti, Türk vatandaşlarının istek ve kabiliyetleri ile Türk toplumunun ihtiyaçlarına göre düzenlenir.

2.5.3. Yönelme: Fertler, eğitimleri süresince, ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda çeşitli programlara veya okullara yöneltilerek yetiştirilirler. Millî eğitim sistemi, her bakımdan, bu yönelmeyi gerçekleştirecek biçimde düzenlenir. Bu amaçla, orta öğretim kurumlarına, eğitim programlarının hedeflerine uygun düşecek şekilde hazırlık sınıfları konulabilir. Yönelmede ve başarının ölçülmesinde rehberlik hizmetlerinden ve objektif ölçme ve değerlendirme metotlarından yararlanılır.

2.5.4. Eğitim Hakkı: Temel eğitim görmek her Türk vatandaşının hakkıdır. Temel eğitim kurumlarından sonraki eğitim kurumlarından vatandaşlar ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde yararlanırlar.

2.5.5. Fırsat ve İmkân Eşitliği: Eğitimde kadın, erkek herkese fırsat ve imkân eşitliği sağlanır. Maddî imkânlardan yoksun başarılı öğrencilerin en yüksek eğitim kademelerine kadar öğrenim görmelerini sağlamak amacıyla parasız yatılılık, burs, kredi ve başka yollarla gerekli yardımlar yapılır. Özel eğitime ve korunmaya muhtaç çocukları yetiştirmek için özel tedbirler alınır.

2.5.6. Süreklilik: Fertlerin genel ve meslekî eğitimlerinin hayat boyunca devam etmesi esastır. Gençlerin eğitimi yanında, hayata ve iş alanlarına olumlu bir şekilde uymalarına yardımcı olmak üzere, yetişkinlerin sürekli eğitimini sağlamak için gerekli tedbirleri almak da bir eğitim görevidir.

2.5.7. Atatürk İnkılâp ve İlkeleri ve Atatürk Milliyetçiliği: Eğitim sistemimizin her derece ve türü ile ilgili ders programlarının hazırlanıp uygulanmasında ve her türlü eğitim faaliyetlerinde Atatürk İnkılâp ve İlkeleri ve Anayasada ifadesini bulmuş olan Atatürk milliyetçiliği temel olarak alınır. Millî ahlâk ve millî kültürün bozulup yozlaşmadan kendimize has şekli ile evrensel kültür içinde korunup geliştirilmesine ve öğretilmesine önem verilir. Millî birlik ve bütünlüğün temel unsurlarından biri olarak Türk dilinin eğitimin her kademesinde, özellikleri bozulmadan ve aşırılığa kaçılmadan öğretilmesine önem verilir; çağdaş eğitim ve bilim dili halinde zenginleşmesine çalışır ve bu maksatla Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu ile iş birliği yapılarak Millî Eğitim Bakanlığınca gereken tedbirler alınır.

2.5.8. Demokrasi Eğitimi: Güçlü ve istikrarlı, hür ve demokratik bir toplum düzeninin gerçekleşmesi ve devamı için vatandaşların sahip olmaları gereken demokrasi bilincinin, yurt yönetimine ait bilgi, anlayış ve davranışlarla sorumluluk duygusunun ve manevî değerlere saygının, her türlü eğitim çalışmalarında öğrencilere kazandırılıp geliştirilmesine çalışılır; ancak, eğitim kurumlarında Anayasa'da ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine aykırı siyasî ve ideolojik telkinler yapılmasına ve bu nitelikteki günlük siyasî olay ve tartışmalara karışılmasına hiçbir şekilde meydan verilmez.

2.5.9. Lâiklik: Türk millî eğitiminde lâiklik esastır. Din kültürü ve ahlâk bilgisi öğretimi ilköğretim okulları ile lise ve dengi okullarda okutulan zorunlu dersler arasında yer alır.

2.5.10. Bilimsellik: Her derece ve türdeki ders programları ve eğitim metotlarıyla ders araç ve gereçleri, bilimsel ve teknolojik esaslara ve yeniliklere, çevre ve ülke ihtiyaçlarına göre sürekli olarak geliştirilir. Eğitimde verimliliğin artırılması ve sürekli olarak gelişme ve yenileşmenin sağlanması bilimsel araştırma ve değerlendirmelere dayalı olarak yapılır. Bilgi ve teknoloji üretmek ve kültürümüzü geliştirmekle görevli eğitim kurumları gereğince donatılıp güçlendirilir; bu yöndeki çalışmalar maddî ve manevî bakımdan teşvik edilir ve desteklenir.

2.5.11. Planlılık: Millî eğitimin gelişmesi iktisadî, sosyal ve kültürel kalkınma hedeflerine uygun olarak eğitim-insan gücü-istihdam ilişkileri dikkate alınmak suretiyle, sanayileşme ve tarımda modernleşmede gerekli teknolojik gelişmeyi sağlayacak meslekî ve teknik eğitime ağırlık verecek biçimde planlanır ve gerçekleştirilir.

Mesleklerin kademeleri ve her kademenin unvan, yetki ve sorumlulukları kanunla tespit edilir ve her derece ve her türdeki örgün ve yaygın, meslekî eğitim kurumlarının kuruluş ve programları bu kademelere uygun olarak düzenlenir. Eğitim kurumlarının yer, personel, bina, tesis ve ekleri, donatım, araç, gereç ve kapasiteleri ile ilgili standartlar önceden tespit edilir ve kurumların bu standartlara göre optimal büyüklükte kurulması ve verimli olarak işletilmesi sağlanır.

2.5.12. Karma Eğitim: Okullarda kız ve erkek karma eğitim yapılması esastır. Ancak eğitimin türüne, imkân ve zorunluluklara göre bazı okullar yalnızca kız veya yalnızca erkek öğrencilere ayrılabilir.

2.5.13. Okul İle Ailenin İş Birliği: Eğitim kurumlarının amaçlarının gerçekleştirilmesinde katkıda bulunmak için okul ile aile arasında iş birliği sağlanır. Bu maksatla okullarda okul-aile birlikleri kurulur. Okul-aile birliklerinin kuruluş ve işleyişleri Millî Eğitim Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

2.5.14. Her Yerde Eğitim: Millî eğitimin amaçları yalnız resmî ve özel eğitim kurumlarında değil, aynı zamanda evde, çevrede, iş yerlerinde, her yerde ve her fırsatta gerçekleştirilmeye çalışılır. Resmî özel ve gönüllü her kuruluşun eğitimle ilgili faaliyetleri, Millî Eğitim amaçlarına uygunluğu bakımından Millî Eğitim Bakanlığının denetimine tâbidir.

2.6.TÜRK MİLLÎ EĞİTİM SİSTEMİNİN GENEL YAPISI

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Yasası ile belirlenmiş olan Millî Eğitim Sistemi, "Örgün Eğitim" ve "Yaygın Eğitim" olmak üzere iki ana bölümden oluşmaktadır.

2.6.1. ÖRGÜN EĞİTİM: Örgün eğitim, belirli yaş grubundaki ve aynı seviyedeki bireylere, amaca göre hazırlanmış programlarla, okul çatısı altında düzenli olarak yapılan eğitimidir. Örgün eğitim, okulöncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarını kapsar.

2.6.1.1. Okulöncesi Eğitim: Okulöncesi eğitim; isteğe bağlı olarak zorunlu ilköğretim çağına gelmemiş 3-5 yaş grubundaki çocukların eğitimini kapsar.

Okulöncesi eğitimin amacı; çocukların bedensel, zihinsel, duygusal gelişimini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını, onların ilköğretime hazırlanmasını, koşulları elverişsiz evrelerden gelen çocuklar için ortak bir yetişme ortamı yaratılmasını, Türkçe'nin doğru ve güzel konuşulmasını sağlamaktır.

Okulöncesi eğitim kurumları, bağımsız ana okulları olarak kurulabildikleri gibi, kız meslek liselerine bağlı uygulama sınıfları ile diğer öğretim kurumlarına bağlı anasınıfları olarak da açılabilir.

2.6.1.2. İlköğretim: İlköğretim 6-14 yaşlarındaki çocukların eğitim ve öğretimini kapsar. İlköğretim kız ve erkek bütün yurttaşlar için zorunludur ve Devlet okullarında parasızdır.

İlköğretimin amacı; her Türk çocuğunun iyi birer yurttaş olabilmesi için, gerekli temel bilgi, beceri, davranış ve alışkanlık kazanmasını, milli ahlak anlayışına uygun olarak yetişmesini, ilgi, yeti ve yetenekleri doğrultusunda hayata ve bir üst öğrenime hazırlanmasını sağlamaktır.

İlköğretimin son ders yılının ikinci yarısında öğrencilere, ortaöğretimde devam edebilecek okul ve programların hangi mesleklerin yolunu açabileceği ve bu mesleklerin kendilerine sağlayacağı yaşam standardı konusunda tanıtıcı bilgiler vermek üzere rehberlik servislerince gerekli çalışmalar yapılır. İlköğretim kurumları sekiz yıllık okullardan oluşur. Bu okullarda kesintisiz eğitim yapılır ve bitirenlere ilköğretim diploması verilir (Erdoğan, 2002).

2.6.1.3. Ortaöğretim: Ortaöğretim; ilköğretime dayalı, en az üç yıllık genel, mesleki ve teknik öğretim kurumlarının tümünü kapsar.

Ortaöğretimin amacı; öğrencilere asgari ortak bir genel kültür vermek, birey ve toplum sorunlarını tanıtmak ve çözüm yolları aramak, ülkenin sosyo-ekonomik ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunacak bilinci kazandırarak öğrencileri ilgi, yeti ve yetenekleri doğrultusunda yüksek-öğretime, hem yükseköğretime hem mesleğe veya geleceğe ve iş alanlarına hazırlamaktır.

İlköğretimi tamamlayan ve ortaöğretime girmeye hak kazanmış her öğrenci ortaöğretime devam etme ve ortaöğretim olanaklarından ilgi, yeti ve yetenekleri ölçüsünde yararlanma hakkına sahiptir (Erdoğan, 2002).

2.6.1.4. Yükseköğretim: Yükseköğretim; ortaöğretime dayalı, en az iki yıllık yüksek öğrenim veren eğitim kurumlarının tümünü kapsar.

Yükseköğretimin amacı; ülkenin bilim politikasına, toplumun yüksek düzeyde ve çeşitli kademelerdeki insan gücü gereksinimine göre öğrencileri ilgi, yeti ve yetenekleri doğrultusunda yetiştirmek, bilimsel alanlarda araştırmalar yapmak, araştırma-inceleme sonuçlarını gösteren ve bilim - tekniğin ilerlemesini sağlayan her türlü yayını yapmak, Hükümetçe istenecek inceleme ve araştırmaları sonuçlandırarak düşüncelerini bildirmektir. Türk toplumunun genel seviyesini yükseltici ve kamuoyunu aydınlatıcı bilimsel verileri sözle ve yazı ile halka yaymak ve yaygın eğitim hizmetinde bulunmaktadır (Erdoğan, 2002).

2.6.1.5. Özel Eğitim ve Rehberlik: Özel eğitim, özel eğitim gerektiren bireylerin eğitim ve sosyal ihtiyaçlarını karşılamak için özel olarak yetiştirilmiş personel, geliştirilmiş eğitim programları ve yöntemleri ile bireylerin bireysel yeterliliklerine dayalı, gelişim özelliklerine uygun ortamlarda sürdürülen eğitimi ifade eder.

Özel eğitimin amacı; özel eğitim gerektiren bireylerin Türk Millî Eğitiminin genel amaçları ve temel ilkeleri doğrultusunda, genel ve meslekî eğitim görme haklarını kullanabilmelerini sağlamaktır.

Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri Türk Eğitim Sisteminin genel amaçları çerçevesinde; öğrencilerin kendilerini gerçekleştirmelerine, eğitim sürecinden yetenek ve özelliklerine göre en üst düzeyde yararlanmalarına ve gizil güçlerini en uygun şekilde kullanmalarına ve geliştirmelerine yöneliktir. Öğrencilere yönelik olarak düzenlenen her türlü rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri bu amaçlar doğrultusunda bütünleştirilerek verilir (2006 Mali Yılı Bütçesine İlişkin Rapor).

2.6.1.6. Özel Öğretim: Özel öğretim kurumları, maliyeti, gelir ve gideri gerçek veya tüzel kişilerce karşılanan, denetim ve gözetimi ise Millî Eğitim Bakanlığınca yapılan kurumlardır. Bu kurumlar 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanununa göre açılmakta ve faaliyet göstermektedir.

625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu kapsamında, Türkiye Cumhuriyeti uyruklu gerçek kişiler, özel hukuk tüzel kişileri veya özel hukuk hükümlerine göre yönetilen tüzel kişiler tarafından açılan okul öncesi eğitim, ilköğretim, orta öğretim kurumları ve bu düzeyde haberleşme ile öğretim yapan kuruluşların kurum açma, öğretime başlama, eğitim, öğretim, yönetim, denetim ve gözetimi ile yabancılar tarafından açılmış bulunan özel öğretim kurumlarının eğitim, öğretim, yönetim, denetim ve gözetimi yapılmaktadır.

2.6.2. YAYGIN EĞİTİM: Yaygın eğitim, örgün eğitim sistemine hiç girmemiş, herhangi bir eğitim kademesinde bulunan veya bu kademelerden birinden ayrılmış olan bireylere ilgi ve ihtiyaç duydukları alanda örgün eğitim yanında veya dışında,

a- Okuma-yazma öğretmek, eksik eğitimlerini tamamlamaları için sürekli eğitim imkânları hazırlamak,

b- Çağımızın bilimsel, teknolojik, iktisadî, sosyal ve kültürel gelişmelerine uymalarını sağlayıcı eğitim imkânları hazırlamak,

c- Millî kültür değerlerimizi koruyucu, geliştirici, tanıtıcı, benimsetici nitelikte eğitim yapmak,

d- Toplu yaşama, dayanışma, yardımlaşma, birlikte çalışma ve teşkilatlanma anlayış ve alışkanlıkları kazandırmak,

e- İktisadî gücün artırılması için gerekli beslenme ve sağlıklı yaşama şekil ve usullerini benimsetmek,

f- Boş zamanları iyi bir şekilde değerlendirme ve kullanma alışkanlıkları kazandırmak,

g- Kısa süreli ve kademeli eğitim uygulayarak ekonomimizin gelişmesi doğrultusunda ve istihdam politikasına uygun meslekleri edinmelerini sağlayıcı imkânlar hazırlamak,

Yaygın eğitim, örgün eğitim ile birbirini tamamlayacak, gereğinde aynı vasıfları kazandırabilecek ve birbirinin her türlü imkânlarından yararlanacak biçimde bir bütünlük içinde düzenlenir. Yaygın eğitim, genel ve meslekî teknik olmak üzere iki temel bölümden meydana gelir. Bu bölümler birbirini destekleyici biçimde hazırlanır (2006 Mali Yılı Bütçesine İlişkin Rapor).

Tablo-1 Okul, Öğrenci ve Öğretmen Sayıları (2005-2006 Öğretim Yılı)

EĞİTİM KADEMESİ	OKUL KURUM SAYISI	ÖĞRENCİ SAYISI			ÖĞRETMEN SAYISI
		TOPLAM	ERKEK	KIZ	
OKULÖNCESİ EĞİTİMİ	2.803	549.604	286.064	263.540	8.107
OKULÖNCESİ (Resmi)	656	485.987	252.523	233.464	(*) 2.731
Bağımsız Anaokulu	656	65.845	34.628	31.217	2.731
Anasınıfı	(**) 14.302	411.314	213.389	197.925	13.889
YAZ ANAOKULU-ANASINIFI	0	8.177	4.148	4.029	0
MOBİL ANAOKULU	0	651	358	293	0
OKULÖNCESİ (Özel)	421	28.700	15.103	13.597	497
Anaokulu	421	14.633	7.643	6.990	497
Anasınıfı	(**) 529	14.067	7.460	6.607	(*) 678
SHÇEK	1.321	20.402	10.869	9.533	3.634
657.S.K.191.MAD.GÖRE AÇILAN	405	14.515	7.569	6.946	1.245
İLKÖĞRETİM	34.990	10.512.356	5.515.903	4.996.453	392.481
İLKÖĞRETİM (Resmi)	34.261	10.219.352	5.365.324	4.854.028	373.179
İLKÖĞRETİM (Özel)	728	189.090	103.098	85.992	19.302
AÇIK İLKÖĞRETİM	1	103.914	47.481	56.433	0
ORTAÖĞRETİM	7.443	3.213.605	1.825.837	1.387.768	184.246
ORTAÖĞRETİM (Resmi)	6.749	2.848.424	1.617.408	1.231.016	168.889
ORTAÖĞRETİM (Özel)	653	76.670	42.088	34.582	14.598
DİĞER BAK.ve KUR.MES.LİSESİ	43	4.573	3.448	1.125	759
AÇIKÖĞRETİM LİSESİ	1	283.938	162.893	121.045	0
GENEL ORTAÖĞRETİM	3.405	2.037.490	1.097.841	939.649	101.907
GENEL ORTAÖĞRETİM (Resmi)	2.777	1.741.479	926.217	815.262	87.689
GENEL ORTAÖĞRETİM (Özel)	627	75.693	41.486	34.207	14.218
AÇIKÖĞRETİM LİSESİ	1	220.318	130.138	90.180	0
MESLEKİ ve TEKNİK ORTAÖĞRETİM	4.038	1.176.115	727.996	448.119	82.339
MESLEKİ ve TEKNİK LİSE (Resmi)	3.972	1.106.945	691.191	415.754	81.200
MESLEKİ ve TEKNİK LİSE (Özel)	23	977	602	375	380
DİĞER BAK.ve KUR.MES.LİSESİ	43	4.573	3.448	1.125	759
AÇIKÖĞRETİM LİSESİ	0	63.620	32.755	30.865	0
ÖRGÜN EĞİTİM TOPLAMI	45.236	14.275.565	7.627.804	6.647.761	584.834
YAYGIN EĞİTİM	9.629	3.872.050	2.201.678	1.670.372	69.412
RESMİ	1.983	1.757.019	876.750	880.269	11.834
ÖZEL	7.646	2.115.031	1.324.928	790.103	57.578
ÖRG.VE YAY.EĞT.TOPLAMI	54.865	18.147.615	9.829.482	8.318.133	654.246
ÖRG.VE YAY.EĞT.TOPLAMI(Resmi)	44.099	15.703.207	8.325.827	7.377.380	557.392
ÖRG.VE YAY.EĞT.TOPLAMI(Özel)	10.766	2.429.893	1.496.086	933.807	95.609
YÜKSEKÖĞRETİM	79	2.073.428	1.196.004	877.424	79.555
GENEL TOPLAM	54.944	20.221.043	11.025.486	9.195.557	733.801

Kaynak: 2006 Mali Yılı Bütçesine İlişkin Rapor, Devlet Kitapları Müd. Basımevi, Ankara, 2005: s.66.

(*) 13683 resmi ve 678 özel anasınıflarında görevli okul öncesi öğretmeni kadrosunun bulunduğu okulda gösterilmiştir.

(**) 14.302 resmi ve 529 özel anasınıfı bünyesinde bulunduğu okul sayısında gösterilmiştir.

1-Kullanılan istatistik veriler geçici verilerdir.

2-Yaygın Eğitim Kurumlarına ait öğrenci sayısı 2004-2005 yılı sonu itibariyledir.

3-Yükseköğretim sayıları ÖSYM Başkanlığından alınmıştır.

Tablo 1 incelendiğinde, Türk eğitim sistemi, okulöncesi eğitimden yükseköğretime yaklaşık 733.801 öğretmen ve öğretim elemanının görev yaptığı 54.944 öğretim kurumuna devam eden 20.221.043 öğrenciye sahip olan büyük bir sistemdir.

Türk eğitim sisteminin kapsadığı sayı ne olursa olsun yeterli düzeyde gelişmiş olduğunu ve eğitime duyulan talebi karşıladığını söylemek mümkün değildir. Nitekim, okula devam eden öğrencilerin çağ nüfusu içindeki oranlarına baktığımızda, görünen tablonun pek iyimser olduğunu söylemek zordur. Okulöncesi dönemde çağ nüfusunun %10.1'i, ilköğretim düzeyinde %100.7'si, lise ve dengi düzeyde %41.8'i genel liselerde, %22.2'si mesleki ve teknik liselerde olmak üzere %64'ü, yükseköğretim düzeyinde de %17.8'i okullara devam etmektedir.

Yukarıda sunulan verilere göre okul çağında bulunan nüfusun sadece %60'ı okullara devam etmektedir.

Oysa VII. Plan dönemi sonunda yani 2000 yılında okullaşma oranının okul öncesi dönemde %16, sekiz yıllık temel eğitimde %100, ortaöğretimde %75 ve yükseköğretimde %19 olarak gerçekleşmesi hedeflenmekteydi. Bu rakamların anlama şu anki eğitim sisteminin kapasite olarak daha fazla büyümesi gerektiğidir. Bu durumda hedeflere ulaşabilmek için şu anda ki bina, araç, gereç, eleman vb. donanımın daha da fazlalaşması zorunludur. her şeye rağmen bütün eğitim kademelerinde son beş yıl içinde nicel açıdan çok önemli ilerlemeler kaydedilmiştir.

Eğitim alan kişilerin cinsiyetleri ile ilgili verilere baktığımızda kızların oransal olarak daha fazla okul dışında kaldıkları gözlenmektedir. Türkiye genelinde liselere kayıtlı öğrencilerin %45'i kızlardan oluşmaktadır. Bu oran bölgelere göre değişmektedir. Ege bölgesinde her hangi bir fark yokken Marmara Bölgesinde de çok az bir fark ve diğer bölgelerde değişik oranlarda farklılıklar bulunmaktadır (Erdoğan, 2002).

2.7. ZORUNLU İLKÖĞRETİM UYGULAMASININ TARİHÇESİ VE TÜRKİYE'DEKİ GELİŞİMİ

İlköğretimde sekiz yıllık bir okula gereksinme, 1946 yılında yapılan Üçüncü Milli Eğitim Şurası'nda duyularak zorunlu öğrenim süresinin sekiz yıla çıkarılması Şura'ca önerildi. Ama bu öneri 1961 yılına kadar dikkate alınmadı. 1961 yılında çıkarılan 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu, zorunlu öğrenim süresini 7-14 yaşları arasına koyarak 8 yıla çıkardı. Yasa, bu öğrenimin beş yılının ilkokulda, geri kalan üç yılının da tamamlayıcı kurs ve sınıflarda görülmesi zorunluluğunu getirdi. Yasa, aynı anda, ilköğretimi "temel eğitim" olarak da nitelendirdi. Yasanın getirdiği bu zorunlu öğrenimin ilkokul kesimi uygulandı; ama üç yıllık kesimi, bölge okullarının dışında uygulanamadı (Başaran, 1994).

Sekiz yıllık kesintisiz zorunlu ilköğretim 10. Milli Eğitim Şurası'ndan başlayıp 15. Milli Eğitim Şurası'na uzanan bir süreçte akademik olarak tartışılmış ve 1971-1972 öğretim yılında pilot uygulaması başlatılarak 1973 yılında çıkan 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ile sekiz yıllık kesintisiz zorunlu ilköğretim ilkesi konulmuştur (MEB, Sekiz Yıllık Kesintisiz Zorunlu İlköğretim Uygulaması İlgili Sorunlar ve Cevaplar, 1997).

1971-1972 öğretim yılında 16 ilde, 18 okulda deneme amacıyla başlatılan bu ilköğretim uygulaması, daha sonra terk edildi. Ancak, 1981-1982 öğretim yılında 6 ilde, 10 okulda tekrar ilköğretim uygulamasına geçilebildi (Aşıcı, 1994).

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun 7. ve 22. maddelerinde 1983'te çıkan 2842 sayılı kanunla yapılan değişiklik ile temel eğitime "İlköğretim" denilerek, "İlköğretim, 6-14 yaşlarındaki çocukların eğitim ve öğrenimini kapsar. İlköğretim, kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunludur ve Devlet okullarında parasızdır" şeklinde yapılan değişiklikle (Bolayır, 1994) ve 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununun 3. maddesi 1983'te çıkan 2917 sayılı kanunla yapılan "mecburi ilköğretim çağı, 6-14 yaş grubundaki çocukları kapsar..."(Resmi Gazete, 15 Ekim 1983) şeklindeki değişiklikle, ilköğretim, 6-14 yaşlarındaki çocuklara zorunlu kılınmıştır. Fakat, 2917 sayılı kanuna "Ortaokullar, planlı bir şekilde ve yeterli düzeyde yurt sathına yaygınlaştırıldıktan sonra, kanunla ayrıca belirleninceye kadar, ilköğretimin sadece ilkokul bölümü mecburidir" şeklinde Geçici Madde 9 konularak ilköğretimin sadece ilkokul kısmı zorunlu eğitim kapsamına alındı.

1988-1989 öğretim yılına kadar ilköğretim okulların yıllık artış oranı %10'u geçmediği halde, 1991-1992 öğretim yılında %300'lük bir artışla 2.651'e, 1992-1993 öğretim yılında 3.143'e, 1993-1994 öğretim yılında 4.149'a ve 1998-1999 öğretim yılında da 44.525'e (MEB, Sayısal Veriler, 1999) ulaştı.

2.8. SEKİZ YILLIK KESİNTİSİZ ZORUNLU İLKÖĞRETİM UYGULAMASINA GEÇİŞ

10. Milli Eğitim Şurası'ndan 15. Milli Eğitim Şurası'na kadar geçen zaman süresince üzerinde görüşülen "sekiz yıllık kesintisiz zorunlu ilköğretim"i, uygulamaya koyma çalışmaları 55. Hükümet tarafından başlatıldı. Bu amaçla, 55. Hükümet tarafından, sekiz yıllık kesintisiz zorunlu ilköğretim yasa tasarısı hazırlanarak görüşülmesi için TBMM'ye sunuldu.

1997-1998 öğretim yılından itibaren sekiz yıllık kesintisiz zorunlu ilköğretime geçilmesini sağlayan "*İlköğretim ve Eğitim Kanunu, Milli Eğitim Temel Kanunu, Çıkraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu, Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile 24.03.1988 Tarihli ve 3418 Sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması ve Bazı Kağıt ve İşlemlerden Eğitime Katkı Payı Alınması Hakkındaki 4306 Sayılı Kanun*" 18.08.1997 tarih ve 23084 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girdi.

4306 Sayılı Kanun ile; 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununun 9. maddesi ve 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun 23. maddesi "İlköğretim Kurumları sekiz yıllık okullardan oluşur. Bu okullarda kesintisiz eğitim yapılır ve bitirenlere ilköğretim diploması verilir." şeklinde değiştirildi.

5.1.1961 tarihli ve 222 sayılı, 14.6.1973 tarihli ve 1739 sayılı, 5.6.1986 tarihli ve 3308 sayılı kanunlarda birlikte veya ayrı ayrı geçen "ilkokul" ve "ortaokul" ibareleri "ilköğretim okulu" olarak değiştirildi (Resmi Gazete, 18 Ağustos 1997).

İlköğretimin sekiz yıl kesintisiz zorunlu olması, 10. Millî Eğitim Şurası'ndan başlayıp 15. Millî Eğitim Şurası'na uzanan bir süreçte akademik olarak tartışılıp 1971-1972 öğretim yılında da pilot uygulaması başlatıldı. 1997-1998 öğretim yılından itibaren sekiz yıllık kesintisiz zorunlu ilköğretime geçilmesini sağlayan “4306 Sayılı Kanun” 18.08.1997 tarih ve 23084 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe girdi. İlk yıl esnek tutulan yasa, ikinci yıl tam olarak uygulandı.

1998-1999 öğretim yılında, 1997-1998 öğretim yılına göre ilköğretim altıncı sınıfa kayıt olan öğrenci sayısında büyük bir artış sağlandığı görülmektedir. Şehirlerde altıncı sınıfa kayıt olan öğrencilerde %17.9 artış sağlanırken, köylerde %94.9 artış sağlanmıştır. Kız öğrencilerde, erkeklere göre daha fazla artış yaşandığı görülmektedir. Özellikle köylerde yaşayan kız öğrencilerin 6. sınıfa kayıt oranlarının bir önceki yıla göre %161.7 seviyesine ulaşması dikkat çekicidir. Sekiz yıllık kesintisiz ilköğretim, köylerde oturan öğrencilerin, özellikle de buradaki kız öğrencilerin ilköğretim ikinci kademe eğitimi almalarında büyük bir katkı sağladığı görülmektedir. Bunun gerçekleşmesinde, taşınmalı ve yatılı ilköğretim uygulamaları büyük bir rol oynamaktadır.

Ülkemizde, hem dağınık bir yerleşimin mevcut olması, hem de bir çok yerleşim biriminin nüfusunun az olması, buralara ilköğretim okullarının açılmasını güçleştirmektedir. Nüfusu az, bu dağınık yerleşim birimlerindeki öğrencileri birleştirilmiş sınıf uygulamasından kurtararak, onlara müstakil sınıflarda daha iyi bir eğitim-öğretim imkânı vermek amacıyla “Taşınmalı İlköğretim Uygulaması” ve taşıma imkânı olmayanlar için de “Yatılı Bölge İlköğretim Okulları” veya “Pansiyonlu İlköğretim Okulları”nın uygulaması gerçekleştirilmektedir. İlköğretimin kesintisiz sekiz yıl zorunlu olmasıyla taşınmalı ve yatılı uygulamanın önemi daha da artmıştır. Bu uygulamalarda her ne kadar eksiklikler ve aksaklıklar yaşanıyor olsa da bunlar, Türkiye şartlarının bir gerçeği ve zorunluluğu olup, eğitim-öğretimimize çok büyük katkı sağlamaktadır (Arı, 2004)

2.9. SEKİZ YILLIK ZORUNLU EĞİTİM NASIL OLMALI?

“Sekiz yıllık zorunlu eğitim uygulaması, aslında 1973 yılından beri gerçekleştirilmeye çalışılan bir hedeftir. Fiziksel imkansızlıklar nedeniyle sekiz yıllık zorunlu eğitim uygulamasına geçmek için yirmi yılı aşkın bir süre beklenmiştir.

Zorunlu eğitimin sekiz yıl olmasını hayata geçirmek kuşkusuz olumlu bir adım. Tam olarak girmek için çaba gösterdiğimiz Avrupa Birliği’nde sadece Yunanistan ve Portekiz’de zorunlu eğitim süresi dokuz yıl iken diğerlerinde on iki yıla kadar uzamaktadır.

Sekiz yıllık zorunlu eğitimin ilkokul ile ortaokulda sunulan eğitim ve öğretimin yapısında herhangi bir değişikliğe gitmeden bir bütün olarak algılanması, ortaokul düzeyindeki eğitimi de ilkokullaştırabilir. Bu nedenle sekiz yıllık eğitim yeni bir sınıflama ile ilk üç yıl, ikinci üç yıl ve kalan son iki yıl halinde basamaklara ayrılmalıdır. İlk üç yılda eğitim öğretim sınıf öğretmenleri, dördüncü sınıftan itibaren de branş öğretmenleri tarafından sunulmalıdır. İlk üç yıllık devrede etkili okuma, güzel yazma, doğru anlama, kavrama, güzel konuşma ve hesap yapabilme gibi temel beceriler kazandırılmalıdır. Ayrıca bu devrede sosyal, ruhsal ve bedensel açılardan sağlıklı bir gelişmenin temelleri atılmalıdır. Bu devredeki öğrenciler sınıfta kalmamalıdır. Ayrıca bu devredeki başarılı olan öğrencilerin üç yıldaha bir zamanda bitirebilmelerine imkan tanınmalıdır. İkinci üç yıllık devrede yani dördüncü sınıftan itibaren yabancı dil eğitimine başlanmalıdır. İkinci üç yıllık devrede şu anki ilkokulun dördüncü ve beşinci sınıfı ile ortaokuldaki konular işlenmelidir. Son iki yıllık devrede ise şu anki konularına girilmelidir. Ayrıca bu devrede (7. ve 8. sınıf) seçimlik dersler de bulunmalıdır. Önerdiğimiz bu sekiz yıllık yapılanma doğal olarak beş yıllık ilkokullara ve ilkokul sonrası ortaöğretime konsantre olan mevcut öğretmen yetiştirme sisteminin de yeniden gözden geçirilmesini gerekli kılmaktadır (Yeni Yüzyıl Gazetesi, 10 Mayıs 1996).

Yukarıdaki görüşleri ve uyarıları sekiz yıllık zorunlu eğitime geçerken dile getirmiştik. Sekiz yıllık eğitimin tam bir bütünlük içinde algılanması maalesef 6.,7., ve 8. sınıfa denk gelen ikinci kademeyi çok önceleri dikkat çektiğimiz gibi ilkokullaştırdı. Bu arada zaman içinde 4. sınıftan başlamak üzere en azından program açısından bir farklılaşma başladı.

Örneğin 4. sınıftan itibaren programa yabancı dil dersleri ilave edildi. Türkçe, Matematik gibi dersler branş öğretmenleri tarafından verilmeye başlandı. Bu arada Eğitim Fakültelerinde de sekiz yıllık ilköğretim yapılanmasına cevap verecek şekilde yeni bölümler açıldı. Bu adımlar kısa zamanda gerçekleşmiş ve sonuç vermeye başlamıştır. Ayrıca kısa sürede ikinci kademe öğretimin yapılamadığı yerleşimlerdeki öğrenciler Bakanlığın şevk arzu dolu çalışmaları ile “Taşımali İlköğretim Uygulaması” ile sekiz yıllık eğitimden yararlanma fırsatına sahip olmuştur. Bu şekilde toplam 627.796 öğrenci belli bölgelere taşınarak eğitimlerine devam etmişlerdi. Taşımali İlköğretim Uygulamasına bundan sonra da ihtiyaç duyulacaktır. Bu uygulamayı ortada kaldırmak için yapılacak okul açma çalışmaları “atıl okullar” yaratabilir. Dolayısıyla Bakanlık Taşımali İlköğretim uygulamasını kaldırmayı değil geliştirmeyi sürdürmelidir. Ancak bu uygulamayı 6.7.8. sınıfları taşıyarak değil 4.5.6.7. sınıfları taşıyarak sürdürmelidir. Bu durumda ilköğretim imkan olan yerlerde bir çatı altında yapılmakla birlikte imkan olmayan yerlerde ilk üç yılın bir arada olduğu okullarda bile 3+5 şeklinde bir müfredat ve organizasyonel yapılanması olmalıdır. Bu bağlamda okullar açılırken ilk üç yıllık öğretimin sunulduğu ve ikinci kademe (4-8) öğretimin gerçekleştiği okullar açılabilirdir. Sekiz yıllık ilköğretimi esnek bir anlayışla sunmanın pedagojik, idari ve mali açılarından bir çok getirileri olacaktır (Erdoğan, 2002).

TÜSİAD'ın eğitim raporunda günümüzde pek çok ülkede eğitime ayrılan kaynakların milli gelirin yaklaşık yüzde 6'sını bulduğu, kamu kaynaklarının tahsisinde de eğitimin öncelikli alan olduğu vurgulandı. Raporda Belçika, Almanya ve Hollanda'da zorunlu eğitim süresinin 13 yıl, İngiltere ve ABD'de 12 yıl, Meksika, Rusya ve Ürdün'de 10 yıl, İsviçre dokuz yıl olduğu hatırlatıldı. Zorunlu eğitimin sekiz yılda kaldığı ülkeler listesindeyse Türkiye'nin yanı sıra Brezilya, Şili ve Mısır bulunuyor (Radikal Gazetesi, 20 Haziran 2006).

2.10. TAŞIMALI İLKÖĞRETİM UYGULAMASI

Anayasamızın 42. maddesinde, “Kimse eğitim ve öğretim hakkından yoksun bırakılamaz. İlköğretim kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunludur ve Devlet okullarında parasızdır.” hükmü yer almıştır.

1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun “Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri” bölümünün “Fırsat ve İmkân Eşitliği” başlıklı 8. maddesinde ise “ Eğitimde kadın, erkek herkese fırsat ve imkân eşitliği sağlanır. Maddî imkânlardan yoksun başarılı öğrencilerin en yüksek eğitim kademelerine kadar öğrenim görmelerini sağlamak amacıyla parasız yatılılık, burs, kredi ve başka yollarla gerekli yardımlar yapılır. Özel eğitime ve korunmaya muhtaç çocukları yetiştirmek için özel tedbirler alınır.” denilmektedir.

Okulu bulunmayan, nüfusu az ve dağınık yerleşim birimlerindeki ilköğretim çağına gelmiş çocuklar ile birleştirilmiş sınıf uygulaması yapan okullarda bulunan öğrencilerin, daha kaliteli eğitim-öğretim imkanına kavuşturulması, eğitimde fırsat ve olanak eşitliğinin sağlanması, sekiz yıllık zorunlu ve kesintisiz ilköğretimden herkesin eşit şekilde yararlanması amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı İlköğretim Genel Müdürlüğü'nce “Taşımali İlköğretim Uygulaması” başlatılmış ve ülke geneline yaygınlaştırılmıştır.

1989-1990 öğretim yılında Kırklareli ilinde 3, Kocaeli ilinde 2 merkez okulda pilot uygulama mahiyetinde başlatılan taşımali ilköğretim uygulamasının yararlı olduğu tespit edildiğinden uygulamanın yaygınlaştırılmasına karar verilmiştir.

1990-1991 öğretim yılında 9 ilde yapılan Taşımali İlköğretim, gösterilen ilgi ve talep üzerine hızlı bir şekilde yaygınlaştırılmış, 2002-2003 öğretim yılında ise 79 ilde uygulamaya geçirilmiştir. Bu arada taşınan öğrencilerin öğle yemeklerini de Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu Başkanlığınca gönderilen ödeneklerle karşılanmasına başlanmıştır (<http://iogm.meb.gov.tr>).

4306 sayılı yasanın yürürlüğe girmesiyle, zorunlu öğrenim çağında bulunan çocuklarımızın okullaşması yönünde hızlı bir gelişme sağlanmıştır. Özellikle kırsal alanlarda, yatılı ilköğretim bölge okulu ile pansiyonlu ilköğretim okulu yapımına ağırlık verilmiştir.

2003-2004 öğretim yılında 28.493 yerleşim biriminden 647.921 öğrenci, 5.559 merkez okula 32.927 araçla taşınmıştır. Taşımali İlköğretim giderlerinde kullanılmak üzere, 79 il'e 204.094.061.254.000 TL ödenek tahsis edilmiş olup bir öğrencinin dönemlik maliyeti 126 milyon TL'dir. Günlük Maliyet ise 1.712.000 TL olmuştur. 2003-2004 öğretim yılında 79 il genelinde 567.353 öğrenciye öğle yemeği bedeli olarak 80.926.799.013.000 TL illere gönderilmiştir.

2004-2005 eğitim-öğretim yılında 80 il'de 29.245 yerleşim biriminden 669.487 öğrenci 5.651 merkez okula günü birlik taşınarak eğitim-öğretim yapmaktadır (<http://iogm.meb.gov.tr>).

2005-2006 öğretim yılında 80 il'den, 26.419 okuldan 679.589 öğrenci, 6.131 merkez okula taşınmaktadır. 2005-2006 Eylül-Aralık döneminde taşımali ilköğretim giderlerinde kullanılmak üzere 80 il'e 125.118.746 YTL ödenek tahsis edilmiş olup bir öğrencinin günlük maliyeti 2.38 YTL'dir. Taşımali İlköğretim hizmetlerinde kullanılmak üzere 35.112 araç tahsis edilmiştir (2006 Mali Yılı Bütçesine İlişkin Rapor).

2.11. TAŞIMALI İLKÖĞRETİMİN GEREKÇESİ

2.11.1. Eğitim ve Öğretimde Fırsat Eşitliğinin Sağlanması ve Kalitenin Yükseltilmesi: Ülke çapında, küçük yerleşim birimlerinin çok ve dağınık oluşu eğitim ve öğretim hizmetlerinin sağlıklı yürütülmesini güçleştirmektedir. Bu birimlere eğitim hizmetlerinin (okul, bina ve tesisleri, öğretmen araç-gereç gibi) yeterli seviyede götürülmesi maliyeti artırmaktadır ve verilen hizmetin niteliğinin düşmesine sebep olmaktadır. Bazen de nüfusun azlığı ve yeterli öğrenci mevcudunun olmaması sonucu bu yerleşim birimlerindeki okullar "İlköğretim Kurumlarının Açılması ve Kapatılması Hakkındaki Yönerge" hükümleri gereğince kapatılarak, eğitim-öğretim hizmeti götürülmemektedir. Özellikle kırsal kesimde, vatandaşların isteklerine uyularak çok az öğrenci olmasına rağmen, Bakanlığımızın eğitim planlamalarına uygun olmayan ilköğretim okulları açılmıştır. Bu da yine eğitimde kalitenin düşmesine ve maliyetin yükselmesine sebep olmaktadır.

2.11.2. İç Göçler: Gelişmekte olan ülkemizde 1980 yılından itibaren kırsal yörelerden merkez illere büyük oranda göç başlamıştır. Göç alan illerin başında Adana, İçel, Batman, Şanlıurfa, Antalya, Ankara, Bursa, İstanbul, İzmir, Kocaeli, Diyarbakır gelmektedir. Göç veren iller ise Artvin, Çankırı, Erzurum, Kars, Rize, Sivas, Tunceli'dir.

Özellikle kırsal kesimden ekonomik nedenlerle şehir merkezlerine yapılan göç, buralardaki öğrenci sayısının azalmasına ve okulların kapasitelerinin altında hizmet görmelerine hatta kapanmalarına neden olmaktadır.

2.11.3. Yerleşim Birimlerinin Dağınık Olması: Türkiye genelindeki 35000 köy ve bunlara bağlı 44319 köy altı yerleşim birimi bulunmaktadır (1990 Yılı D.P.T. Köyler Araştırması). Bu dağınık yerleşim birimlerinin büyük çoğunluğu küçük ve nüfusu az yerleşim yerleridir. Toplam 79.319 yerleşim birimine eğitim hizmetlerini götürmek, hem daha çok personel gerektirmekte hem de maliyetin çok yüksek olmasına sebep olmaktadır.

Bu nedenle; küçük ve dağınık yerleşim birimlerindeki öğrencileri taşınabilir kapsama almakla insan gücü yanında maliyet yönünden de büyük ölçüde tasarruf sağlanmıştır.

Ayrıca taşınabilir ilköğretim için tespit edilen merkez köylere götürülecek alt yapı hizmetleri, zaman içerisinde bu köylerin gelişerek merkez köylerin oluşumuna ve dağınık yerleşim birimlerinin ortadan kalmasına veya azalmasına yardımcı olacaktır.

2.11.4. Taşınabilir İlköğretimin Sekiz Yıllık Kesintisiz Zorunlu İlköğretim Bakımından Önemi: 1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu ile 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu'nda "6-14 yaşındaki çocukların eğitim-öğretimini kapsayan ilköğretim, kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunlu ve Devlet okullarında parasızdır." hükmü yer almaktadır. Ancak her iki kanunda da yer alan geçici maddelere göre, zorunlu eğitim beş yıl olarak uygulanmaktaydı. İlköğretimin ikinci kademesi (ortaokullar) plânlı bir şekilde ve yeterli düzeyde yurt sathına yaygınlaştırılıncaya kadar zorunluluk dışında bırakılmıştı.

Çocuklarımızın ilgi, istidat ve kabiliyetleri yönünden yetiştirilerek hayata ve üst öğrenime hazırlanması, beş yıllık zorunlu ilköğretimle mümkün olmamaktaydı.

Toplumumuz, ülkemizin gerçekleri ve ihtiyaçları doğrultusunda gelişen ve değişen dünya şartlarına uygun çağdaş ve demokratik bir eğitim ortamında çocuklarımızın yetiştirilmesini beklemektedir. Bu beklentinin beş yıllık zorunlu eğitimle gerçekleşmesi mümkün değildir. Bu nedenle 16 Ağustos 1997 tarihinde sekiz yıllık kesintisiz zorunlu ilköğretim kanunlaşarak yürürlüğe konulmuştur. Hatta “8. Beş Yıllık Kalkınma Plânı”nda temel eğitimin 12 yıla çıkarılması öngörülmüş ve bu konuda çalışmalar başlatılmıştır.

Ancak, küçük ve dağınık yerleşim birimlerinin sayısının çok fazla olduğu ülkemizde bütün yerleşim birimlerine sekiz yıllık zorunlu eğitimi götürmek olanaksızdır. Çünkü 79.319 yerleşim birimine 8 yıllık zorunlu eğitimi götürmek, eğitim maliyetinin altından kalkılamayacak derecede yükselmesine ve eğitimde kalitenin düşmesine neden olmaktadır.

Bu durumda küçük yerleşim birimlerinde bulunan çocuklarımızın daha iyi olanaklarla yetişmeleri, ilköğretim hizmetlerinin yurt çapında dengeli bir şekilde yaygınlaştırılması, eğitimde fırsat ve olanak eşitliğinin sağlanması, kalitenin yükseltilmesi için taşımali ilköğretim uygulamasının mutlaka yapılması gerekmektedir. Aynı zamanda bu uygulama ile eğitim ekonomisinde büyük ölçüde tasarruf sağlanmış olmaktadır.

Taşımali ilköğretim uygulamasının yapılamadığı yerlerde ise yatılı ilköğretim bölge okulları ve pansiyonlu ilköğretim okulları diğer bir çözüm yolu olarak devreye girmektedir (<http://iogm.meb.gov.tr>).

2.12. TAŞIMALI İLKÖĞRETİMİN SAĞLADIĞI YARARLAR

2.12.1. Eğitim-Öğretim Yönünden

a- Birleştirilmiş sınıflarda eğitim öğretim gören ve büyük çoğunluğunun okuma-yazmada dahi geri kaldıkları tespit edilen öğrencilerin, taşımali ilköğretim kapsamına alınarak

ayrı sınıflarda ve daha iyi bir ortamda eğitim öğretim görmeleri neticesinde kısa sürede okuma-yazmayı öğrendikleri, bilgi, beceri ve davranışlarında büyük bir gelişme olduğu gözlenmiştir.

b- Taşınmalı ilköğretim uygulaması kapsamına alınan öğrencilerin, sınıf geçme oranlarında büyük bir artış olduğu ve başarı oranının % 90 ile % 100 arasında olduğu tespit edilmiştir.

c- Öğrencilerin ders araç ve gereçlerini kullanma, tespit ve düzen gibi davranışlarında olumlu gelişmeler gözlenmiştir.

d- Değişik yerleşim yerlerinden gelen öğrencilerin konuşma şekli ve şivelerindeki farklılıkların, zamanla ortadan kalktığı ve Türkçe'yi daha iyi kullandıkları belirlenmiştir.

e- Küçük yerleşim biriminde görev yapan öğretmen, bulunduğu ortama uyum sağlayamamakta ve ders bitiminde en yakın büyük yerleşim birimine gitmenin çarelerini aramaktadır. Ayrıca Birleştirilmiş Sınıf Programı uygulanan bu yerleşim birimlerine, genellikle stajyer öğretmen verildiği için öğretmenler sorunlar karşısında çaresiz kalmakta, çabalarının karşılığını alamadıkları için mutsuz ve huzursuz olmaktadır. Bu nedenlerden dolayı, bu yerleşim birimlerine atanan öğretmenler çeşitli yöntemlerle buralardan uzaklaşmanın yollarını aramaktadırlar.

Öte yandan; il ve ilçelerde veya taşıma merkezli okullarda görev yapan öğretmenler, sosyal ihtiyaçlarını daha rahat karşılayabilmekte, donanımlı ve bağımsız sınıflarda ders vermekte ve mesleki yönden kendilerini geliştirme fırsatı bulmaktadır. Sonuç olarak, taşıma merkezindeki öğretmenler daha olumlu davranışlar içinde bulunduğundan öğrenciler için de örnek olmaktadır.

2.12.2. Sosyal ve Kültürel Yönden

a- Taşımalı ilköğretim kapsamına alınan öğrencilerin davranışlarında ilk zamanlarda uyumsuzluk ve çekingenlik gözlenmiş ancak, kısa zamanda okul ve çevreye uyum sağladıkları, kendilerine güvenlerinin arttığı, grup çalışmalarına daha çok katıldıkları gözlenmiştir.

b- Öğrencilerin eğitim faaliyetlerine daha çok katıldıkları, sosyal etkinlikler ile kutlama ve anma günlerine ilişkin faaliyetlerin taşınan köylere götürüldüğü, bunun sonucunda birlik ve beraberliğin arttığı, kültürel etkileşimin olduğu gözlenmiştir.

c- Öğrencilerin temizlik, giyim ve görgü kurallarına uyma alışkanlığı kazandıkları, okul kurallarına uymada daha dikkatli davrandıkları, toplumda nasıl yaşanması gerektiğini daha kolay öğrendikleri tespit edilmiştir.

2.12.3. Ekonomik Yönden

a- Öğrencileri taşıma kapsamına alınan her köye en az bir sınıf öğretmeni verilmesi zorunluluğu dikkate alınır, 2004-2005 öğretim yılında 29.245 yerleşim birimi taşıma kapsamına alındığına göre en az bu kadar sınıf öğretmeni tasarrufu sağlanmıştır.

b- Taşınan bir öğrencinin taşıma gideri ile kırsal kesimde birleştirilmiş sınıf uygulaması yapan bir ilköğretim okulunda okuyan öğrencinin maliyeti hemen hemen aynıdır. Yine taşınan bir öğrencinin maliyeti, yatılı ve pansiyonlu okulda okuyan bir öğrenciden yaklaşık %62 daha ucuza gelmektedir.

c- Öğrencisi taşınan okula tahsis edilen araç-gereç ve donatım malzemesinin, merkez okula gönderilmesi ile bu malzemelerden daha çok öğrencinin yararlanması ve bu alanda yapılan harcamalarda da büyük ölçüde tasarruf sağlanmaktadır.

d- Öğrencisi taşınan okulun elektrik, su, ısınma, personel giderleri, bakım-onarım giderlerinde büyük tasarruf sağlanmıştır.

e- İlköğretim müfettişlerinin geçici görev yollukları için yapılan harcamalar azalmakta ayrıca merkez okuldaki rehberlik, teftiş işlerine daha çok zaman ayırmaları sağlanmaktadır.

f- Boş kalan okul ,bina ve tesisleri ile öğretmen lojmanlarının, halk eğitim, PTT, sağlık ocağı, köy konağı gibi kamu ve kurumların hizmetine tahsisi yapıldığından yeni yatırımlara gerek kalmamaktadır.

g- Taşımali ilköğretim kapsamına alınan ve okulu bulunmayan köy, mahalle ve mezralara okul yapımına gerek kalmamaktadır.

h- Taşımali eğitimle köyden kente göç önlenmekte, hatta bir çok yerde geriye dönüş bile olmaktadır.

2.13. TAŞIMALI İLKÖĞRETİM NASIL ve NEYE GÖRE YAPILMAKTADIR

Taşımali ilköğretim 1994 yılına kadar çıkarılan emir ve genelgelerle yürütülmüş, 1994 yılında "Taşımali İlköğretim Yönergesi" yürürlüğe konulmuştur.

Uygulamanın daha etkin ve verimli yürütülmesi, ülke genelinde birlik ve beraberliğin sağlanması amacıyla hazırlanan "Taşımali İlköğretim Yönetmeliği", 15 Nisan 2000 tarih ve 24021 sayılı Resmî Gazete'de, değişikliği ise 17 Ağustos 2000 tarih ve 24143 sayılı ile 27 Şubat 2004 tarih ve 25386 sayılı Resmî Gazete'lerde yayımlanmış ve taşımali ilköğretim iş ve işlemleri, yönetmelik esaslarına göre yürütülmeye başlanmıştır.

Yönetmelik hükümlerine göre; öğrencisi taşınacak yerleşim birimleri ile taşıma merkezi ilköğretim okulları il ve ilçe millî eğitim müdürlüklerinde kurulan "Plânlama Komisyonu" tarafından, istatistik verilerine dayalı olarak belirlenmektedir. Buna göre, taşıma merkezi ilköğretim okuluna, hangi okul veya köylerdeki öğrencilerin taşınacağı plânlanır ve taşıma yapacak aracın özellikleri belirlenir (Resmî Gazete, 15 Nisan 2000).

İlçelerde yapılan plânlama, İl Millî Eğitim Müdürlüğünde kurulan "Değerlendirme Komisyonu" tarafından incelenir ve ilçeler arasında gerekli koordinasyon da sağlanarak son şekli verilir. Yapılan plânlama, Valilik onayından sonra yürürlüğe konulur.

Öğrencilerin taşınması işi, yürürlükteki ihale mevzuatına göre hizmetin satın alınmasıyla yapılır. İhale sonucunda, taşıyıcılarla yapılan taşıma sözleşmelerine göre ilin o yıla ait taşıma gideri de belirlenmiş olur (Resmi Gazete, 15 Nisan 2000).

Ayrıca, plânlamaya ilişkin bilgi formları ile ihale sözleşmelerinin birer sureti Bakanlığa gönderilir.

Taşıma giderleri :

a- Genel bütçe ödenekleri ile 4306 sayılı Kanun kapsamında sağlanan gelirler,

b- Özel idare bütçelerinden ayrılan ödenekler,

c. Mahallî olanaklarla toplanan bağış ve yardımlardan sağlanan gelirlerden karşılanmaktadır.

Tablo-2 Taşınalı İlköğretimin Yıllara Göre Gelişimi

ÖĞRETİM YILLARI	İL SAYISI	İLÇE SAYISI	MERKEZ OKUL SAYISI	TAŞINAN OKUL SAYISI	TAŞINAN ÖĞRENCİ SAYISI	GÖNDERİLEN ÖDENEK MİKTARI (000) TL
1989-1990	2		5	12	305	950.000
1990-1991	9	35	78	258	3.289	2.000.000
1991-1992	29	160	408	1.094	18.256	4.580.000
1992-1993	43	325	938	2.371	53.676	25.469.000
1993-1994	56	537	1.653	4.416	84.263	182.600.000
1994-1995	57	493	1.630	4.683	74.981	334.060.927
1995-1996	62	557	2.182	5.994	95.554	716.418.024
1996-1997	64	576	2.336	7.502	120.998	1.728.381.640
1997-1998	72	740	4.803	18.213	281.833	10.216.554.986
1998-1999	75	810	5.697	27.081	521.218	35.391.770.091
1999-2000	75	812	5.633	27.994	635.041	74.232.037.000
2000-2001	76	791	5.249	25.967	607.918	78.717.759.137
2001-2002	78	801	5.373	27.665	636.508	122.734.398.949
2002-2003	79	814	5.424	28.044	661.757	171.334.845.420
2003-2004	79	812	5.634	28.493	642.133	204.094.061.254
2004-2005 Eylül-Aralık dönemi	80	814	5.651	29.245	669.487	108.237.931.749

Kaynak:<http://iogm.meb.gov.tr>

Tablo 2 incelendiğinde, taşınalı ilköğretim uygulamasının 1989-1990 yılında deneme olarak uygulandığı 2 ilden sonra her yıl arttığı ve 2004-2005 yılında uygulanan illerin sayısının 80 olduğu görülmektedir. Taşınalı İlköğretim Bingöl ili dışında tüm illerde uygulanmaktadır.

Taşınalı İlköğretim yapıldığı ilçe sayısı artarak 814'e, taşınan merkez okul sayısı 5651, taşınan okul sayısı 29.245, taşınan öğrenci sayısı 669.487'ye ulaşmıştır. Taşınalı İlköğretim uygulaması için gönderilen ödenek miktarının da her yıl arttığı görülmektedir.

2.14. TAŞIMA MERKEZİ İLKÖĞRETİM OKULUNUN ÖZELLİKLERİ

Merkez ilköğretim okulunun seçiminde şu özellikler aranır:

- a-** Öğrencisi taşınacak okul ve yerleşim birimlerine göre daha merkezî durumda olması.
- b-** Bünyesinde en az sekiz dersliğin bulunması veya fizikî kapasitenin sekiz yıllık zorunlu ilköğretime yeterli olması.
- c-** Merkez ilköğretim okulunun bulunduğu yerleşim biriminin çevre köylerle ulaşım olanaklarına sahip gelişmeye uygun ve nüfusunun artıyor olması.
- d-** Öğretmen ve ders araç-gerecinin yeterli olması.
- e-** Sosyal ve kültürel etkinliklere uygun ortamların bulunması (Resmi Gazete, 15 Nisan 2000).

2.15. ÖĞRENCİSİ TAŞINACAK OKUL VE YERLEŞİM BİRİMİNİN ÖZELLİKLERİ

İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinin 16 ncı ve 22 nci maddeleri gereğince öncelikle yatılı ilköğretim bölge okulu ve pansiyonlu ilköğretim okullarına yerleştirilecek öğrenciler tespit edilir. Taşınması ekonomik olmayan ve ulaşım şartları elverişsiz olan yerleşim birimlerindeki öğrenciler öncelikle bu okullara yerleştirildikten sonra taşıma kapsamına alınır.

Öğrencisi taşınmalı ilköğretim kapsamına alınacak okul ve yerleşim birimlerinin seçiminde;

- a-** Yerleşim biriminde okul bulunmaması,
- b-** Doğal afet ve başka nedenlerle okul binasının kullanılmayacak derecede hasarlı olması,

c- 1 inci, 2 nci ve 3 üncü sınıflarda toplam öğrenci sayısının 10 dan az olması,

d- Yerleşim birimindeki ilköğretim okulunda 4 üncü, 5 inci, 6 ncı, 7 nci ve 8 inci sınıflar için yeterli sayıda derslik bulunmaması ve bu sınıflardaki toplam öğrenci sayısının 60'tan az olması,

e- Öğrencisi taşınacak yerleşim yerinin taşıma merkezi ilköğretim okuluna uzaklığının iklim şartları ve yol güvenliğine göre en az 2 km olması esastır. Gerekğinde bu uzaklığın 1,5 km' ye kadar indirilmesine Planlama Komisyonu karar verebilir (Resmi Gazete, 15 Nisan 2000).

İl ve ilçelerde, yeni öğretim yılında taşınmalı kapsamına alınacak yerleşim birimleri ile taşıma merkezi ilköğretim okullarının seçimi ve plânlaması için “Plânlama Komisyonu” kurulur.

2.16. PLÂNLAMA KOMİSYONU

Komisyon, millî eğitim müdürünün görevlendireceği müdür yardımcısı veya şube müdürünün başkanlığında, çevredeki ilköğretim okullarının özelliklerine göre seçilen en çok beş merkez ilköğretim okulu müdüründen oluşur.

Komisyon, nisan ayının ilk haftasında kurulur; üyeleri, millî eğitim müdürü tarafından belirlenir.

Komisyon, çalışmalarını yürütürken; ilgili yerleşim birimlerinin belediye başkanları, köy muhtarları ile kamu kurum ve kuruluşlarının yetkililerini, görüşlerini almak üzere toplantıya davet edebilir.

Komisyon, “Taşınmalı İlköğretim”in plânlamasını yaparken bölgesindeki ilköğretim müfettişlerinin görüşlerini ve inceleme raporlarını dikkate alır (Resmi Gazete, 15 Nisan 2000).

2.17. PLÂNLAMA KOMİSYONUNUN GÖREVLERİ

a- Köy ve köy altı yerleşim birimlerindeki çağ nüfusu ile o yerleşim birimlerindeki ilköğretim okullarında bulunan kız-erkek öğrencileri sınıflara göre tespit etmek.

b- Taşınmalı ilköğretim kapsamına alınacak veya çıkartılacak okul ve yerleşim birimleri ile öğrenci sayılarını tespit etmek.

c- Öğrenci sayısına ve ulaşım şartlarına göre öğrencisi taşınacak yerleşim birimlerini gruplandırarak, taşıma merkezi ilköğretim okullarını tespit etmek.

d- Taşınmalı ilköğretim kapsamına alınan yerleşim birimlerinin, merkez ilköğretim okullarına uzaklığını ve ulaşım plânını gösteren taşınmalı ilköğretim haritasını (30x40 cm ebatlarında) hazırlamak.

e- Her merkez ilköğretim okuluna öğrencisi taşınacak yerleşim birimi ile öğrenci sayısını dikkate alarak; öğrencilerin kaç araçla taşınacağını, aracın izleyeceği yol ve durakları ile saatlerini belirlemek.

f- Öğrencilerin güvenli şekilde taşınmaları ile sağlık ve beslenme konularında alınacak önlemleri belirlemek.

g- Taşınmalı ilköğretim kapsamına alınarak kapatılan okulların bina ve tesisleri ile ders araçları ve demirbaşlarının öncelikle merkez ilköğretim okullarının ihtiyaçları giderilmek amacıyla millî eğitim müdürüne öneride bulunmak.

h- Taşınmalı ilköğretim plânlamasına ilişkin hazırlanan gerekçeli raporun, mayıs ayının ikinci haftasında millî eğitim müdürüne sunmak.

1- Taşıma plânlamasında, Bakanlıkça illere tahsis edilen ödeneğin yeterli olmaması durumunda gerekli ödeneğin sağlanması için mahallî idarelerin kaynakları ile diğer kaynakları değerlendirmek (Resmi Gazete, 15 Nisan 2000).

Plânlama komisyonu tarafından hazırlanan raporları değerlendirmek ve ilçeler arasında eş güdümü sağlamak üzere “Değerlendirme Komisyonu” kurulur.

2.18. DEĞERLENDİRME KOMİSYONU

İl millî eğitim müdürünün görevlendireceği ilgili müdür yardımcısı veya şube müdürünün başkanlığında, taşınalı ilköğretim uygulamasının yapıldığı ilçe millî eğitim müdürlerinden oluşur. Komisyon, haziran ayının ilk haftasında toplanır.

2.19. DEĞERLENDİRME KOMİSYONUN GÖREVLERİ

Değerlendirme komisyonunun görevleri şunlardır:

a- İlçelerin taşınalı ilköğretim plânlama raporlarını inceleyerek Yönetmelik hükümlerine uymayan, öğrencisi taşınan okul ve yerleşim birimleri ile taşıma merkezlerini uygulama kapsamından çıkartmak.

b- Başka bir ilçedeki merkez ilköğretim okuluna öğrencisi taşınacak okul ve yerleşim birimlerini plânlamak.

c- Taşıma kapsamından çıkartılan ilköğretim okullarının bakım ve onarımlarının yapılarak eğitim-öğretime hazırlanması için millî eğitim müdürüne bildirmek.

d- Başka bir ildeki merkez ilköğretim okuluna öğrencisi taşınacak okul ve yerleşim birimlerini tespit ederek, iller arasında gerekli eş güdümün sağlanması için il millî eğitim müdürlüğüne bildirmek.

e- İl düzeyinde taşınmalı ilköğretimin plânlamasını Taşınmalı İlköğretim Bilgi Formuna (EK-1) göre hazırlayıp valilik onayına sunulmak üzere il millî eğitim müdürüne bildirme (Resmi Gazete, 15 Nisan 2000).

2.20. UYGULAMA

Yapılan plânlama sonucu taşınmalı ilköğretim kapsamına alınan ve çıkartılan yerleşim birimleri ile merkez ilköğretim okulları, il millî eğitim müdürünün teklifi ve valinin onayı ile uygulamaya konulur. Bu onay bir öğretim yılı geçerlidir.

İl millî eğitim müdürlüğünce, en geç temmuz ayının ilk haftasında valilik onayı ile bilgi formlarının bir örneği İlköğretim Genel Müdürlüğüne, bir örneği de ihale işlemleri yapılmak üzere ilçe millî eğitim müdürlüklerine gönderilir.

2.21. MERKEZ İLKÖĞRETİM OKULU MÜDÜRÜNÜN GÖREVLERİ

Merkez İlköğretim Okulu Müdürünün Görevleri Şunlardır:

a- Okulun fizikî durumuna göre taşınmalı ilköğretim kapsamına alınan çocuklardan okula alabileceği öğrenci sayısını sınıflara göre tespit ederek mart ayı sonuna kadar il veya ilçe millî eğitim müdürlüğüne bildirmek.

b- Taşıma yoluyla okula gelen öğrencilerin İlköğretim Kurumları Yönetmeliğine göre kayıt ve kabullerini yapmak.

c- Taşınan öğrenciler ile merkez okuldaki öğrencilerin birlikte eğitim-öğretimlerini sağlayacak şekilde sınıf ve şubelere göre dengeli dağılımını sağlamak.

d- Taşınacak öğrencilerin geliş-gidişlerine göre haftalık ders dağıtım ve günlük vakit çizelgesini düzenlemek.

e- Taşınan öğrencilerin, yeterli sayıda öğretmeni bulunmayan ilköğretim okullarından geldikleri dikkate alınarak yetiştirilmeleri için gerekli önlemleri almak.

f- Taşınan öğrencilerin öğle yemeklerini düzenli şekilde yemeleri için gerekli önlemleri almak.

g- Merkez okullarda yapılan eğitsel etkinlikleri, taşınan öğrencilerin geldikleri yerleşim birimlerinde de olanaklar ölçüsünde yapmak.

h- Taşınan öğrencilerin velileri ve köy muhtarları ile yakın ilişkide bulunarak okulla iş birliğini sağlamak için gerekli önlemleri almak.

ı- Servis araçları ile taşınan öğrencilerin, isim listelerine göre kontrol etmek.

i- Araçların aylık çalışma programlarını, her ayın sonunda millî eğitim müdürlüğüne bildirmek.

j- Taşıma işini yüklenenlerin ve taşıt sürücülerinin İçişleri Bakanlığı Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeliğine uygunluğunun ve sözleşme hükümlerinin uygulanıp uygulanmadığını günlük olarak kontrol etmek, varsa aksaklıkların giderilmesi için gerekli önlemleri almak ve millî eğitim müdürlüğüne bildirmek.

k- Taşıma işini yüklenenlerin ve taşıt sürücülerinin isim ve adresleri ile aracın plâkasını bağlı bulunduğu jandarma karakolu veya emniyet müdürlüğüne bildirmek.

l- Okul servis araçlarının arkasındaki “OKUL TAŞITI” tabelasının üst kısmına, okunabilecek şekilde ilçe millî eğitim müdürlüğüne sürücü hatalarının bildirileceği telefon numarasının yazdırılmasını sağlamak.

m- Biri öğretim yılı başında olmak üzere öğretim yılı içerisinde taşınan öğrencilerin velileri ile en az üç toplantının yapılmasını sağlamak (Resmi Gazete, 15 Nisan 2000).

2.22. ÇEŞİTLİ ÜLKELERDEKİ TAŞIMALI EĞİTİM UYGULAMALARI

Hollanda'nın Deventer şehri Belediyesi'nden bir grubun 18-29 Ekim 1996 tarihleri arasında Türkiye'ye yapmış oldukları resmi nitelikli eğitim gezisinin bir bölümü 22-24 Ekim 1996 tarihleri arasında Balıkesir ilinde önceden belirlenen okullara yapılan ziyaretlerle gerçekleşmiştir. Araştırmacı, Balıkesir ilinde yapılan bu inceleme gezisinde resmen görevlendirilmiştir. Gezi ve incelemeler sırasında Hollanda' lı gruba ülkelerinde taşımali ilköğretim yada benzeri bir uygulamanın olup olmadığını, var ise amacının ne olduğunu, uygulamanın nasıl yürütüldüğünü yazılı olarak sormuştur. Grupta görevli ve "Kamu Okulu De Snippeling Müdürü" Smit Hendrik Greelt Jacop'un yazılı olarak verdiği bilgide; Hollanda'da ilkokullarda öğrenci sayısının 23'ün altına düşmesi ile okulların kapandığı, bu durumda öğrencilerin en yakın okullara servislerle gidebildikleri, servis ücretlerinin büyük bir bölümünün belediye tarafından, kalan kısmının ise veliler tarafından karşılandığı, Hollanda'da birleştirilmiş sınıf uygulamasının az olduğu, bu uygulamanın genellikle merkeze uzak köylerde olduğu, bu okullarda ki öğrencilerin velilerinin istemeleri üzerine okulun taşıma kapsamına alındığı, birleştirilmiş sınıf uygulamasının öğrencilerin aleyhine olduğu, merkezi yerlerdeki okulların imkanlarından öğrencilerin daha çok faydalandığı belirtilmiştir (Altunsaray, 1996).

Yeni Zelanda'da kırsal kesimdeki çocuklara erken çocukluk eğitimi, Taşımali Okul öncesi birimleri tarafından verilmektedir. Eğitim Bakanlığı'nın kararıyla dokuz birim bu alanda hizmet vermektedir. Bu birimlerden her birinde iki (kreş-ana okulu) öğretmeni bulunmaktadır. Bu dokuz birim her hafta kırsal bölgeleri gezmektedirler.

A.B.D. nin Maryland Eyaletinde yapılan bir başka uygulamada ise 1984-1985 yıllarında üç yıl için kurulmuş bir fon ve lise öğrencilerini okuma, İngilizce ve matematik konularında yoğun geliştirme eğitimi projesi gerçekleştirilmektedir. Bir ana baba uzmanı, bir danışman, beş öğretmen ve üç öğretmen yardımcısı ve bir kaynak uzmanından oluşan taşımali eğitim ekibi bir bölgeden diğer bölgeye devamlı hareket halindedirler. Bu ekipler okuma problemi olan, İngilizce ve matematiği zayıf olan çocuklara kendi evlerinde yardım etmeyi amaçlamaktadır. Bu uygulama iki yıl süreyle devam etmiş, ana-babaların tutumlarıyla, testle

ölçülen öğrenci başarılarındaki gelişmeler uygulayıcılar tarafından bir rapor haline getirilerek ilgili makama sunulmuştur.

Bu konudaki en geniş uygulama Avustralya’da gerçekleştirilmektedir. Avustralya’nın orta Queensland bölgesinde uygulanan “Taşınabilir Sınıf Projesi”, Queensland Eyaleti Eğitim Bakanı tarafından tavsiye edilen bölgelerde uygulanmaktadır. Eğitim Bakanlığı öncelikli uygulamanın kırsal kesim bölgelerinde yapılmasını tavsiye etmektedir. Proje Avustralya Okullar Komisyonu tarafından ekonomik açıdan desteklenmektedir (Küçükoğlu, 2001).

2.23. İSTANBUL İLİNDE EĞİTİM

2000 Yılı sayımına göre yıllık nüfus artış hızı % 3,3 olmuştur. Nüfusun % 35’i Anadolu Yakasında, % 65’i Avrupa yakasında yaşamaktadır.

5.196 Km2 alana sahip olan ilimizde Km2’ye 1.928 kişi düşmekte olup, Türkiye’de ise Km2’ye 88 kişi düşmektedir. Nüfus yoğunluğu Türkiye ortalamasınının 22 katı üzerindedir.

Nüfusunun 933.136’sı yani % 10’u köylerde, 9.085.599’sı yani % 90’ı şehirlerde yaşamaktadır. Kırsal alanda nüfus artışı %7,9, kent alanındaki artış ise % 2,9 olarak gerçekleşmiştir.

İstanbul okuryazar nüfus oranında % 93 ile 1. sırada yer almaktadır. İstanbul’da yalnızca örgün eğitim kurumları olarak 2004/2005 eğitim öğretim yılında resmi ve özel tüm eğitim kademelerindeki toplam 2.283 okulda 48.004 derslikte 92.638 öğretmen ile 2.157.768 öğrenci öğrenim görmektedir (<http://www.istanbul.gov.tr>).

Tablo-3 2004-2005 Eğitimin Genel Durumu

	ÖRGÜN EĞİTİM	
	TÜRKİYE	İSTANBUL
OKUL SAYISI	58.456	2.283
ÖĞRETMEN SAYISI	588.981	92.638
DERSLİK SAYISI	402.566	48.004
ÖĞRENCİ SAYISI	13.458.093	2.175.768
OKUL BAŞINA DÜŞEN ÖĞRENCİ	239	953
DERSLİK BAŞINA DÜŞEN ÖĞRENCİ		45
ŞUBE BAŞINA DÜŞEN ÖĞRENCİ		38

Kaynak: <http://www.istanbul.gov.tr/images%5Cdocs%5CSay%C4%B1larlaIstanbul05.ppt>

Tablo-4 Resmi+Özel Okullar Türkiye-İstanbul Karşılaştırması (2004-2005)

EĞİTİM KADEMESİ	OKUL SAYISI		ÖĞRENCİ SAYISI		ÖĞRETMEN SAYISI		DERSLİK SAYISI	
	TÜRKİYE	İSTANBUL	TÜRKİYE	İSTANBUL	TÜRKİYE	İSTANBUL	TÜRKİYE	İSTANBUL
OKUL ÖNCESİ	16.016	188	434.771	52.013	22.030	6.214	27.339	2.496
İLK ÖĞRETİM	35.580	1.469	10.298.646	1.657.927	399.002	57.187	286.290	32.012
GENEL ORTA ÖĞRETİM	2.990	410	1.685.025	278.108	93.209	19.593	51.215	8.902
MES.TEK. ORTAÖĞRETİM	3.870	216	1.039.651	187.720	74.740	9.644	37.722	4.594
ORTAÖĞRETİM TOPLAMI	6.860	626	2.724.676	465.828	167.949	29.237	88.937	13.496
GENEL TOPLAM	58.456	2.283	13.458.093	2.175.768	588.981	92.638	402.566	48.004

Kaynak: <http://www.istanbul.gov.tr/images%5Cdocs%5CSay%C4%B1larlaIstanbul05.ppt>

*Açıköğretim okul, öğrenci, öğretmen sayıları dahil değildir.

Türkiye genelindeki okulların %4'ü, Türkiye genelinde eğitim gören öğrencilerin ve öğretmenlerin % 16'sı, Türkiye genelindeki toplam dersliğin % 12'si, Türkiye'deki okul öncesi derslik sayısının % 9,1'i, ilköğretim derslik sayısının % 11,18'i, ortaöğretim derslik sayısının % 17,38'i, Mesleki-teknik eğitim orta öğretim derslik sayısının % 12,17'si İstanbul'da bulunmaktadır. Resmi okul öncesi eğitim kurumlarının % 7'si İstanbul'da bulunmakta olup, okul öncesi eğitime tabi öğrencilerin % 11'i İstanbul'da eğitim görmektedir.

Türkiye’deki ilköğretim okullarının %4’ü, ilköğretim öğrencilerinin % 15,80’ı, ilköğretim öğretmenlerinin % 14,33’ü, ilköğretim dersliğinin % 11,18’i İstanbul’da bulunmaktadır.

Resmi ilköğretim kurumlarında derslik başına 62 öğrenci , şube başına 43 öğrenci düşmektedir. İldeki bu sıklık 745 okuldaki 15.294 derslikte ikili öğretim yapılarak hafifletilmeye çalışılmaktadır. İkili eğitim de hesaba katıldığında resmi ilköğretim kurumlarında derslik başına 43 öğrenci düşmektedir.

Ülke genelindeki Genel resmi orta eğitim kurumlarının % 8’i , özel orta eğitim kurumlarının ise % 29’u İstanbul’da bulunmaktadır. Resmi ortaöğretim kurumlarında derslik başına 45 öğrenci , şube başına 37 öğrenci düşmektedir. İldeki bu sıklık 97 okuldaki 2.029 derslikte ikili öğretim yapılarak hafifletilmeye çalışılmaktadır. İkili eğitim de hesaba katıldığında resmi ilköğretim kurumlarında derslik başına 45 öğrenci düşmektedir (<http://www.istanbul.gov.tr>).

Tablo-5 Okullaşma Oranı

OKUL TÜRÜ	ÇAĞ NÜFUSU	ÖĞRENCİ SAYISI	OKULLAŞMA ORANI (%)
OKUL ÖNCESİ	381.539	52.013	14.1
İLKÖĞRETİM	1.486.275	1.657.927	111.6
ORTAÖĞRETİM	418.584	465.828	75.2

Kaynak: <http://www.istanbul.gov.tr/images%5Cdocs%5CSay%C4%B1larlaIstanbul05.ppt>

İstanbul’da ilköğretimde okullaşma oranı 100’ün üzerindedir. bu artışın en büyük sebebi İstanbul’a dışarıdan gelen göçtür.

Tablo-6 Resmi-Özel İlköğretim Kurumlarının 2005-2006 Öğretim Yılı Başı Durumu

ÖZELLİK	RESMİ +ÖZEL TÜRÜ	ÖZEL	ÖZEL OKULARIN TÜRÜ İÇİNDEKİ ORANI
OKUL SAYISI	1.490	194	13
ÖĞRETMEN SAYISI	47.089	6.694	14
YÖNETİCİ SAYISI	3.953	372	9
DERSLİK SAYISI	31.702	4.345	14
ÖĞRENCİ SAYISI	1.689.481	57.747	3
ŞUBE/GURUP SAYISI	41.306	3.022	7

Kaynak: <http://istanbul.meb.gov.tr/kalitekurulu/istatistik>

Tablo-7 İstanbul'da Okul, Öğrenci, Şube, Derslik, Öğretmen ve Yönetici Sayıları (2005-2006 Öğretim Yılı Başı Durumu)

OKUL TÜRÜ	OKUL/ KURUM SAYISI	ÖĞRENCİ SAYILARI			ŞUBE SAYISI	DERSLİK SAYISI	ÖĞRETMEN SAYISI	YÖNETİCİ SAYISI
		TOPLAM	ERKEK	KIZ				
OKUL ÖNCESİ TOPLAMI	206	60.863	3.065	3.055	2.812	3.055	2.812	151
RESMİ OKUL ÖNCESİ TOPLAMI	41	49.412	2.399	2.062	1.810	2.062	1.810	39
ÖZEL OKUL ÖNCESİ TOPLAMI	165	11.451	666	993	1.002	993	1.002	112
ANAOKULU TOPLAMI	206	12.639	718	780	828	780	828	x
Anaokulu (Resmi)	41	5.379	249	217	122	217	122	x
Anaokulu (Özel)	165	7.260	469	563	706	563	706	x
ANASINIFI TOPLAMI	1.128	48.224	2.347	2.275	1.984	2.275	1.984	x
Anasınıfı (Resmi)	1.013	44.033	2.150	1.845	1.688	1.845	1.688	x
Anasınıfı (Özel)	115	4.191	197	430	296	430	296	x
İLKÖĞRETİM TOPLAMI	1.490	1.689.481	41.306	31.702	47.089	31.702	47.089	3953
Resmî İlköğretim Toplamı	1.296	1.631.734	38.284	27.357	40.395	27.357	40.395	3581
İlköğretim Okulu	1.276	1.629.632	38.063	27.128	40.113	27.128	40.113	3534
Özel Eğitim İlköğretim Okulu	20	2.336	221	229	282	229	282	47
Özel İlköğretim Okulu	194	57.747	3.022	4.345	6.694	4.345	6.694	372
ORTAÖĞRETİM TOPLAMI	696	506.010	14.934	13.347	23.506	13.347	23.506	1923
RESMİ ORTAÖĞRETİM TOPLAMI	492	476.726	12.567	10.463	19.039	10.463	19.039	1621
ÖZEL ORTAÖĞRETİM TOPLAMI	204	29.284	2.367	2.884	4.467	2.884	4.467	302
Genel Ortaöğretim Toplamı	485	302.304	9.216	8.747	14.625	8.747	14.625	1078
Genel Ortaöğretim (Resmî)	281	273.020	6.849	5.863	10.158	5.863	10.158	776
Genel Ortaöğretim (Özel)	204	29.284	2.367	2.884	4.467	2.884	4.467	302
Mesleki ve Teknik Ortaöğretim	211	203.706	5.718	4.600	8.881	4.600	8.881	845
Mesleki ve Teknik Ortaöğretim (Resmî)	211	203.706	5.718	4.600	8.881	4.600	8.881	845
ÖRGÜN EĞİTİM GENEL TOPLAM:	2.392	2.256.354	59.305	45.829	71.423	45.829	71.423	6027
YAYGIN EĞİTİM TOPLAMI	1.670	571.654	40.108	8.626	8.830	8.626	8.830	2083
Yaygın Eğitim (Resmî)	80	136.813	8.558	623	804	623	804	249
Yaygın Eğitim (Özel)	1.590	434.841	31.550	8.003	8.026	8.003	8.026	1834
GENEL TOPLAM:	4.062	2.828.008	99.413	54.455	80.253	54.455	80.253	8110

Kaynak: <http://istanbul.meb.gov.tr/kalitekurulu/istatistik>

Anasınıfının derslik sayıları genel toplama okullar toplamında bulunduğundan ikinci kez dahil edilmemiştir.

2.24. TAŞIMALI EĞİTİMLE İLGİLİ YAPILAN ARAŞTIRMALAR

Taşımali ilköğretim uygulamaları ile ilgili olarak ilk ciddi araştırma 1992 yılında Büyükkaragöz ve Şahin tarafından yapılmıştır. Bu araştırma, Konya İli'ndeki Taşımali İlköğretim uygulamalarının nitelikleri, yeterlilikleri, yetersizlikleri ve alınacak tedbirlerin neler olması gerektiği konusunda yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini 205 öğretmen, 118 yönetici ve 250 veli oluşturmaktadır. Araştırmada genel tarama modellerinden "ilişkisel tarama modeli" kullanılmıştır. Bu araştırmada elde edilen bazı sonuçlar ve öneriler şöyledir.

Sonuçlar:

1. Öğretmen, yönetici ve veliler taşımali ilköğretimin öğrenci başarısını artırdığı konusunda olumlu bir görüşe sahiptirler.

2. Öğretmen, yönetici ve velilerin mesleki kıdemlerinin yüksek olması dikkate alındığında bu sonucun tutarlılığı daha da önemli hemen tamamına yakını taşınan okullardaki öğretmenlerinin yeterli deneyime sahip olduklarını ifade etmişlerdir.

3. Öğretmen, yönetici ve veliler taşınan okulun araç-gereç yönünden taşınan okullara oranla daha donanımlı bir özelliğe sahip olduğunu ifade etmişlerdir.

4. Öğretmen ve yöneticiler taşınan okullarda öğrenim göreceğ olan taşınan öğrencilerin hemen hepsinin bağımsız sınıflarda öğrenim gördüklerini belirtmişlerdir.

5. Öğretmen ve yöneticilerin öğrencilerin sosyal faaliyetlere katılmaya yeterince istekli olmadıklarını, istatistiksel olarak ifade etmişlerdir. (Genelde katılımı öğretmenlerin öğrencilerini zorladıkları anlaşılmaktadır.)

6. Öğretmen, yönetici ve veliler taşıma esnasında velilerin endişeye kapılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Öneriler:

1. Taşımalı ilköğretimin ülke çapında verimli bir şekilde yürütülebilmesi için yasal düzenlemeler (tüzük, yönerge ve genelge gibi) eksiksiz bir şekilde hazırlanmalıdır.

2. Taşınılan öğrencilerin yeni ortamlarına daha iyi uyum sağlayabilmesi için rehberliğe yönelik önlemler alınmalıdır.

3. Taşımalı öğretimin başarıya ulaşabilmesi için normal öğretim yapan ilköğretim kurumlarının süratle yaygınlaştırılması sağlanmalıdır.

4. Taşımada kullanılan araçların her türlü güvenlik ve trafik mevzuatına uygunluğu çok iyi bir şekilde denetlenmelidir.

5. Özellikle kış aylarında yolların açık olması için gerekli tedbirler alınmalıdır.

6. Öğrencilerin taşındığı okulların 15 km uzak olmamasına dikkat edilmelidir (Büyükkaragöz, 1995).

Taşımalı ilköğretim uygulamalarına ilişkin bir başka araştırmada 1997 yılında Meliha Karakütük tarafından yapılmıştır. Bu araştırma, Ankara'nın Sincan ilçesindeki taşımalı ilköğretime ilişkin yasal dayanakları ortaya koymaya yönelik çalışmaları taşımalı ilköğretimin maliyetlerinin belirlenmesinde kullanılan ölçüleri, karşılaşılan sorunlar ile çözüm önerilerinin belirlenmesine yönelik örnek olay incelemesidir. Bu araştırma, alan yazın tarama modelindedir. Araştırmanın örneklemini 11 yönetici, 18 öğretmen ile 39 veli oluşturmaktadır. Bu araştırmada elde edilen bazı sonuçlar ve öneriler şöyledir.

Sonuçlar:

1. Yönetici, öğretmen ve velilerin çoğunluğu taşımalı ilköğretimin 8 yıllık ilköğretimin yaygınlaştırılmasında etkili olduğu görüşündedirler.

2. Yönetici, öğretmen ve velilerin görüşlerine göre, öğrencilerin başarı düzeyleri yükselmiş, daha nitelikli öğretmenlere, yeterli sayıda dersliğe, işliğe, laboratuara ve eğitim alanına kavuşmuşlardır.

3. Yönetici, öğretmen ve veli görüşlerine, öğrenci sayısı artmış, birleştirilmiş sınıf sayısı azalmıştır ve taşıma ücreti devletçe karşılanmaktadır.

4. Yönetici, öğretmen ve veli görüşlerine, İlçe Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı, hayırsever vatandaşların katkıları ile öğle yemeği öğrencilerin % 40'ına ücretsiz, diğerlerine ise düşük bir ücret karşılığı verilmektedir.

5. Yönetici, öğretmen ve veli görüşlerine, taşınmalı ilköğretim uygulaması ile eğitimin maliyeti azalmıştır.

6. Yöre halkının servis araçlarına binmeleri, çocukların ayakta gidip, gelmesine neden olmakta, yine yolların bozuk olması taşıma işini aksatmaktadır.

Öneriler:

1. Taşınmalı ilköğretim uygulamasına geçilmeden önce bölgenin toplumsal, nüfus, ekonomik, ulaşım, coğrafi ve eğitim durumunu saptamaya yönelik araştırmalar yapılmalı, taşınmalı ilköğretim için en uygun merkez okul bu araştırma sonuçları ile saptanmalıdır.

2. Taşınmalı ilköğretimin uygulanacağı merkez okulda yemekhane olmalıdır.

3. Merkez okula öğrenci taşınan yerleşim birimlerinin yolları onarılmalı, yaz-kış taşımaya elverişli durumda bulundurulmalıdır.

4. Taşınmalı ilköğretimle gelen öğrencilerin okula uyumu konusunda, okulda bir rehber öğretmen görevlendirilmelidir.

5. Taşımalı ilköğretimin uygulanacağı merkez okulun öğretmen eksikliği önceden tamamlanmalı, laboratuvar, kütüphane, derslik, onarım vb. yetersizlikleri giderilmeli, merkez okula bilgisayar, daktilo gibi araçlar alınmalıdır.

6. Taşımalı ilköğretim uygulaması ile ilgili olarak okul yöneticilerinin, öğretmenlerin ve velilerin görüşleri alınmalıdır.

7. Öğrencileri taşıyan araçlara halkın binmesi önlenmelidir.

8. Taşımalı ilköğretim için devletçe daha çok ödenek ayrılmalıdır (Karakütük, 1996).

Diğer bir araştırma ise 1998 yılında Şengül Büyükboyacı tarafından yapılmıştır. Çanakkale’de uygulanmakta olan taşımalı ilköğretim uygulamasında ortaya çıkan sorunları belirlemek ve yetkililere çözüm önerileri sunmak amacıyla hazırlanmıştır. Araştırmada alan tarama modelinden yararlanılmıştır. Örneklem olarak 18 yönetici, 76 sınıf öğretmeni ve taşınan köylerde oturan 411 öğrenci velisi oluşturmuştur. Bu araştırmada elde edilen bazı sonuçlar ve öneriler şöyledir.

Sonuçlar:

1. Yönetici, öğretmen ve velilere göre taşımalı ilköğretim; sekiz yıllık ilköğretimin yaygınlaştırılmasında ve birleştirilmiş sınıf uygulamasının azalmasında etkili olmuştur.

2. Devletin eğitiminin maliyetini azaltmasında etkili olmuştur.

3. Yoksul ailelerin çocuklarının okula devamlarının artmasında etkili olmuştur.

4. Taşıma araçları nitelik yönünden yeterli değildirler. Nicelik yönünden yeterlidirler.

5. Taşıma araçlarının sürücülerinin seçiminde kişilik özellikleri dikkate alınmamaktadır.

6. Öğrencilerin başarıları artmış, Türkçe'yi daha iyi konuşup yazmaktadırlar.

7. Öğrenciler sosyal ve kültürel faaliyetlere daha çok katılmaktadırlar.

8. Öğrenciler daha yeterli sayıda öğretmenle eğitim öğretim görmeye başlamışlar, daha yeterli araç-gereç, donanım, derslik, işlik, laboratuvar ve oyun alanlarına kavuşmuşlardır.

9. Taşınmalı ilköğretim konusunda yönetici, öğretmen ve velilerin görüşleri alınmamaktadır.

Öneriler:

1. Taşınmalı ilköğretime geçilmeden önce yönetici, öğretmen ve velilerin görüşleri alınmalıdır.

2. Taşınmalı ilköğretimin uygulanacağı merkez okullara yemekhane yapılmalıdır.

3. Merkez okulların laboratuvar, işlik, oyun alanları, araç-gereç, derslik vb. yetersizlikleri giderilmelidir.

4. Taşınmalı ilköğretimin uygulandığı merkez okullara gelen öğrencilerin okula uyumu konusunda, rehber öğretmen görevlendirilmelidir.

5. Taşınmalı ilköğretim için devlet tarafından gönderilen ödenekler artırılmalıdır.

6. Öğrencisi taşınan köylerde boşalan okulların araç-gereçleri merkez okullara devredilmelidir.

7. Taşınmalı ilköğretimin daha başarılı olması için yasal düzenlemeler yapılmalıdır (Büyükboyacı, 1998).

Diğer bir araştırma ise 2001 yılında Mehmet Baş tarafından yapılmıştır. Bolu'da uygulanmakta olan taşımali ilköğretim uygulamasında ortaya çıkan sorunları belirlemek ve yetkililere çözüm önerileri sunmak amacıyla hazırlanmıştır. Bu araştırma, varolan durumu saptamaya yönelik betimsel bir araştırmadır. Örneklem olarak 15 yönetici, 290 öğretmen alınmıştır. Bu araştırmada elde edilen bazı sonuçlar ve öneriler şöyledir.

Sonuçlar:

1. Araştırmaya katılan yöneticiler ve öğretmenler; Taşımali ilköğretim ile ilgili konularda velilerin görüşünün alınmaması,
2. Taşıma araçlarının taşımaya uygun olmaması,
3. Taşımali ilköğretimin velilere ek harcama getirmesi,
4. Taşıma merkezi olan okulun fiziksel yetersizliği,
5. Merkez okulun öğretmen bakımından yetersiz olması,
6. Öğrencisi taşınan köylerde milli bayramların eski heyecanı ile kutlanamaması,
7. Taşımali ilköğretimle gelen öğrencilerin yorgun düşmesi,
8. Kış aylarında yolların bozularak taşımayı güçleştirmesi,
9. Araç şoförlerinin yeterli eğitime sahip olmaması konularında sorunlar olduğunu belirtmektedirler.

Öneriler:

1. Taşımalı ilköğretime başlanmadan velilerin görüşleri eğitim-öğretim yılı başında alınabilir.

2. Taşıma araçlarının Okul Taşıtları Yönetmeliği'ne uygun olmasına dikkat edilmelidir.

3. Taşıma ile ilgili ödeneklerin zamanında ödenmesi sağlanarak, velilere ek harcama yapma riski ortadan kaldırılabilir.

4. Taşıma merkezi okulun yemekhane, laboratuvar, işlik, kütüphane, spor salonu gibi fiziksel donanımları yanında ders araç ve gereçlerinin tam olarak zamanında temin edilmesi gerekebilir.

5. Taşıma merkezi olan okulların personel eksikliği giderilebilir. Şehir merkezinden uzak olan taşıma merkezlerinin öğretmen servis aracı yada lojman ile desteklenerek cazip hale getirilmesi gerekebilir.

6. Taşıma işini yapacak olan araç sürücüleri eğitim kurslarına alınarak öğrenci taşıma sorumluluğu konusunda bilinçlendirilebilir (Baş, 2001).

Diğer bir araştırma ise 2003 yılında Faik Bulut tarafından yapılmıştır. Gaziantep'de uygulanmakta olan taşımalı eğitim sistemine ilişkin ilköğretim müfettişleri, okul yöneticileri ve öğretmenlerin beklentilerini sunmak amacıyla hazırlanmıştır. Bu araştırma, varolan durumu saptamaya yönelik betimsel bir araştırmadır. Örneklem olarak 36 ilköğretim müfettişi, 31 yönetici, 110 öğretmen alınmıştır. Bu araştırmada elde edilen bazı sonuçlar ve öneriler şöyledir.

Sonuçlar:

1. Araştırmaya katılan ilköğretim müfettişleri, yöneticiler ve öğretmenler; taşınmalı eğitim sisteminin geliştirilmesine ilişkin beklentileri, bu sistemin yararlı olduğuna dairdir. Daha verimli bir taşınmalı eğitim için sorunların yetkililer tarafından yerinde çözümlenmesi gerektiği denek guruplarının beklentilerinden çıkarılabilecek önemli sonuçlardan biridir.

2. Taşınmalı eğitim uygulamasının eğitim-öğretim, öğrencinin başarı durumu, çevreye katkıları ve ekonomik fayda açısından olumlu bir çalışma sayılabilir.

3. Taşıma merkezlerinin başarısının artması için fiziksel kapasitelerinin iyi olması gerektiğini belirtmiştir, taşınmalı eğitim sayesinde okulsuz yerleşim birimlerinde bulunan öğrencilere eğitim imkanı sağlandığını belirtmiştir.

Öneriler:

1. Taşınmalı ilköğretim uygulamasında taşınan öğrencilerin velileri ile okul-aile işbirliğinin daha kuvvetli bir biçimde oluşturulabilmesi için okul yöneticileri gerekli olan planlamaları yapmalıdırlar.

2. Taşıma merkezlerinde öğretmen ve öğrencilere rehberlik konusunda eğitim almış müfettişler tarafından etkili bir rehberlik hizmeti verilmelidir.

3. Taşıma merkezlerinin eğitim araçları ihtiyacı öncelikle karşılanmalıdır.

4. Taşıma işini yapmak üzere araç artırılması yerine belediyelerin hatlara koyacağı büyük otobüslerle taşıma işinin hem daha ucuz hem de daha güvenli olması sağlanabilir.

5. Taşıma merkezlerinin kapasiteleri oranında memur ve yardımcı hizmetli ihtiyaçları giderilmelidir (Bulut, 2003).

BÖLÜM III

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, araştırmada kullanılan bilgi toplama yöntemi, bilgi toplama aracının geliştirilmesi, verilerin toplanması ve verilerin analizinde yapılan çalışmalarla ilgili açıklamalara yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada, varolan durumu betimlemeye yarayan alan tarama modeli kullanılmıştır. Bu model aracılığıyla “İstanbul’da taşımali eğitimin okul-veli-öğrenci açısından olumlu ve olumsuz etkileri”ni ölçen anket, taşıma merkezi ilköğretim okullarında bulunan yönetici, öğretmen, öğrenci ve öğrenci velilerine uygulanmıştır. Uygulama sonucunda elde edilen bilgilere dayalı olarak durum betimlenmeye çalışılmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2005-2006 eğitim-öğretim yılında, İstanbul ilinde taşımali ilköğretim uygulamasının yapıldığı merkez okullarda görev yapan yönetici, öğretmen, taşımali eğitim kapsamında ki öğrenciler ve bu öğrencilerin velileri oluşturmaktadır. Evrenin içerisinde ki Taşıma Merkezi Okul sayısı 36 dır. Taşınan öğrenci sayısı ise 4416 dır.

Evrenin çok büyük olması, ulaşımda güçlük bulunması ve ekonomik açıdan pahalı olması nedeniyle örneklem alma yoluna gidilmiştir.

Örneklem okulların seçilmesi için, İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü Taşımali Eğitim Bölümü’nden Taşımali İlköğretimin uygulandığı ilçelerin, taşımali ilköğretimin yapıldığı merkez okulların, merkez okula taşınan okulların ve taşımali eğitim kapsamında ki öğrencilerin listesi istenilmiştir.

Tablo-8 İstanbul'da 2005-2006 Öğretim Yılı II. Dönem Taşınalı İlköğretim Bilgi Formu

İLÇESİ	Sıra No	TAŞIMA MERKEZİ OKULUN ADI	TAŞINAN ÖĞRENCİ SAYISI	Sıra No	TAŞINAN OKULUN ADI	TAŞINAN ÖĞRENCİ SAYISI	MERKEZ OKULA UZAKLIĞI (KM)
BEYKOZ	1	Akbaba İsmail Ö. İÖO	344	1	Dereseki İÖO	160	2,5
				2	Ayetullah K. İÖO	16	7
				3	Alibahadır İÖO	44	15
				4	Firuzbey İÖO	41	22
				5	Kaynarca İÖO	42	12
				6	Feride Alpauti İÖO	41	18
	2	Tepetarla İÖO	87	1	Bibi Genceli İÖO	49	3
				2	Sait Taşcıoğlu İÖO	38	3
	3	75. Yıl Cumhuriyet İÖO	154	1	İshaklı İÖO	116	3
				2	Polenez İÖO	38	6
	4	Bozhane İÖO	59	1	Kılıçlı İÖO	27	3
				2	Paşamandıra İÖO	32	4
Ara Toplam			644	12		644	
BÜYÜKÇEKMECE	1	Adnan Kahveci İÖO	38	1	Karaağaç K. İÖO	38	3
Ara Toplam			38	1		38	
ÇATALCA	1	Aydınlar İÖO	7	1	Yaylacık İÖO	7	3
				2	Kabakça İÖO	44	6
	3	İhsan Akdoğan İÖO	34	1	Gümüşpınar İÖO	34	11
				2	Gökçeali S.A. Şanda İÖO	44	8
	4	Nakkaş İÖO	41	1	İzzettin İÖO	41	6
				2	Mehmet Akif Ersoy İÖO	71	10
	5	Ormanlı İÖO	88	1	Elbasan İÖO	28	10
				2	Bahşayış İÖO	43	10
	6	Çiftlikköy İÖO	91	1	Celep İÖO	24	7
				2	Hisarbeyli İÖO	64	5
	7	Başakköy İÖO	91	1	Başakköy İÖO	44	4
				2	Kayfaköy İÖO	47	9
	8	Karacaköy İÖO	74	1	Karamandere İÖO	43	9
				2	Belgrat İÖO	31	3
	9	Hadımköy Çetinkaya İÖO	72	1	Yeşilbayır İÖO	39	9
				2	Ömerli İÖO	33	5
	10	Hadımköy İÖO	48	1	Yassıören İÖO	17	12
				2	Dursunköy İÖO	31	7
	11	Durusu Tolga Eti İÖO	95	1	Boyalık İÖO	24	9
				2	Baklalı İÖO	28	6
	12	Kestanelik İÖO	172	1	Balaban İÖO	43	12
				2	Dağyenice İÖO	32	5
	13	Kestanelik İÖO	172	3	Örencik İÖO	37	14
				4	Yazlık İÖO	21	10
	14	Kestanelik İÖO	172	5	Örücülü İÖO	46	3
6				Kızılcaali İÖO	36	6	
Ara Toplam			881	25		881	
EYÜP	1	Ragıp Kutmangil İÖO	78	1	İhsaniye Köyü İÖO	13	15
				2	Çiftalan İÖO	9	19
				3	Odayeri Köyü İÖO	12	14
				4	Ağaçlı Köyü İÖO	10	20
				5	Işıklar Köyü İÖO	14	14
				6	Pirinçi Köyü İÖO	20	8
	2	Kemberburgaz İÖO	62	1	İhsaniye Köyü İÖO	5	15
				2	Çiftalan Köyü İÖO	4	19
				3	Odayeri Köyü İÖO	5	14
				4	Ağaçlı Köyü İÖO	15	20
				5	Işıklar Köyü İÖO	17	14
				6	Pirinçi Köyü İÖO	16	8
Ara Toplam			140	12		140	
GAZİOSMANPAŞA	1	Cemal Reşit Rey İÖO	42	1	Hacımaşlı İÖO	13	6
				2	Çilingir İÖO	29	6
Ara Toplam			42	2		42	12

KÜÇÜKÇEKMECE	1	Şamlar İÖO	926	1	Fenertepe İÖO	533	8
				2	Kayabaşı İÖO	393	3,5
Ara Toplam			926	2		926	
PENDİK	1	Semiha Kırac İÖO	86	1	Emirli Köyü İÖO	21	
				2	Emirli Köyü İÖO	20	
				3	Kurtdoğan K. İÖO	24	
				4	Balıca Köyü İÖO	21	
Ara Toplam			86	4		86	
SİLİVRİ	1	Alipaşa F. Erkoç İÖO	117	1	K. Kılıçlı İÖO	27	3
				2	B. Kılıçlı İÖO	48	7
				3	Seymen İÖO	42	7
	2	Semizkuşlar İÖO	86	1	Klasis-A. İÖO	86	7
				1	B. Sinekli İÖO	24	9
	3	Fenerköy İÖO	94	2	Çiftlikevleri İÖO	40	17
				3	K. Sinekli İÖO	9	12
				4	Kurfalı İÖO	21	7
				1	Cambaztepe	25	10
	4	Y. Çanta 80. Yıl İÖO	128	2	Villakent	53	10
				3	Çeltik İÖO	27	12
				4	Yolçatı İÖO	23	15
	5	Akören Ü. A. İÖO	16	1	Bekirli İÖO	16	6
	6	Ortaköy S. Öztaş İÖO	60	1	Kadıköy İÖO	60	4
7	Çayırdere İÖO	33	1	Sayalar İÖO	33	4	
Ara Toplam			534	16		534	
ŞİLE	1	75. Yıl İÖO	338	1	Erenler	10	10
				2	Satmazlı	7	10
				3	İmrendere	28	3
				4	Karamandere	20	7
				5	Kızılca Köy	22	9
				6	Kızılca Köy	16	9
				7	Korucuköy	25	7
				8	Meşrutiyet	7	6
				9	Vasiyet	5	6
				10	Kumbaba	13	6
				11	Ovacık	16	10
				12	İmrendere Yolu	18	3
				13	Akçakese İÖO	12	14
				14	Kabakoz İÖO	23	11
				15	Çayırbaşı İÖO	18	5
				16	Turgutlu Mah.	5	5
				17	Çayırbaşı İÖO	15	5
				18	Ahmetli	24	10
				19	Ahmetli	25	10
				20	Yeniköy İÖO	29	10
	2	Şh. Öğrt. Hüseyin A. İÖO	106	1	Çengilli	29	4
				2	Yaka İÖO	27	4
				3	Yaka İÖO (Ezilli)	19	4
				4	Hasanlı İÖO	13	10
				5	Sarıkavak İÖO	8	10
				6	Demircili	10	10
	3	Teke İÖO	172	1	Karabeyli İÖO	23	7
				2	Manşar	4	8
				3	Sevişli	6	8
				4	Sinekli	5	8
				5	Ağaçdere İÖO	12	7
				6	Yazımınayır İÖO	20	7
				7	Yaylalı İÖO	12	5
				8	Karacasu	20	4
9				Hacılı İÖO	18	4	
10				Sortullu İÖO	8	14	
11				Osmanköy İÖO	23	8	
12				Yenidarlık	6	13	
13				Yenidereli	3	13	
14				Hallı	12	3	

ŞİLE	4	Kanan İÖO	234	1	İmrenli İÖO	11	19
				2	Karacaköy İÖO	9	19
				3	Bozgaca İÖO	3	19
				4	Şuayipli İÖO	12	12
				5	Kurfalı İÖO	9	12
				6	Çelebi İÖO	5	12
				7	Kadıköy İÖO	7	12
				8	Büyükbucaklı	8	12
				9	Küçükkaşığı	3	12
				10	Büyükaşığı	11	12
				11	Dikbucaklı	3	12
				12	Kalemköy İÖO	14	10
				13	Hacımustafa	3	10
				14	Haliloğlu	3	10
				15	Sungurlu İÖO	6	6
				16	Yakuplu	5	3
				17	Hacıköy	9	8
				18	Yumuşak	6	8
				19	Geredili İÖO	9	7
				20	Yeniköy	11	7
				21	Çataklı İÖO	27	15
				22	İhsanoğlu İÖO	5	15
				23	Soğullu İÖO	3	15
				24	Göksu	3	15
				25	Denizli	2	15
				26	Evrenli	3	15
				27	Ubeyli İÖO	7	10
				28	Gökmaşlı İÖO	3	10
				29	Kotlu İÖO	3	10
				30	İsaköy İÖO	9	7
				31	Kılıçlar	4	7
				32	Göçe	18	3
5	Necda Moralıgil İÖO	146	1	Karakiraz İÖO	23	12	
			2	Kurna İÖO	11	8	
			3	Domalı İÖO	42	4	
			4	Domalı İÖO (Sahil.)	31	4	
			5	Alacalı İÖO	26	4	
			6	Sofular İÖO	13	8	
6	Yıldız Aytaman İÖO	129	1	Kalealtı	5	3	
			2	Yeşilvadi	10	3	
			3	Avcıkoru	3	13	
			4	Kömürlük İÖO	26	4	
			5	Oruçoğlu İÖO	28	10	
			6	Bıçkıdere İÖO	32	12	
			7	Artvinler	3	12	
			8	Kervansaray İÖO	4	12	
			9	Ulupelit İÖO	18	13	
Ara Toplam			1125	87	1125		
GENEL TOPLAM			4416	161	4416		

Kaynak: İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü Taşınmalı Eğitim Bölümü

Tablo-9 Sınıflara Göre Taşınalı İlköğretim Öğrencilerinin Dağılımı

1. Sınıf		2. Sınıf		3. Sınıf		4. Sınıf		5. Sınıf		6. Sınıf		7. Sınıf		8. Sınıf		Genel Toplam		
K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	T
201	203	174	190	194	198	246	232	202	234	407	445	358	378	365	389	2147	2269	4416

Kaynak: İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü Taşınalı Eğitim Bölümü

Tablo-8 de görüldüğü gibi İstanbul'da Beykoz, Büyükçekmece, Çatalca, Eyüp, Gaziosmanpaşa, Küçükçekmece, Pendik, Silivri ve Şile ilçelerinde Taşınalı İlköğretim uygulaması yapılmaktadır. 36 Taşınalı İlköğretim Merkez Okuluna 161 okuldan 4416 öğrenci taşınmaktadır.

Beykoz ilçesinde ki dört Taşınalı Eğitim Merkezi okulun tümünde anket uygulanmıştır. Büyükçekmece, Gaziosmanpaşa, Küçükçekmece ve Pendik ilçelerinde birer Taşınalı eğitim Merkezi okul bulunmakta olup bu okullarda anket uygulanmıştır. Çatalca, Eyüp, Silivri ve Şile ilçelerinde ise birden fazla Taşınalı Eğitim Merkezi okul bulunduğu için tesadüfi örneklem yoluyla seçilen birer merkezi okulda anket uygulanmıştır.

Tablo-10 Anket Uygulanan Okullar, Yönetici-Öğretmen, Öğrenci ve Veli Sayıları

İLÇESİ	Sıra No	TAŞIMA MERKEZİ OKULUN ADI	YÖNETİCİ-ÖĞRETMEN SAYISI	ÖĞRENCİ SAYISI	VELİ SAYISI
BEYKOZ	1	Akbaba İsmail Özseçkin İÖO	13	73	44
	2	Tepetarla İÖO	10	68	52
	3	75. Yıl Cumhuriyet İÖO	11	64	51
	4	Bozhane İÖO	7	46	41
BÜYÜKÇEKMECE	1	Adnan Kahveci İÖO	8	34	32
ÇATALCA	1	Hadımköy Örfi Çetinkaya İÖO	15	45	40
EYÜP	1	Kemerburgaz İÖO	16	38	28
GAZİOSMANPAŞA	1	Cemal Reşit Rey İÖO	9	32	29
KÜÇÜKÇEKMECE	1	Şamlar İÖO	10	39	35
PENDİK	1	Semiha Kıracı İÖO	7	33	28
SİLİVRİ	1	Fenerköy İÖO	6	31	23
ŞİLE	1	Kanan İÖO	9	79	52
TOPLAM	12		121	582	455

Anket Taşımali Eğitimin yapıldığı tüm ilçelerde uygulanmıştır. Evreni oluşturan 36 okuldan 12'si alınmıştır. Buna göre örneklem evrenin % 33 ünü temsil etmektedir. İstanbul da ki Taşıma Merkezi 36 okulda görev yapan yönetici ve öğretmen sayısı 503 dür. Anket uygulanan yönetici ve öğretmen sayısı 121 olup evrenin % 24 ünü temsil etmektedir. İstanbul da ki Taşıma Merkezi 36 okulda taşımali eğitim kapsamında ki öğrenci sayısı 4416 dır. Anket uygulanan öğrenci sayısı 582 olup evrenin % 13 ünü temsil etmektedir. İstanbul da ki Taşıma Merkezi 36 okulda taşımali eğitim kapsamında ki öğrencilerin veli sayısı 4416 dır. Anket uygulanan veli sayısı 455 olup evrenin % 10 unu temsil etmektedir.

3.3. Veriler ve Toplanması

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Anketin hazırlanması, geliştirilmesi ve uygulanması, sırasında Taşımali Eğitimin yapıldığı merkez okulun idarecileri, öğretmenleri ve velileri ile görüş alış verişinde bulunulmuştur. Konu ile ilgili daha önce yapılmış tezler taranarak Taşımali Eğitimle ilgili hangi maddelere ağırlık verdikleri tespit edilmiştir.

İstanbul da Taşımali Eğitimin, Okul-Veli-Öğrenci Açısından Olumlu ve Olumsuz Yönleri ile ilgili veri toplamak için taşıma merkezi okullarda görevli idareci ve öğretmenlere, taşımali eğitim kapsamında ki öğrencilere ve bu öğrencilerin velilerine uygulanmak üzere anketler hazırlanmıştır. Hazırlanan anketler uygulanmadan önce kapsam geçerliliği için, ilgili alandaki uzmanların görüşlerine başvurulmuştur.

Hazırlanan anketler iki bölümden oluşmaktadır. I. bölümde kişisel bilgiler, II. bölümde ise öğretmen ve yönetici anketinde 26, öğrenci anketinde 24, veli anketinde 20 soru bulunmaktadır. Sorular hayır, kısmen, evet şeklinde dereceleme ölçeğine göre düzenlenmiştir.

3.4. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması

Verilerin çözümlenmesinde; SPSS paket programından yararlanılmıştır. Yöneticilerin, öğretmenlerin, velilerin ve öğrencilerin taşımali ilköğretimin mevcut durumuna ilişkin

görüşlerini belirlemek amacıyla aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanmıştır.

Yönetici, öğretmen, veli ve öğrenciler arasında görüş farklılığı olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Gruplar arası aritmetik ortalamaların karşılaştırılmasında, grup sayısı ikiden fazla olduğu durumlarda tek yönlü varyans analizi kullanılır. Varyans analizi sonucunda gruplar arasında anlamlı farklılık bulunması durumunda, hangi gruplar arasında bir farklılaşma olduğunu saptayabilmek için en küçük önemli farklar testi (LSD) uygulanmıştır. İstatiksel çözümlenmelerdeki anlamlılık düzeyi $p= 0.05$ olarak kabul edilmiştir. Ankette sorulan soruların güvenilir olması ve araştırmanın amacına uygun olarak hazırlanması gerekmektedir. Araştırmanın amacına uygun olarak hazırlanmayan sorular araştırmanın sonuçlarını değiştirebilir araştırmanın sonucunda alacağımız kararları tamamen etkileyebilir. Bu gibi sorunları engellemek için araştırmaya temel istatistik tekniklere başlamadan önce soruların güvenilirliğini test etmek gerekmektedir. Güvenilir olmayan sorularla analizlere devam etmek araştırmaya bir katkı sağlamaz. Soruların güvenilirliğini ölçmek için güvenilirlik analizi yapmak gereklidir. Güvenilirlik analizi araştırma ile ilgili anket sorularının araştırmayı ne kadar desteklediğini ölçmek için yapılır.

Güvenilirlik analizi sonuçlarının SPSS çıktısı ;

Tablo-11 Güvenilirlik Analizi

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
,754	,485	13

Güvenilirlik analizi sonuçlarıyla ilgili katsayı Cronbach alpha katsayısıdır bu sayının ρ 0,754 olması soruların konuyu ifade gücünün olduğunu ve anket sorularının araştırma için gerekli sonuçları elde edebileceğini ifade etmektedir. Aşağıdaki kriterlere göre katsayımız 0,60 ile 0,80 arasında yer aldığından anket soruları oldukça güvenilirdir.

$0 \leq \rho \leq 0,40$ ise ölçek güvenilir değildir. $0,40 \leq \rho \leq 0,60$ ise ölçek düşük güvenilirdir. $0,60 \leq \rho \leq 0,80$ ise ölçek oldukça güvenilirdir. $0,80 \leq \rho \leq 1,00$ ise ölçek yüksek derecede güvenilirdir

FAKTÖR ANALİZİ

Araştırmaya veri toplamak amacıyla hazırlanmış anketlerdeki soruların birbirleriyle uyum içinde olması ve araştırmanın içindeki önemlerinin yüksek olması gerekmektedir. Soruların araştırma içindeki önemlerini ifade eden analiz faktör analizidir. Soruların bir bütün olarak faktör özdeğerlerinin yüksek olması soruların araştırmaya sağladığı katkının büyük olması anlamına gelmektedir.

Öğrenci anketinde yer alan soruların faktör analizi sonrasında yük değerleri tablodaki gibidir.

Tablo-12 Öğrenci Anketinde Yer Alan Soruların Faktör Yükleri

	Initial	Extraction
var001	1,000	,994
var002	1,000	,964
var003	1,000	,978
var004	1,000	,986
var005	1,000	,949
var006	1,000	,944
var007	1,000	,985
var008	1,000	,980
var009	1,000	,836
var010	1,000	,810
var011	1,000	,985
var012	1,000	,993
var013	1,000	,989
var014	1,000	,935
var015	1,000	,829
var016	1,000	,994
var017	1,000	,963
var018	1,000	,994
var019	1,000	,993
var020	1,000	,993
var021	1,000	,975
var022	1,000	,985
var023	1,000	,971
var024	1,000	,965

Araştırmada öğrencilerle yapılan anket sorularının yükleri yukarıdaki tabloda verilmiştir. Öğrencilere toplam yirmi dört soru sorulmuştur. Faktör yüklerinin hepsinin 0,05 anlamlılık seviyesinden büyük olması soruların faktör yüklerinin kuvvetli olduğunu ve araştırmanın genel amacı ile uyumlu sorular olduğunu ifade etmektedir.

Öğrenci velileri için hazırlanmış anket sorularına faktör analizi;

Tablo-13 Veli Anketinde Yer Alan Soruların Faktör Yükleri

	Initial	Extraction
var001	1,000	,968
var002	1,000	,994
var003	1,000	,941
var004	1,000	,990
var005	1,000	,997
var006	1,000	,941
var007	1,000	,958
var008	1,000	,982
var009	1,000	,993
var010	1,000	,942
var011	1,000	,984
var012	1,000	,993
var013	1,000	,995
var014	1,000	,981
var015	1,000	,959
var016	1,000	,997
var017	1,000	,995
var018	1,000	,947
var019	1,000	,989
var020	1,000	,958

Anket sorularının yükleri tablonun sağ tarafındaki katsayılardır. Öğrenci velilerine sorulmuş her sorunun ilgili yükü karşısında yer almaktadır. Soru yüklerinin hepsi 0,05 ten büyük bulunmuştur. Bu sonuç bize ankette sorulacak soruların hepsinin araştırmaya anlamlı katkı sağlayacağını göstermektedir.

Yönetici ve öğretmenlerle ilgili anket sorularının faktör analizi;

Tablo-14 Yönetici ve Öğretmen Anketinde Yer Alan Soruların Faktör Yükleri

	Initial	Extraction
var001	1,000	,981
var002	1,000	,986
var003	1,000	,984
var004	1,000	,991
var005	1,000	,993
var006	1,000	,986
var007	1,000	,994
var008	1,000	,983
var009	1,000	,986
var010	1,000	,988
var011	1,000	,985
var012	1,000	,985
var013	1,000	,981
var014	1,000	,985
var015	1,000	,984
var016	1,000	,982
var017	1,000	,995
var018	1,000	,991
var019	1,000	,986
var020	1,000	,986
var021	1,000	,981
var022	1,000	,990
var023	1,000	,992
var024	1,000	,994
var025	1,000	,998
var026	1,000	,988

Araştırmada okul yöneticilerine ve öğretmenlere yöneltilecek soruların araştırmaya yapacakları katkı ve faktör yükleri tabloda ifade edilmiştir. Faktör yüklerinin hepsi 0,05 ten oldukça büyük hesaplanmıştır. Bu sonuç bize yönetici ve öğretmenlere uygulanacak anket sorularının araştırmaya anlamlı katkı sağlayacağını ifade etmektedir. Sorular araştırmanın amacına uygun sorulardır.

BÖLÜM IV

4. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, Taşınmalı İlköğretim uygulamasının olumlu ve olumsuz yönlerine ilişkin merkez okul yönetici ve öğretmenlerinin, taşınmalı eğitim kapsamındaki öğrencilerin ve bu öğrencilerin velilerinin görüşlerine ilişkin bulgular sunulmuştur.

4.1. Kişisel Özelliklere İlişkin Bulgular

Taşınmalı Eğitim ile ilgili yapılan ankete 109 öğretmen, 12 yönetici, 455 veli ve 582 öğrenci olmak üzere toplam 1158 kişi katılmıştır.

Tablo-15 Araştırmaya Katılan Deneklerin Göreve Göre Dağılımı

Denek Grupları	f	%
Öğretmen	109	9,41
Yönetici	12	1,03
Veli	455	39,30
Öğrenci	582	50,26
Toplam	1158	100

Araştırmaya katılan deneklerin % 50,26 ile en fazla yoğunluğu öğrenciler oluşturmaktadır. Bunu % 39,30 ile veliler, % 9,41 ile öğretmenler ve % 1,03 ile yöneticiler izlemektedir.

4.2. Taşınmalı Eğitim Uygulaması İle İlgili Öğrencilerin Görüşleri

Tablo-16 Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyeti	f	%
Kız	287	49,31
Erkek	295	50,69
Toplam	582	100

Tablo-17 Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Taşındığı Süreye Göre Dağılımı

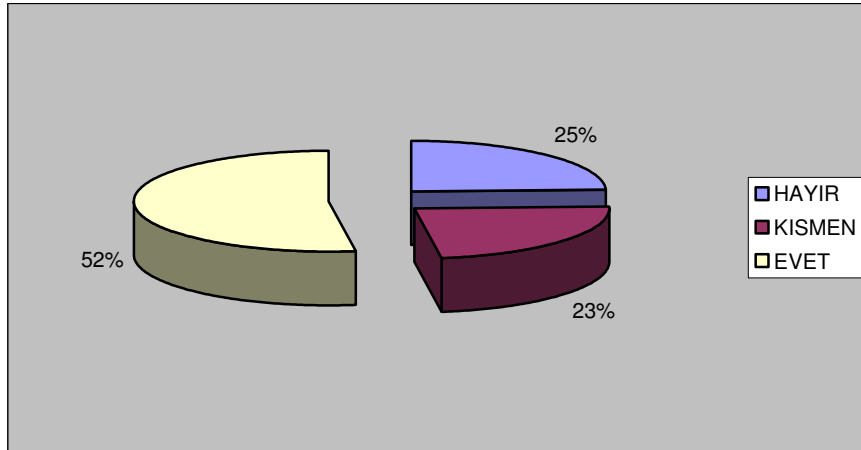
Taşındıkları Süre	f	%
1 yıl	145	24,91
2 yıl	98	16,83
3 yıl	79	13,57
4 yıl	60	10,30
5 yıl	56	9,63
6 yıl	46	7,91
7 yıl	62	10,66
8 yıl	36	6,19
Toplam	582	100

Ankette sorulan 24 soruyla öğrencilerin taşınmalı eğitimden memnun olup olmadıklarını ifade etmeleri istenmiştir. Likert ölçek şeklindeki sorulara erkekler soruların ortalama 75,5 üne hayır, 67,8 ine kısmen ve 151,7 sine evet cevabını vermişlerdir. Erkek öğrencilerin ortalama 151,7 si evet cevabı vererek taşınmalı eğitimden memnuniyetlerini ifade etmektedirler.

Tablo-18 Araştırmaya Katılan Erkek ve Kız Öğrencilerin Cevap Ortalamaları

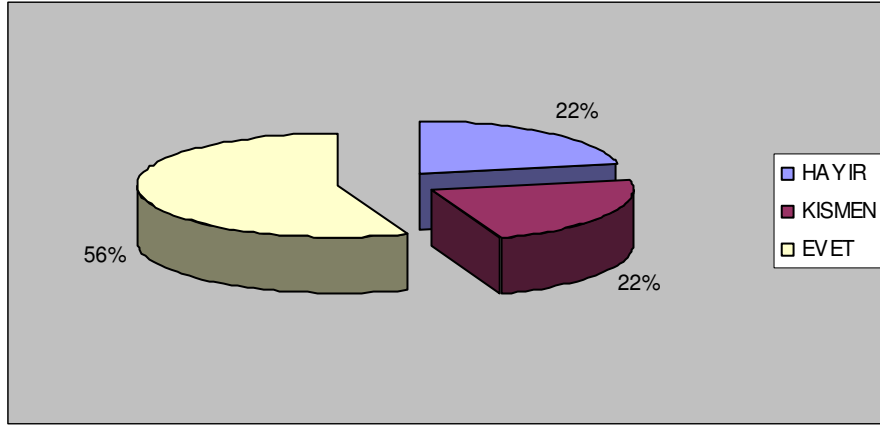
Cinsiyet		Ortalama	Std. Sapma
Erkek	Hayır	75,5	33,78
	Kısmen	67,8	18,52
	Evet	151,7	40,78
Kız	Hayır	63,13	34,78
	Kısmen	64,37	21,79
	Evet	159,5	44,07

Şekil-1 Erkek Öğrencilerin Ortalama Grafiği

Ankete katılan kız öğrencilerin ise 24 soruya verdiği cevapların ortalama olarak 63,13 si hayır, 64,37 kısmen, 159,50 si ise evet cevabı vermiştir. Öğrencilerin anketlerde verdikleri evet cevabının ortalaması en yüksek olması sebebiyle taşınmalı eğitimden memnun olduklarını anlamaktayız.

Şekil -2 Kız Öğrencilerin Ortalama Grafiği

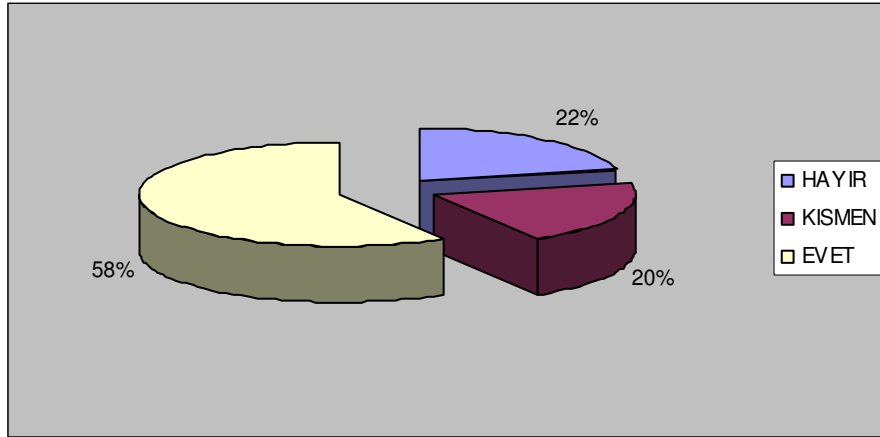

Tablo-19 Öğrencilerin Taşındıkları Yıla Göre Cevap Ortalamaları

Taşındıkları Süre		Ortalama	Std. Sapma
1 Yıl	Hayır	31,37	25
	Kısmen	28,5	30
	Evet	85,12	86
2 Yıl	Hayır	23	12,99
	Kısmen	20,33	7,51
	Evet	54,67	15,17
3 Yıl	Hayır	19,29	11,49
	Kısmen	18,83	5,71
	Evet	40,87	12,82
4 Yıl	Hayır	12,91	7,34
	Kısmen	14,79	6,78
	Evet	32,29	10,63
5 Yıl	Hayır	12,54	6,5
	Kısmen	14,45	5,6
	Evet	29	8,92
6 Yıl	Hayır	12,08	5,76
	Kısmen	11,91	4,24
	Evet	22	7,75
7 Yıl	Hayır	17,37	7
	Kısmen	15,41	4,76
	Evet	29,16	9,12
8 Yıl	Hayır	10	4,4
	Kısmen	7,95	2,4
	Evet	18,41	5,67

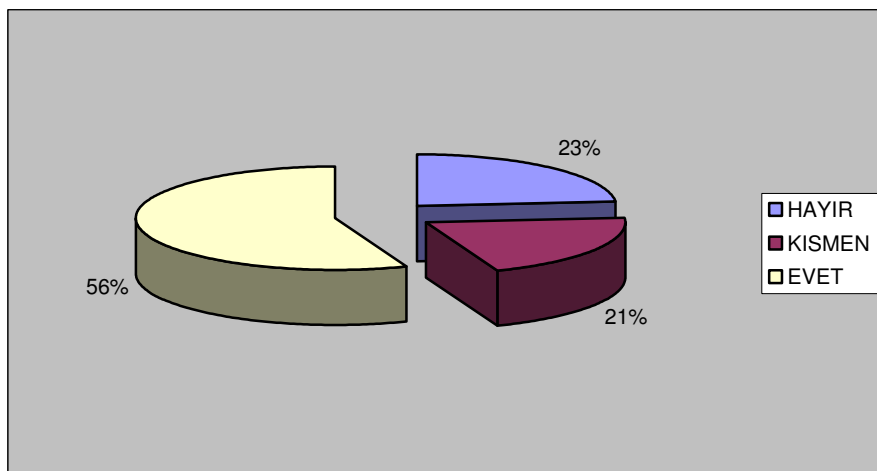
1 yıldır taşınmalı eğitimden faydalanan öğrencilerin ortalama olarak 31,37 si hayır, 28,5 i kısmen, 85,12 si ise evet cevabını vermiştir. Ortalama olarak evet cevaplarının yüksek çıkması 1 yıldır taşınmalı eğitimden faydalanan öğrencilerin bu eğitimden memnun olduklarını göstermektedir.

Şekil -3 Bir Yıldır Taşınan Öğrencilerin Ortalama Grafiği

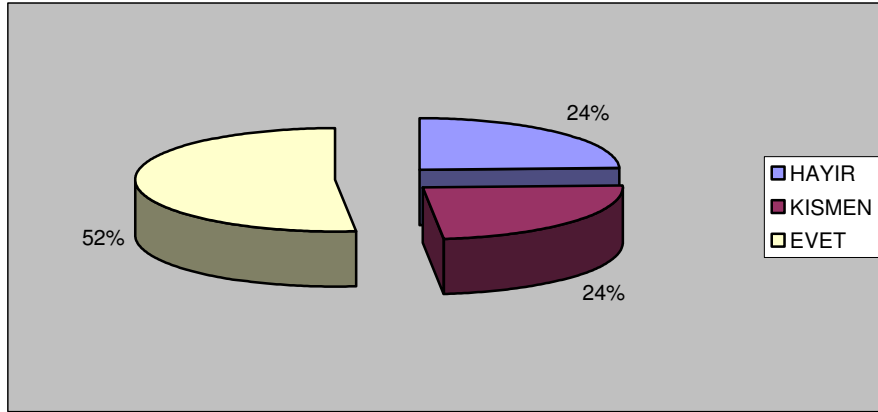
2 yıldır taşınmalı eğitimden faydalanan öğrencilerin ortalama olarak 23 ü hayır, 20,33 ü kısmen, 54,67 si ise evet cevabını vermiştir. Ortalama olarak evet cevaplarının yüksek çıkması 2 yıldır taşınmalı eğitimden faydalanan öğrencilerin bu eğitimden memnun olduklarını göstermektedir.

Şekil -4 İki Yıldır Taşınan Öğrencilerin Ortalama Grafiği

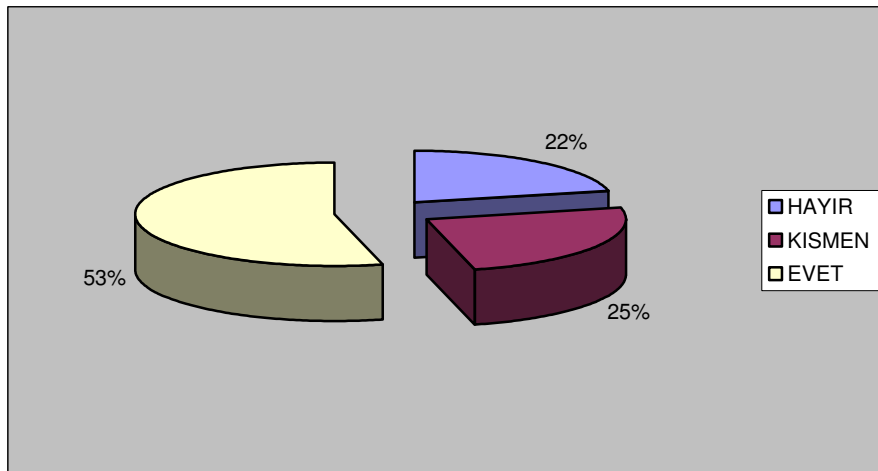
3 yıldır taşınalı eğitimden faydalanan öğrencilerin ortalama olarak 19,29 u hayır, 18,83 ü kısmen, 40,87 si ise evet cevabını vermiştir. Ortalama olarak evet cevaplarının yüksek çıkması 3 yıldır taşınalı eğitimden faydalanan öğrencilerin bu eğitimden memnun olduklarını göstermektedir.

Şekil -5 Üç Yıldır Taşınan Öğrencilerin Ortalama Grafiği

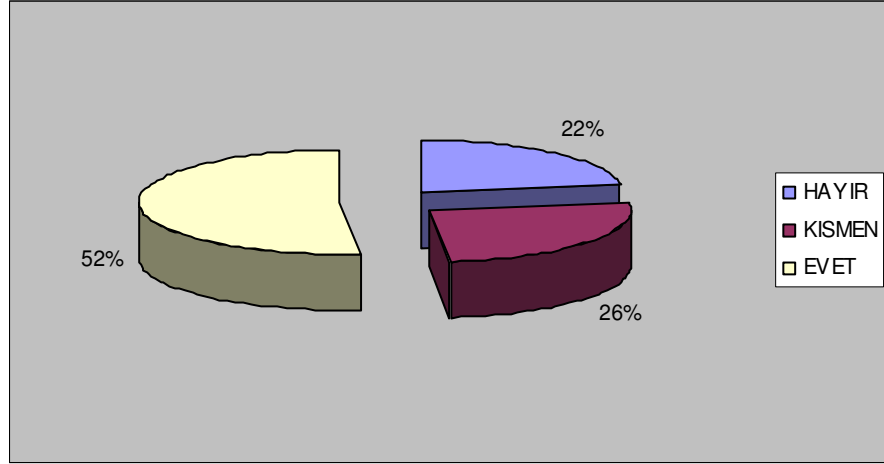
4 yıldır taşınalı eğitimden faydalanan öğrencilerin ortalama olarak 12,91 i hayır, 14,79 u kısmen , 32,29 u ise evet cevabını vermiştir. Ortalama olarak evet cevaplarının yüksek çıkması 4 yıldır taşınalı eğitimden faydalanan öğrencilerin bu eğitimden memnun olduklarını göstermektedir.

Şekil -6 Dört Yıldır Taşınan Öğrencilerin Ortalama Grafiği

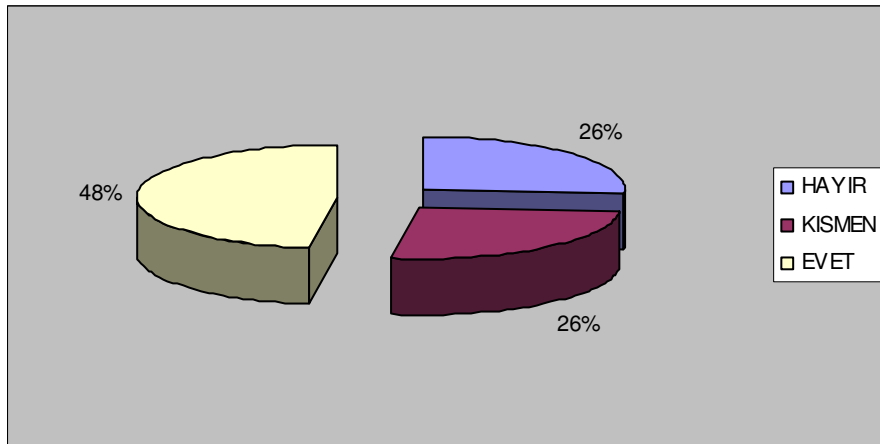
5 yıldır taşınalı eğitimden faydalanan öğrencilerin ortalama olarak 12,54 ü hayır, 14,45 i kısmen, 29 u ise evet cevabını vermiştir. Ortalama olarak evet cevaplarının yüksek çıkması 5 yıldır taşınalı eğitimden faydalanan öğrencilerin bu eğitimden memnun olduklarını göstermektedir.

Şekil -7 Beş Yıldır Taşınan Öğrencilerin Ortalama Grafiği

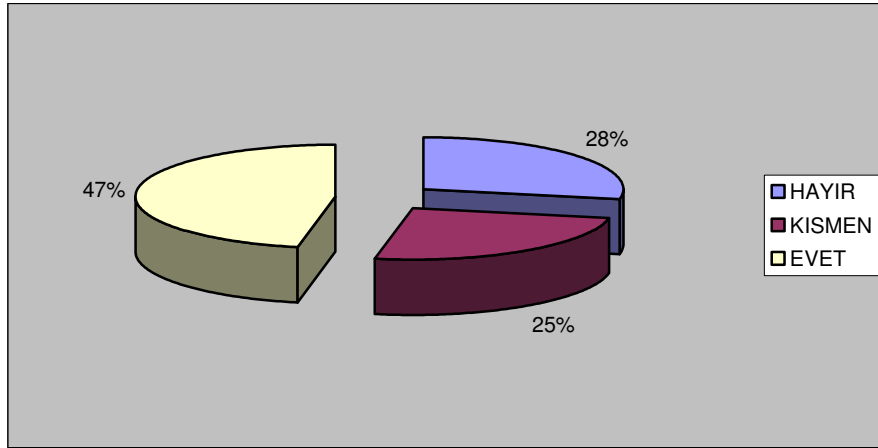
6 yıldır taşınalı eğitimden faydalanan öğrencilerin ortalama olarak 12,08 i hayır, 11,91 i kısmen , 22,0 ı ise evet cevabını vermiştir. Ortalama olarak evet cevaplarının yüksek çıkması 6 yıldır taşınalı eğitimden faydalanan öğrencilerin bu eğitimden memnun olduklarını göstermektedir.

Şekil -8 Altı Yıldır Taşınan Öğrencilerin Ortalama Grafiği

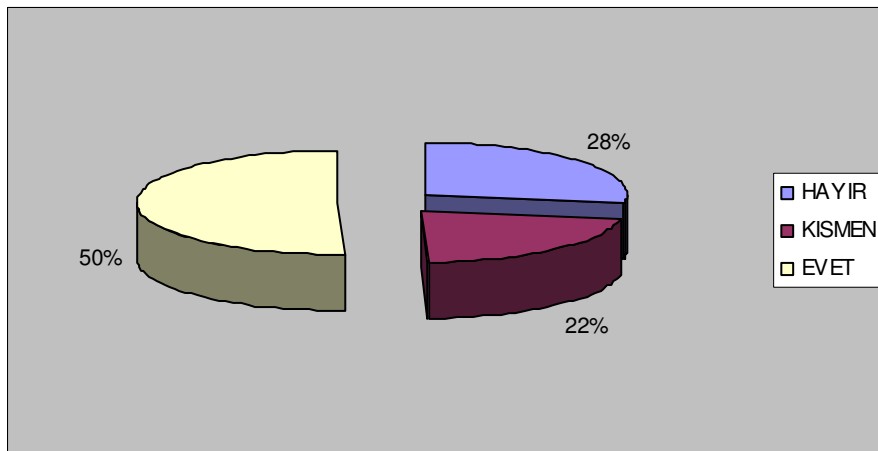
7 yıldır taşınalı eğitimden faydalanan öğrencilerin ortalama olarak 17,37 si hayır , 15,41 i kısmen , 29,16 sı ise evet cevabını vermiştir. Ortalama olarak evet cevaplarının yüksek çıkması 7 yıldır taşınalı eğitimden faydalanan öğrencilerin bu eğitimden memnun olduklarını göstermektedir.

Şekil -9 Yedi Yıldır Taşınan Öğrencilerin Ortalama Grafiği

8 yıldır taşınalı eğitimden faydalanan öğrencilerin ortalama olarak 10 u hayır , 7,95 i kısmen , 18,41 ise evet cevabını vermiştir. Ortalama olarak evet cevaplarının yüksek çıkması 8 yıldır taşınalı eğitimden faydalanan öğrencilerin bu eğitimden memnun olduklarını göstermektedir.

Şekil -10 Sekiz Yıldır Taşınan Öğrencilerin Ortalama Grafiği

Öğrencilere yapılan anketlerin SPSS çıktılarında görüldüğü üzere taşımali eğitim kapsamındaki öğrencileri erkek, kız ve 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 yıldır taşımali eğitim kapsamındaki öğrenciler olarak sınıfladığımızda 24 anket sorusuna verilen cevapların ortalamalarının büyük bir kısmının evet yönünde olduğu gözlemlenmektedir. Verilen cevapların evet yönünde olması taşımali eğitimden faydalanan öğrencilerin bu eğitimden memnun olduklarını göstermektedir.

Taşımali eğitim hakkında öğrencilerin görüşleri anket yoluyla belirlenip bulgular yukarıda yorumlanmıştır. Aile bireylerinin de taşımali eğitimden memnun olup olmadıkları konusunda anket soruları hazırlanmış anketlerden elde edilen sonuçlar SPSS programından yararlanarak yorumlanmıştır. Anket soruları 24 adet olup bunların 4 ü demografik sorular olup velinin sosyo-ekonomik seviyesini ölçmeye yönelik sorulardır. 20 soru ise taşımali eğitimden memnuniyetlerini ölçebilecek şekilde hazırlanmış likert sorulardır.

Ankete katılan velilerin meslekleri, cinsiyetleri , eğitim ve yaş seviyeleri aşağıdaki tabloda açıkça belirtilmektedir. Ankete toplam 455 kişi katılmıştır.

4.3. Taşımali Eğitim Uygulaması İle İlgili Veli Görüşleri

Tablo-20 Araştırmaya Katılan Velilerin Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyeti	f	%
Bayan	90	19,78
Erkek	365	80,22
Toplam	455	100

Tablo-21 Araştırmaya Katılan Velilerin Mesleğe Göre Dağılımı

Meslek	f	%
Çiftçi	61	13,41
İşçi	124	27,25
Memur	28	6,15
Serbest	120	26,38
Emekli	31	6,81
Diğer	91	20
Toplam	455	100

Tablo-22 Araştırmaya Katılan Velilerin Yaşlarına Göre Dağılımı

Yaş	f	%
20-30	18	3,95
31-40	224	49,24
41-50	175	38,46
51 ve üzeri	37	8,35
Toplam	455	100

Tablo-23 Araştırmaya Katılan Velilerin Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı

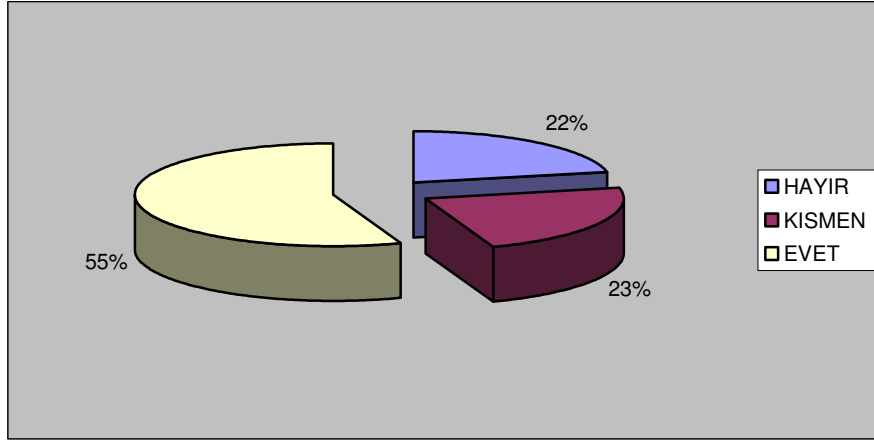
Eğitim Düzeyi	f	%
İlkokul	308	67,69
Ortaokul	77	16,93
Lise ve Dengi	36	7,92
Yüksek Okul	12	2,63
Fakülte	7	1,54
Diğerleri	15	3,29
Toplam	455	100

Tablo-24 Araştırmaya Katılan Velilerin Mesleklerine Göre Cevap Ortalamaları

Meslek		Ortalama	Std. Sapma
Çiftçi	Hayır	13,3	7,03
	Kısmen	13,85	3,93
	Evet	33,85	8,44
Memur	Hayır	7,35	5,53
	Kısmen	6,95	3,1
	Evet	13,7	5,24
Emekli	Hayır	6,45	5,25
	Kısmen	6,6	3,95
	Evet	17,95	6,46
İşçi	Hayır	28,15	16,45
	Kısmen	29,8	10,36
	Evet	66,05	17,49
Serbest Meslek	Hayır	30,85	15,44
	Kısmen	25,7	9,43
	Evet	63,45	17,6
Diğer	Hayır	21	13,78
	Kısmen	20,15	8,1
	Evet	49,5	17,01

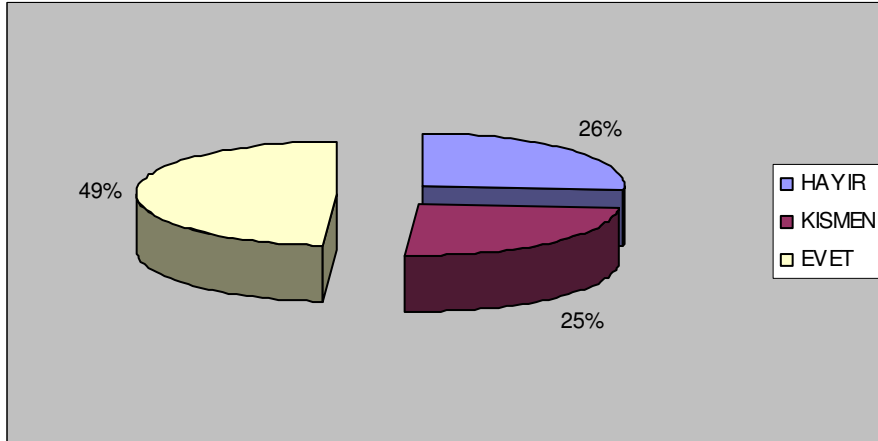
Ankete katılan çiftçilere yöneltilen sorularda verilen hayır cevaplarının ortalaması 13,3 , kısmen c

Şekil -11 Çiftçi Velilerin Ortalama Grafiği

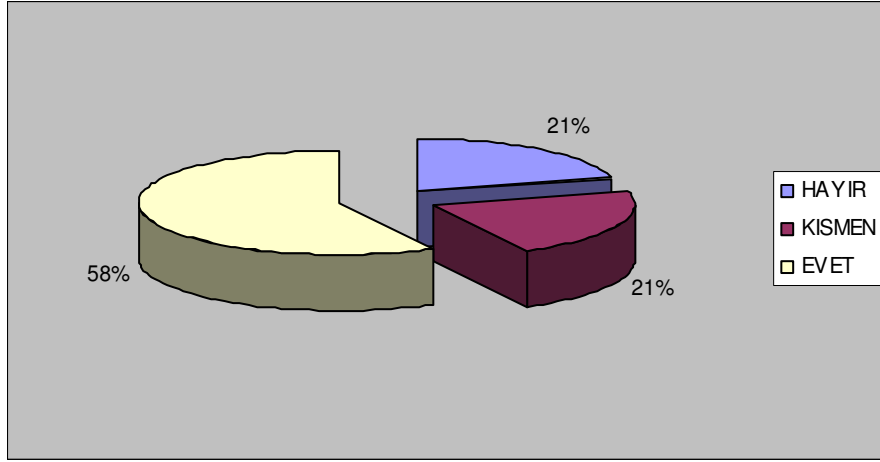
Memurların anket sorularına verdikleri cevapların ortalamalarını incelersek hayır cevaplarının ortalamaları 7,35 , kısmen şeklinde verilen cevapların ortalaması 6,95 , evet şeklinde verilen cevapların ortalaması ise 13,7 dir. Memurların verdikleri cevapların ortalamasının en yüksek olduğu şık evettir. Bu sonuç bize memurların taşımalı eğitimden memnuniyetlerini göstermesi açısından yeterlidir.

Şekil -12 Memur Velilerin Ortalama Grafiği

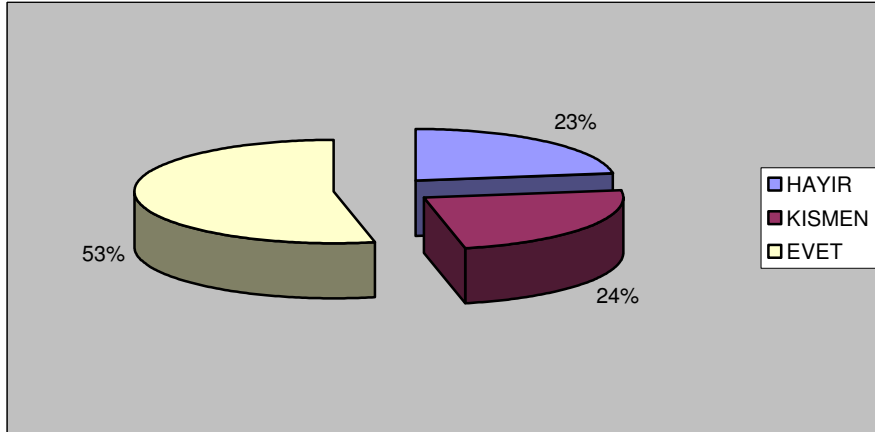
Emeklilere sorulan anket sorularında verdikleri cevapları incelediğimizde hayır şeklinde cevaplanmış soruların ortalaması 6,45 , kısmen şeklinde cevaplanan soruların ortalaması 6,60, evet şeklinde cevaplanan soruların ortalaması ise 17,95 tir. Anket sonucunda emeklilerin verdikleri cevaplar taşımalı eğitimden memnun oldukları şeklinde yorumlanmaktadır.

Şekil -13 Emekli Velilerin Ortalama Grafiği

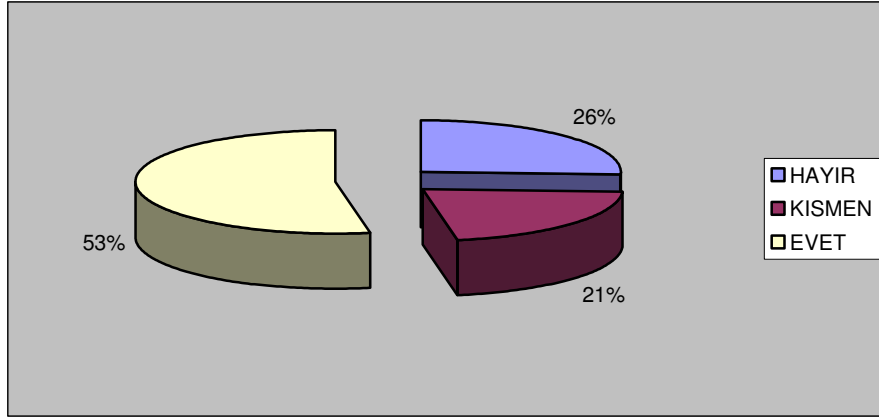
İşçilere yapılan anket sorularına verdikleri cevapları incelediğimizde hayır şeklinde cevaplanan soruların ortalaması 28,15 , kısmen şeklinde cevaplanan soruların ortalaması 29,8 , evet şeklinde cevaplanan soruların ortalaması ise 66,05 dir. Anket sonucunda işçilerin verdikleri cevaplar taşımalı eğitimden memnun oldukları şeklinde yorumlanmaktadır.

Şekil -14 İşçi Velilerin Ortalama Grafiği

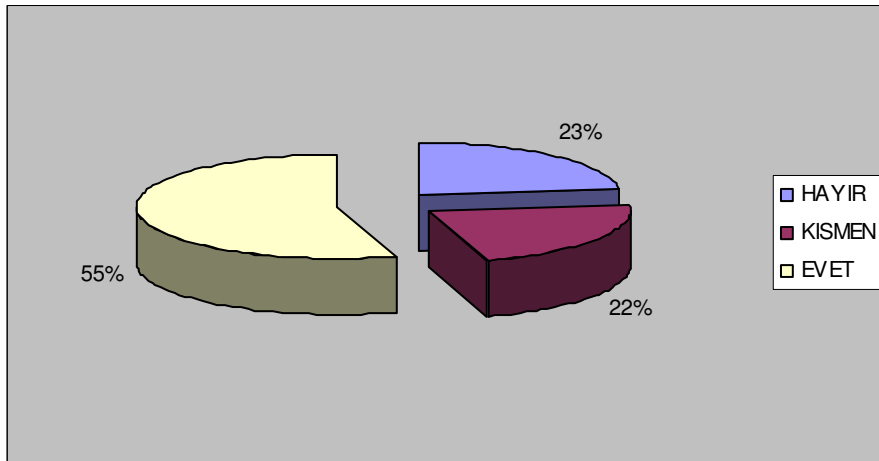
Serbest meslek ile uğraşan velilerin anket sorularına verdikleri hayır şeklindeki cevapların ortalaması 30,85 , kısmen şeklinde verilen cevapların ortalaması 25,7 , evet şeklinde verilen cevapların ortalaması ise 63,45 tir. Anket sonucunda serbest meslek sahibi velilerin verdikleri cevaplar taşımalı eğitimden memnun oldukları şeklinde yorumlanmaktadır.

Şekil -15 Serbest Meslek Sahibi Velilerin Ortalama Grafiği

Diğer meslek gruplarında çalışan velilerin anket sorularına verdikleri cevapları incelediğimizde hayır şeklinde cevaplanan soruların ortalaması 21 , kısmen şeklinde cevaplanan soruların ortalaması 20,5 , evet şeklinde cevaplanan soruların ortalaması ise 49,5 tir.

Şekil -16 Diğer Meslek Sahibi Velilerin Ortalama Grafiği

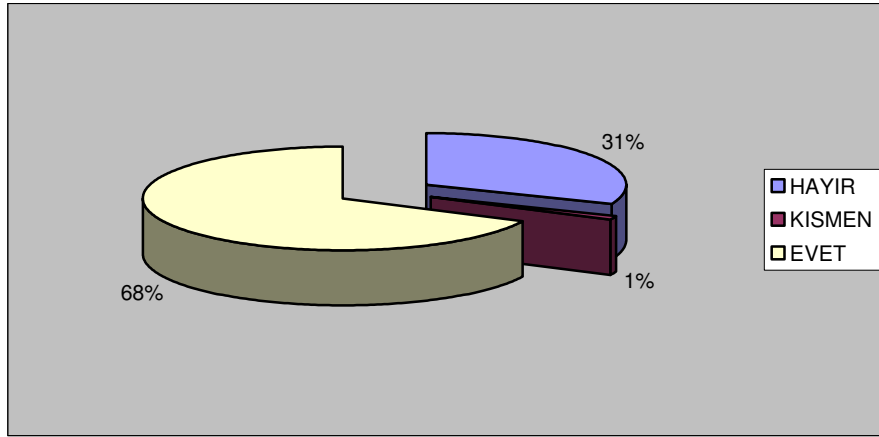
Taşımali eğitimden faydalanan öğrencilerin velilerini mesleki olarak sınıfladıktan sonra elde ettiğimiz anket sonuçlarını analiz ettiğimiz zaman her meslek grubundaki velinin taşımali eğitimden memnun olduklarını anket sorularına verdikleri evet cevaplarının ortalamasının yüksek olması açıkça göstermektedir.

Erkek velilerin taşınmalı eğitimden memnuniyetlerini incelediğimizde yapılan anket sonuçları doğrultusunda hayır şeklinde verilen cevapların ortalamalarının 87,4 , kısmen şeklinde verilen cevapların ortalamalarının 3,5 , evet şeklinde verilen cevaplarının ortalamasının ise 190,75 olduğu görülmektedir ortalamalar gösteriyor ki yapılan anketlere verilen cevapların büyük bir çoğunluğu evet yönündedir.

Tablo-25 Araştırmaya Katılan Velilerin Cinsiyetlerine Göre Cevap Ortalamaları

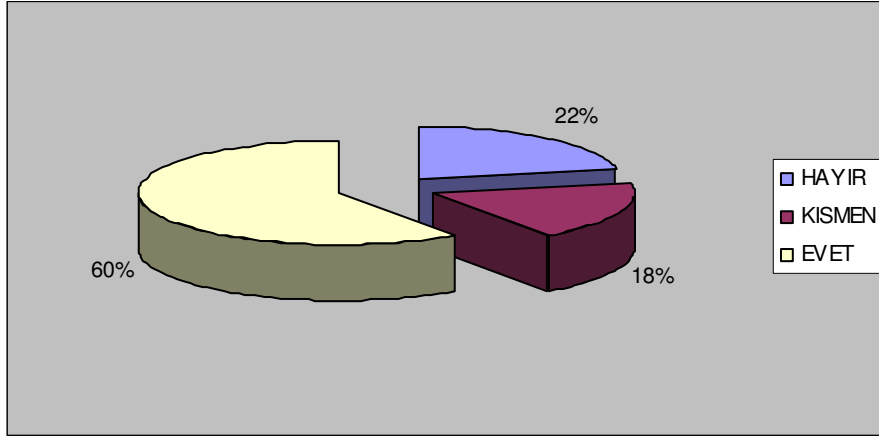
Cinsiyet		Ortalama	Std. Sapma
Erkek	Hayır	87,4	48,16
	Kısmen	3,5	1,98
	Evet	190,75	54,23
Bayan	Hayır	19,7	12,77
	Kısmen	16,55	6,93
	Evet	53,7	15,22

Şekil -17 Erkek Velilerin Ortalama Grafiği

Bayan velilere yapılan anket sonuçlarına göre elde edilen bulgular gösteriyor ki anketlere verilen hayır cevaplarının ortalaması 19,7 , kısmen cevaplarının ortalaması 16,55 , evet şeklinde cevaplanan soruların ortalaması ise 53,75 tir.

Şekil -18 Bayan Velilerin Ortalama Grafiği

Velileri bayan ve erkek olarak sınıflandırdığımız zaman her iki grubunda sorulan 20 soruya verdikleri cevaplarının ortalamasının büyük bir kısmının evet yönünde olduğu görülmektedir. Bu bulgular bize hem bayan hem de erkek velilerin taşımali sistemden memnun olduklarını göstermektedir.

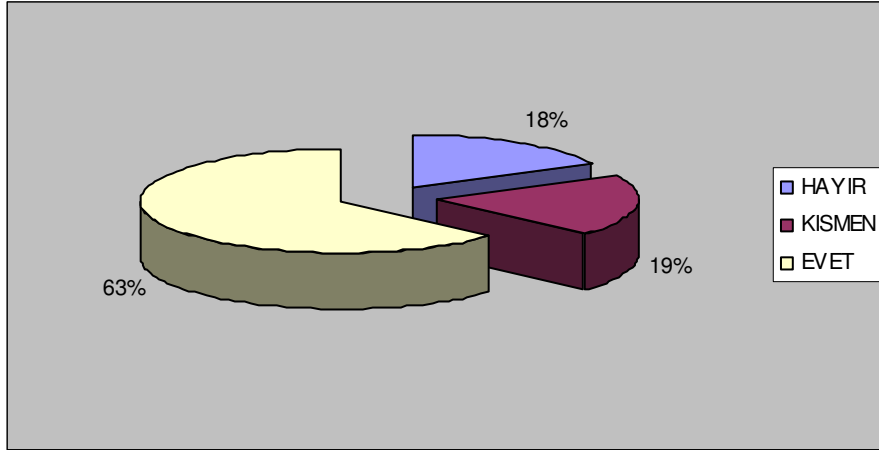
Velileri yaş gruplarına göre incelediğimiz zaman velilerin 4 yaş grubunda toplandıkları görülmektedir. 20-30, 31-40, 41-50 ve 51 ve üzeri bu yaş gruplarının taşımali eğitim hakkındaki memnuniyetlerini; sorulara verdikleri cevapların ortalaması şeklinde incelememiz gerekmektedir.

Tablo-26 Araştırmaya Katılan Velilerin Yaşlarına Göre Cevap Ortalamaları

Yaş		Ortalama	Std. Sapma
20-30 Yaş	Hayır	3,15	2,34
	Kısmen	3,5	1,98
	Evet	11,35	3,23
31-40 Yaş	Hayır	54,1	32,67
	Kısmen	52	19,33
	Evet	124,55	36
41-50 Yaş	Hayır	43,1	23,67
	Kısmen	39,35	12,89
	Evet	92,55	26,36
51 Yaş ve Üzeri	Hayır	10,2	5,12
	Kısmen	8,15	2,94
	Evet	18,65	5,41

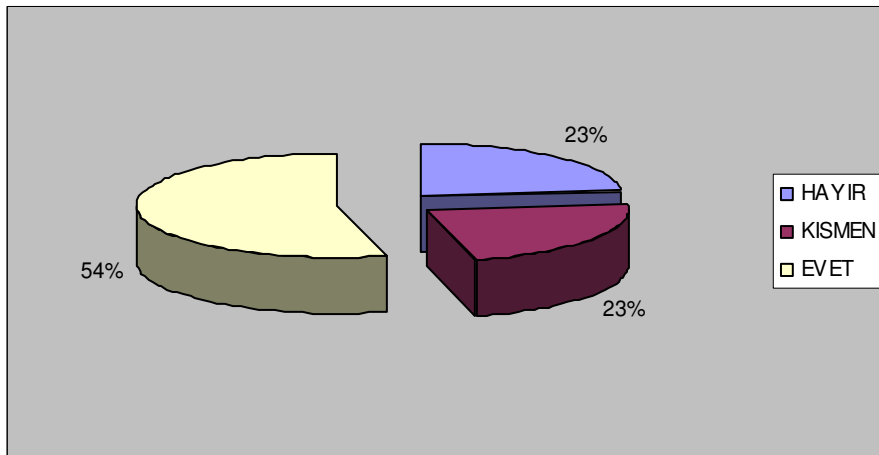
20-30 yaş grubunda ki velileri incelediğimiz zaman hayır şeklinde verilen cevapların ortalaması 3,15 , kısmen şeklinde verilen cevapların ortalaması 3,5 , evet şeklinde cevaplanan soruların ortalaması ise 11,35 tir.

Şekil -19 20-30 Yaş Grubundaki Velilerin Ortalama Grafiği

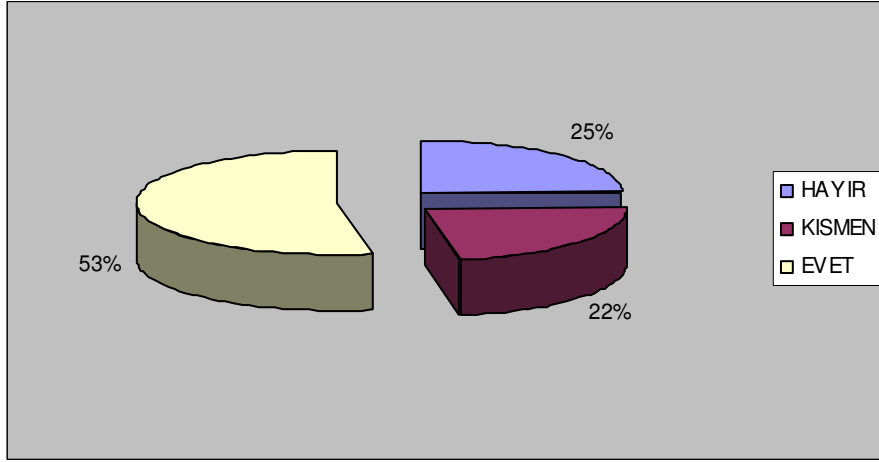
31-40 yaş arasında ki velilerin sorulan anket sorularına verdikleri hayır cevaplarının ortalaması 54,1 , kısmen şeklinde cevaplanan soruların ortalaması 52 , evet şeklinde cevaplanan soruların ortalaması ise 124,5 tir.

Şekil -20 31-40 Yaş Grubundaki Velilerin Ortalama Grafiği

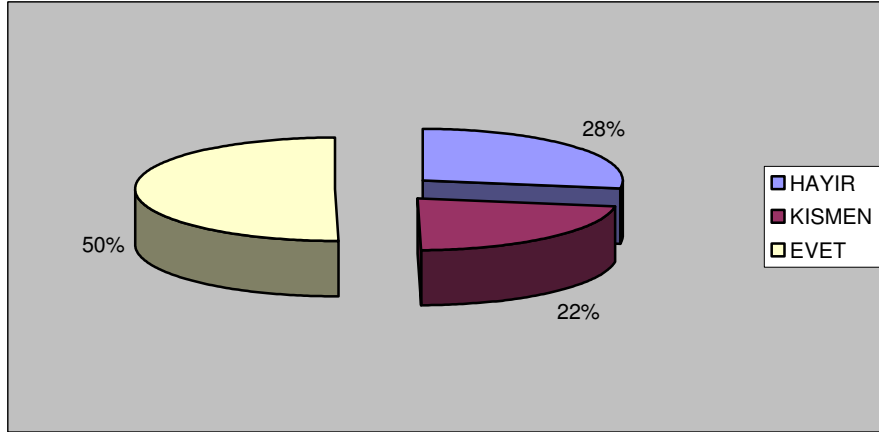
41-50 yaş arasındaki velilere sorulan 20 sorudan alınan cevaplara göre hayır diyenlerin ortalaması 43,1 , kısmen şeklinde verilen cevapların ortalaması 39,5 , evet şeklinde verilen cevapların ortalaması ise 92,55 tir.

Şekil -21 41-50 Yaş Grubundaki Velilerin Ortalama Grafiği

51 ve üstünde ki velilere yapılan anket sonuçlarına göre velilerin vermiş oldukları hayır cevaplarının ortalaması 10,2 ,kısmen şeklinde ki cevaplarının ortalaması 8,15 , evet şeklinde cevapladıkları cevapların ortalaması 18,65 olarak bulunmuştur.

Şekil -22 51 Yaş ve Üzeri Yaş Grubundaki Velilerin Ortalama Grafiği

Yaş gruplarına ayırdığımız velilerin sorulara verdikleri cevapları incelediğimizde diğer incelenen kategorilerdeki gibi soruların büyük bir kısmına evet şeklinde cevap vermişlerdir incelediğimiz anketlerin sonuçlarında bu sonucu desteklemektedir.

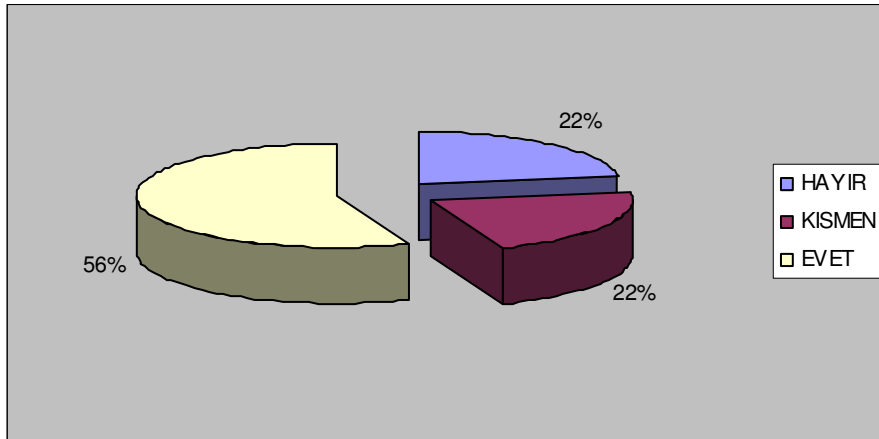
Taşıma hizmeti alıp öğrenimlerine devam eden öğrencilerin velilerine uyguladığımız ankette velileri eğitim seviyelerine göre gruplandırıp taşınmalı eğitim hakkındaki görüşlerini belirtmelerini istedik.

Tablo-27 Araştırmaya Katılan Velilerin Eğitim Düzeylerine Göre Cevap Ortalamaları

Eğitim Düzeyi		Ortalama	Std. Sapma
İlkokul	Hayır	69,1	41,34
	Kısmen	67,05	23,26
	Evet	171,85	46,68
Ortaokul	Hayır	20,2	11,14
	Kısmen	18	6,77
	Evet	38,8	12,73
Lise ve Dengi	Hayır	9,95	6,55
	Kısmen	9,3	5,25
	Evet	16,75	7,22
Yüksekokul	Hayır	2,9	2,4
	Kısmen	2,9	1,51
	Evet	6,2	2,35
Fakülte	Hayır	2,15	1,72
	Kısmen	1,95	1,14
	Evet	2,9	1,55
Diğer	Hayır	2,8	1,36
	Kısmen	4,2	2,37
	Evet	8	2,31

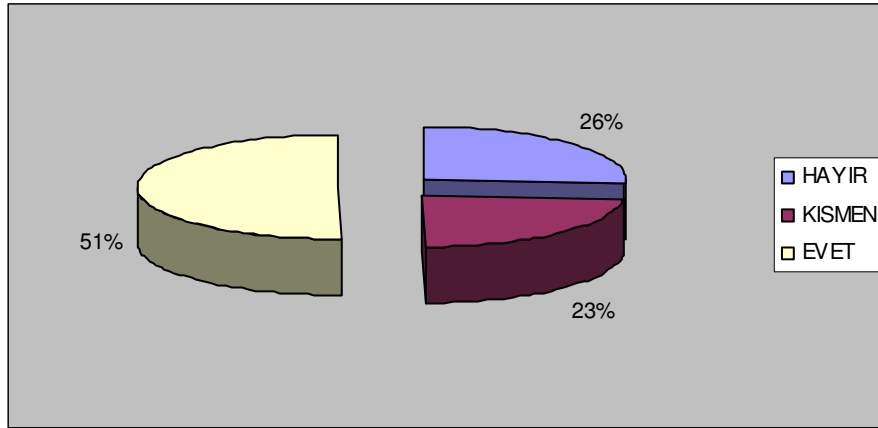
İlkokul mezunu olan velilerin taşıma eğitimi hakkındaki görüşlerinin incelediğimiz verilerde hayır şeklinde cevaplanan soruların ortalamasının 69,1 , kısmen şeklinde işaretlenen cevapların ortalamasının 67,05 , evet şıkkının işaretlendiği cevapların ortalamasının ise 171,85 olduğu gözlenmektedir. Ortalamalardan anlaşılacağı üzere ilkokul mezunu velilerin taşımali eğitimden gayet memnun oldukları verdikleri evet cevaplarının ortalamasının yüksekliğinden anlaşılmaktadır.

Şekil -23 İlkokul Mezunu Velilerin Ortalama Grafiği

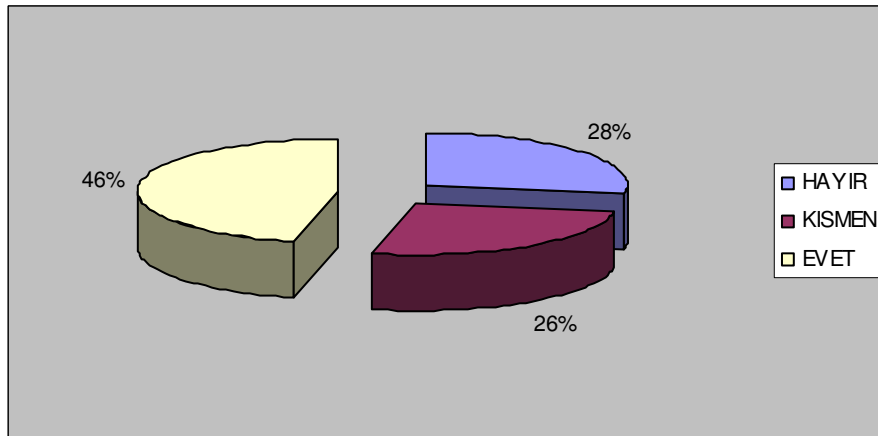
Ortaokul mezunu velilere yapılan anket bulgularına göre sorulara hayır şeklinde cevap verenlerin ortalaması 20,2 , soruları kısmen şeklinde cevap verenlerin ortalaması 18, evet şikkını işaretleyenlerin ortalaması ise 38,8 tir.

Şekil -24 Ortaokul Mezunu Velilerin Ortalama Grafiği

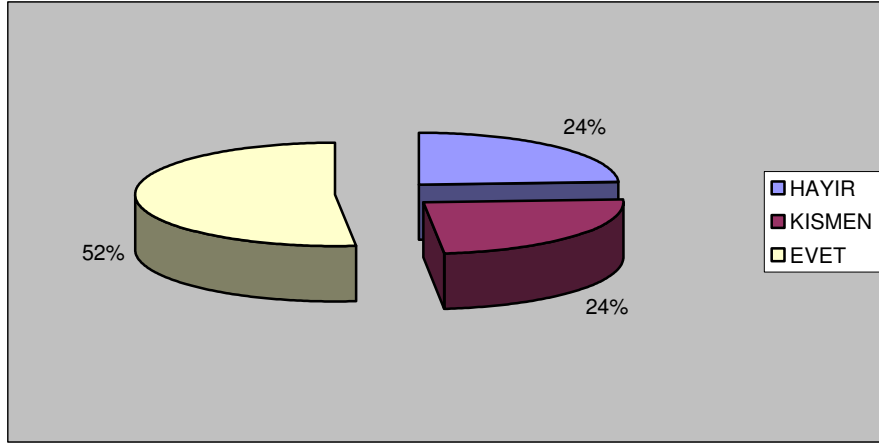
Lise mezunu velilerin yapılan anket sorularına hayır şeklinde verdikleri cevapların ortalaması 9,95 , kısmen şeklinde verilen cevapların ortalaması 9,3 , evet şeklinde verilen cevapların ortalaması ise 16 dır.

Şekil -25 Lise ve Dengi Mezunu Velilerin Ortalama Grafiği

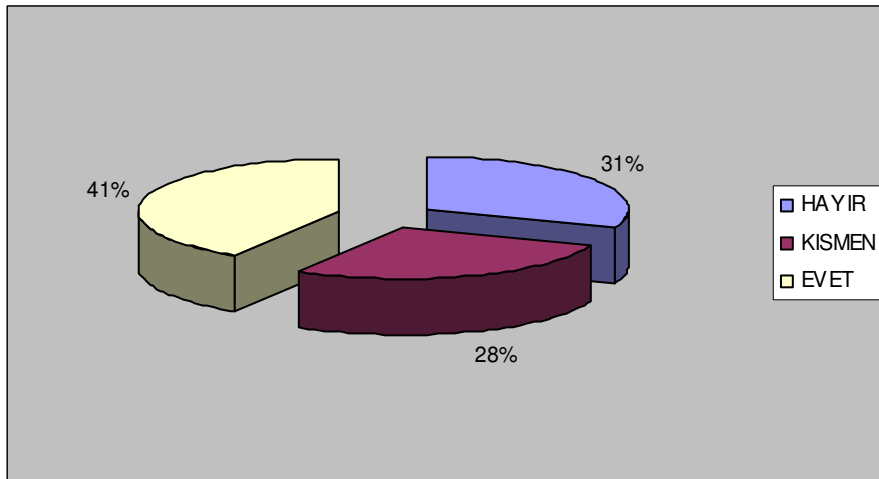
Yüksekokul mezunu velilerin cevapladığı anketlerde verdikleri hayır cevaplarının ortalaması 2,9 , verilen kısmen cevaplarının ortalaması 2,9 , evet şeklinde verilen cevapların ortalaması ise 6,2 dir.

Şekil -26 Yüksekokul Mezunu Velilerin Ortalama Grafiği

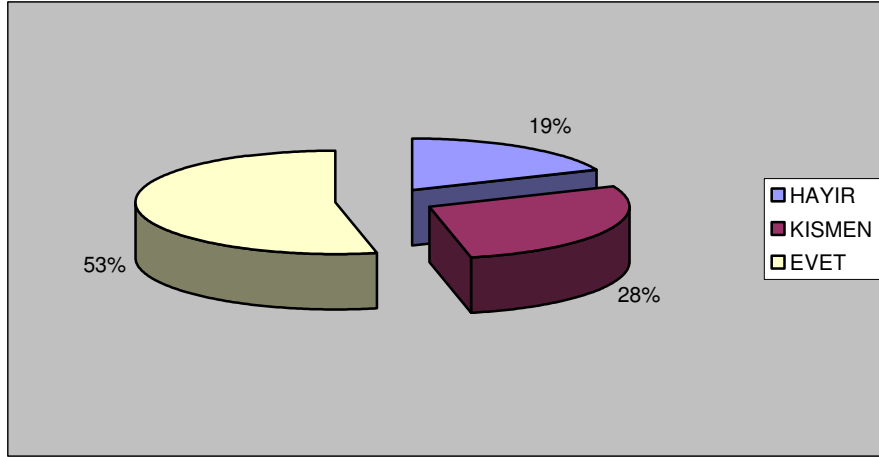
Fakülte mezunu velilerin anket sorularına verdikleri hayır cevapların ortalaması 2,15 , kısmen şeklinde verilen cevapların ortalaması 1,95 , evet şeklinde verilen cevapların ortalaması ise 2,90 dır.

Şekil -27 Fakülte Mezunu Velilerin Ortalama Grafiği

Diğer öğretim kurumlarından mezun olmuş velilerin anket sorularına verdikleri hayır şeklindeki cevapların ortalaması 2,8 , kısmen şeklinde cevaplanan soruların ortalaması 4,2 dir . Evet şikkının işaretlendiği soruların ortalaması ise 8 dir.

Şekil -28 Diğer Eğitim Kurumlarından Mezun Velilerin Ortalama Grafiği

Anketlerdeki bilgilerin SPSS programında yorumlanmasından sonra bulgular bize gösteriyor ki veliler eğitim düzeyleri ne olursa olsun çocuklarının taşınmalı eğitimden faydalandıklarını düşünüyorlar. Bu sonucu verdikleri cevap ortalamalarının büyük bir kısmının evet şeklinde olması güçlendirmektedir.

4.4. Taşınmalı Eğitim Uygulaması İle İlgili Öğretmen ve Yönetici Görüşleri

Taşınmalı eğitim ile ilgili yaptığımız çalışmanın okullarda görevli öğretmenler ve okul yöneticileri ile ilgili kısmında incelediğimiz örneklerin eğitim durumlarının, yaşlarının meslekteki kıdemlerinin ve şuan görevde buldukları okullardaki kıdemlerinin taşınmalı öğretim hakkındaki görüşlerini ne kadar etkilediğini inceleyelim. Ankete katılan yönetici ve öğretmenlerin demografik özellikleri hakkında bilgileri aşağıdaki tablodan inceleyelim.

Tablo-28 Araştırmaya Katılan Öğretmen ve Yöneticilerin Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyeti	f	%
Bayan	51	42,14
Erkek	70	57,86
Toplam	121	100

Tablo-29 Araştırmaya Katılan Öğretmen ve Yöneticilerin Yaşlarına Göre Dağılımı

Yaş	f	%
20-30	71	58,68
31-40	35	28,93
41-50	11	9,09
51 ve üzeri	4	3,30
Toplam	121	100

Tablo-30 Araştırmaya Katılan Öğretmen ve Yöneticilerin Kıdemlerine Göre Dağılımı

Kıdem	f	%
1-5 yıl	62	51,24
6-10 yıl	33	27,28
11-15 yıl	15	12,40
16-20 yıl	5	4,13
21-25 yıl	2	1,65
26 yıl ve üzeri	4	3,30
Toplam	121	100

Tablo-31 Öğretmen ve Yöneticilerin Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı

Eğitim Düzeyi	f	%
Lise	0	0
Yüksekokul	9	7,44
Fakülte	112	92,56
Toplam	121	100

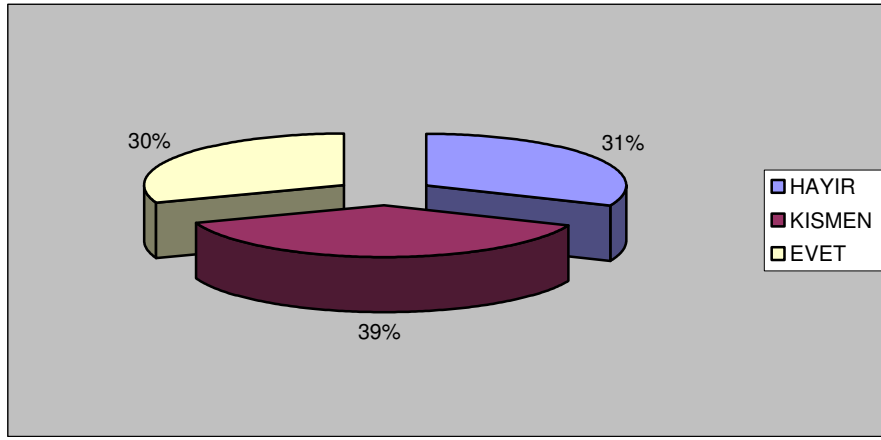
İlk olarak incelediğimiz örnekleminizi yönetici ve öğretmen şeklinde iki ayrı gruba ayırıp bu iki grubun taşınmalı eğitimle ilgili sorulara ne yönde cevaplar verdiğini inceleyelim.

Öğretmenler sorulara ortalama olarak 34,26 hayır , 41,46 kısmen , 33,15 evet cevabını vermişlerdir. Bu sonuçlardan yola çıkarak öğretmenlerin büyük bir kısmının taşınmalı eğitimden kısmen memnun olduklarını görmekteyiz. Memnun olanların ve olmayanların ortalamaları ise birbirine yakınlık göstermektedir.

Tablo-32 Araştırmaya Katılan Yönetici ve Öğretmenlerin Cevap Ortalamaları

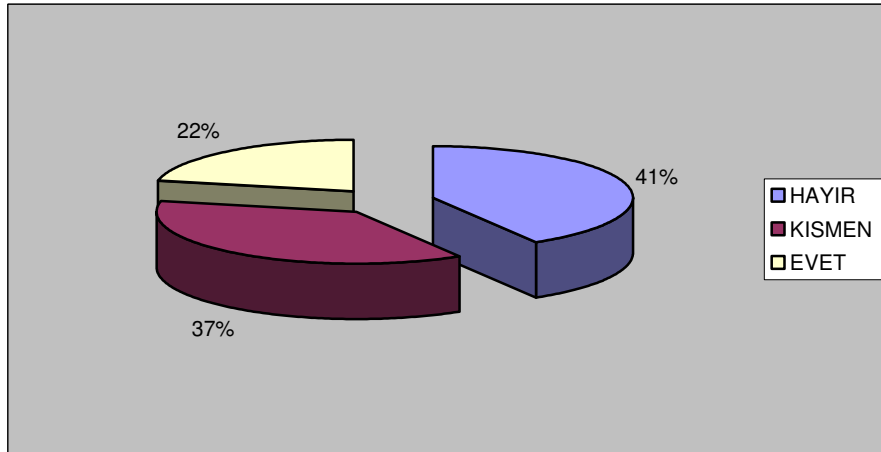
Görevi		Ortalama	Std. Sapma
Öğretmen	Hayır	34,26	18,86
	Kısmen	41,46	13,23
	Evet	33,15	15,18
Yönetici	Hayır	4,96	3,15
	Kısmen	4,42	2,24
	Evet	2,61	1,94

Şekil -29 Öğretmenlerin Ortalama Grafiği

Yöneticiler sorulan sorulara ortalama olarak 4,96 hayır , 4,42 kısmen , 2,61 evet cevabını vermiştir. Bu ortalama sonuçlarına göre yöneticilerin taşınmalı eğitimden memnun olmadıklarını ve kısmen memnun olduklarını ifade etmişlerdir.

Şekil -30 Yöneticilerin Ortalama Grafiği

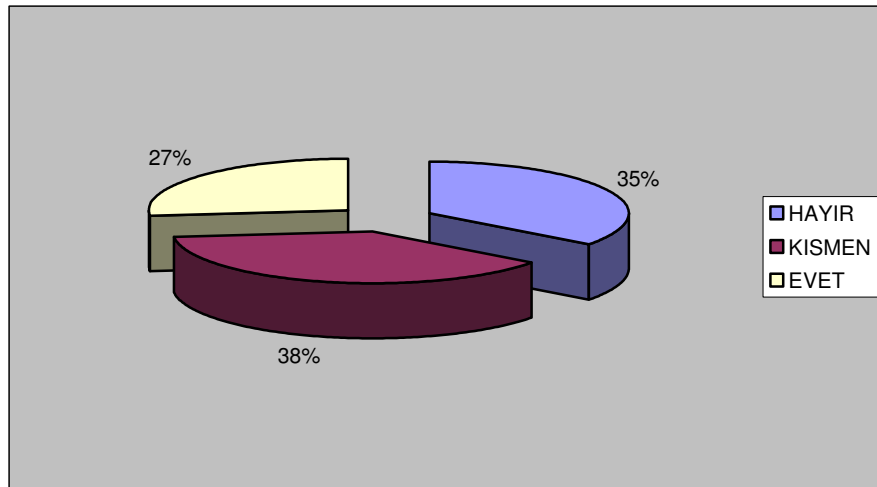

Yapılan anket sorularına verilen cevapların cinsiyete göre farklılığını incelediğimiz zaman erkeklerin ortalama olarak 24,61 i hayır , 26,76 sı kısmen 18,57 si ise evet cevabını vermiştir. Erkeklerin taşımali eğitimden ortalama olarak önemli bir kısmı memnun olmadıkları ve kısmen memnun oldukları yönünde görüş bildirmişlerdir.

Tablo-33 Öğretmen ve Yöneticilerin Cinsiyete Göre Cevap Ortalamaları

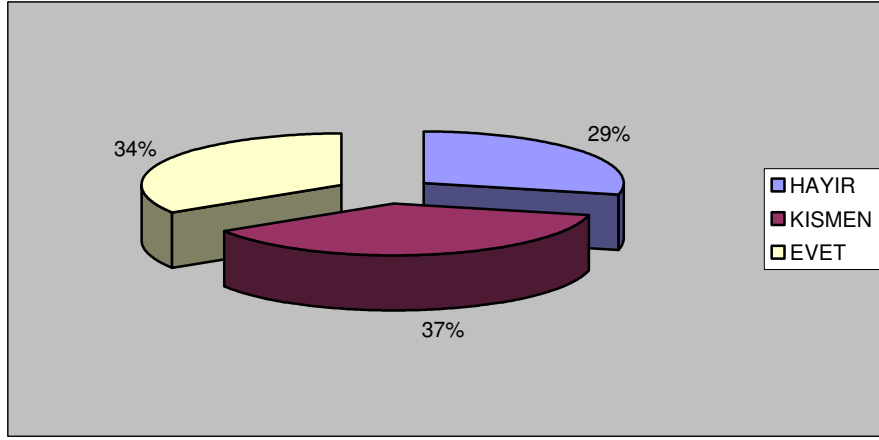
Cinsiyet		Ortalama	Std. Sapma
Erkek	Hayır	24,61	13,34
	Kısmen	26,76	9,65
	Evet	18,57	9,42
Bayan	Hayır	14,61	8,8
	Kısmen	19,11	6,45
	Evet	17,19	8,41

Şekil -31 Erkek Öğretmen ve Yöneticilerin Ortalama Grafiği

Bayanlar sorulan sorulara ortalama olarak 14,61 i hayır , 19,11 kısmen , 17,19 u ise evet şeklinde görüş bildirmişlerdir. Bayanların erkeklere göre ortalama olarak taşımali eğitimden daha memnun oldukları gözlemlenmektedir.

Şekil -32 Bayan Öğretmen ve Yöneticilerin Ortalama Grafiği

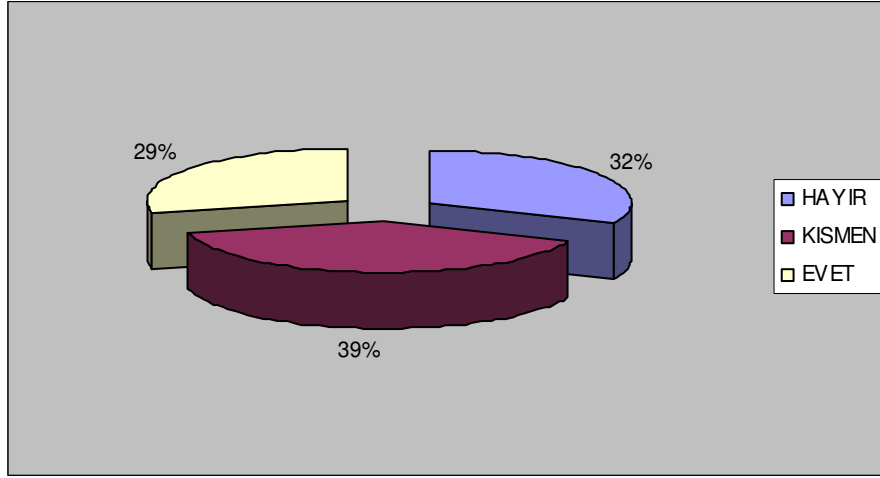

Tablo-34 Yönetici ve Öğretmenlerin Yaşlarına Göre Cevap Ortalamaları

Yaş		Ortalama	Std. Sapma
20-30 Yaş	Hayır	22,38	12,59
	Kısmen	28,26	9,65
	Evet	20,26	9,84
31-40 Yaş	Hayır	12,03	6,96
	Kısmen	13,73	4,96
	Evet	9,23	5,09
41-50 Yaş	Hayır	3,88	2,23
	Kısmen	2,3	1,78
	Evet	4,76	2,04
51 Yaş ve Üzeri	Hayır	0,92	1,01
	Kısmen	1,57	1,17
	Evet	4,76	2,04

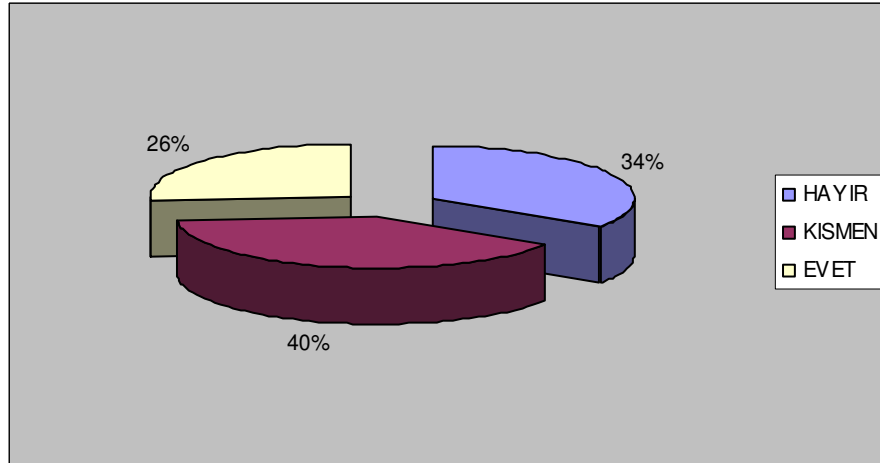
Yaş seviyelerine göre verilen cevapların incelediğimiz de 20-30 yaş arasındaki yönetici ve öğretmen grubunun ortalama olarak 22,38 i hayır 28,26 sı kısmen 20,26 sı evet cevabını vermiştir.

Şekil -33 20-30 Yaş Grubundaki Öğretmen ve Yöneticilerin Ortalama Grafiği

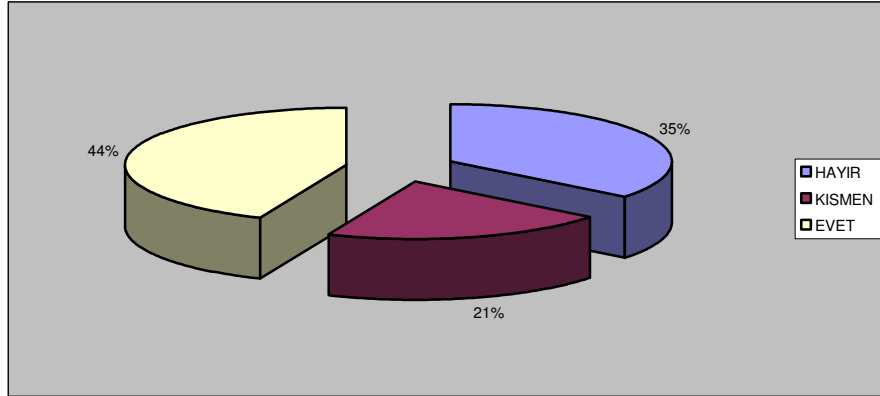
31-40 yaş grubundakilerin anket sorularına verdikleri cevaplar ortalama olarak 12,03 ü hayır , 13,7 si kısmen , 9,2 si ise evet cevabını vermiştir. Ortalamalara göre 31-40 yaş grubundakilerin 20-30 yaş grubundakilere göre taşınmalı eğitimden daha memnun olduklarını gözlemliyoruz.

Şekil -34 31-40 Yaş Grubundaki Öğretmen ve Yöneticilerin Ortalama Grafiği

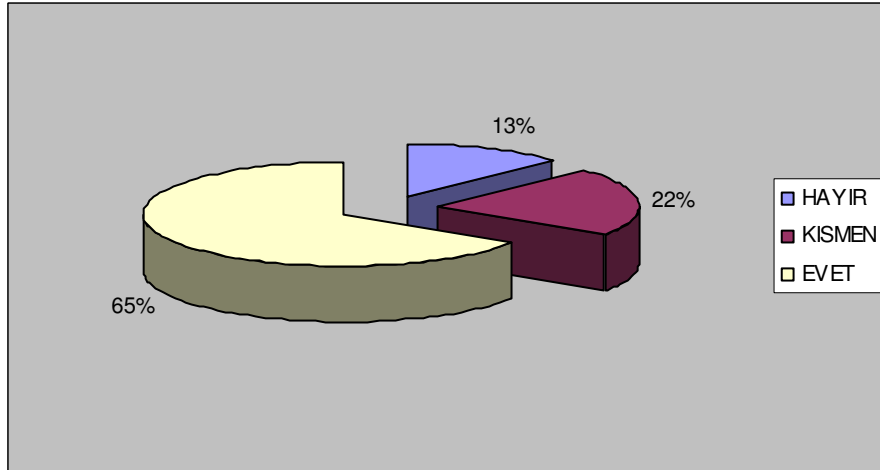
41-50 yaş arasındaki yönetici ve öğretmenleri anket sorularına verdikleri cevapları incelediğimizde 3,88 nin hayır , 2,30 unun kısmen , 4,76 sının ise evet şeklinde cevap vermiş oldukları gözlemlenmiştir. 41-50 yaş arası gruptakilerin taşınmalı eğitimden memnun oldukları araştırmada gözlemlenmiştir.

Şekil -35 41-50 Yaş Grubundaki Öğretmen ve Yöneticilerin Ortalama Grafiği

51 ve üzeri yaş grubundaki öğretmen ve yöneticilere sorulan sorularda verilen cevapların ortalama olarak 0,92 si hayır , 1,57 si kısmen , 4,76 sı ise evet cevabı vermiştir. Verilen cevap ortalamalarına bakıldığında bu yaş grubundaki öğretmen ve yöneticilerin taşımaları eğitimden memnun oldukları gözlemlenmiştir.

Şekil -36 51 ve Üzeri Yaş Grubundaki Öğretmen ve Yöneticilerin Ortalama Grafiği

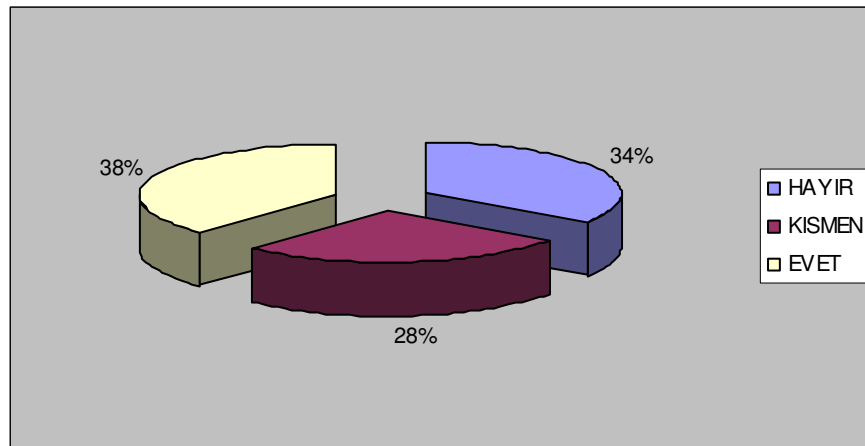
Eğitim düzeylerine göre anket yaptığımız yönetici ve öğretmenleri incelediğimizde lise ve diğer okul mezunu hiç birey bulunmadığını , yönetici ve öğretmenlerimizin yüksek okul ve fakülte mezunu olduklarını gözlemledik. Anketle ilgili sonuçları incelediğimizde aşağıdaki tablo karşımıza çıkmaktadır.

Tablo-35 Öğretmen ve Yöneticilerin Eğitim Düzeylerine Göre Cevap Ortalamaları

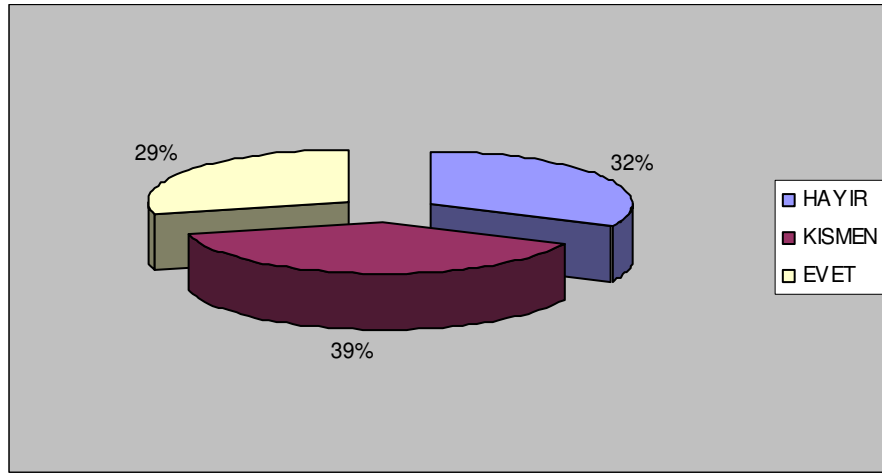
Eğitim Düzeyi		Ortalama	Std. Sapma
Lise	Hayır	0	0
	Kısmen	0	0
	Evet	0	0
Yüksekokul	Hayır	3,07	1,74
	Kısmen	2,5	1,7
	Evet	3,38	2,06
Fakülte	Hayır	36,15	20,23
	Kısmen	43,38	13,69
	Evet	32,38	15,07
Diğer Okul	Hayır	0	0
	Kısmen	0	0
	Evet	0	0

Yüksek okulda öğrenim görmüş ankete katılan bireylerin evet cevabına verdikleri ortalama 3,38 dir.Bu veri yüksekokul da öğrenim görmüş bireylerin taşımalı eğitimden memnu oldukları yönündedir.Fakülte mezunu bireyler ise taşımalı eğitimden kısmen memnun olduklarını ifade etmişlerdir bu ifadenin ortalaması ise 43,38 tir fakat memnun olanların ve olmayanların ortalaması ise benzerlik göstermektedir.

Şekil -37 Yüksekokul Mezunu Öğretmen ve Yöneticilerin Ortalama Grafiği

Şekil -38 Fakülte Mezunu Öğretmen ve Yöneticilerin Ortalama Grafiği

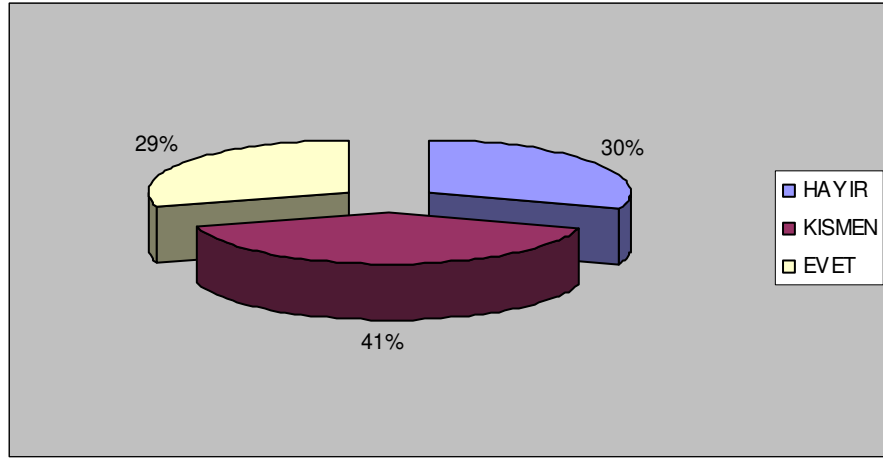
Ankette incelenen yönetici ve öğretmenlerin meslekteki geçmişlerinin taşınmalı eğitim üzerindeki etkilerini incelediğimiz zaman

Tablo-36 Öğretmen ve Yöneticilerin Mesleki Kıdemlerine Göre Cevap Ortalamaları

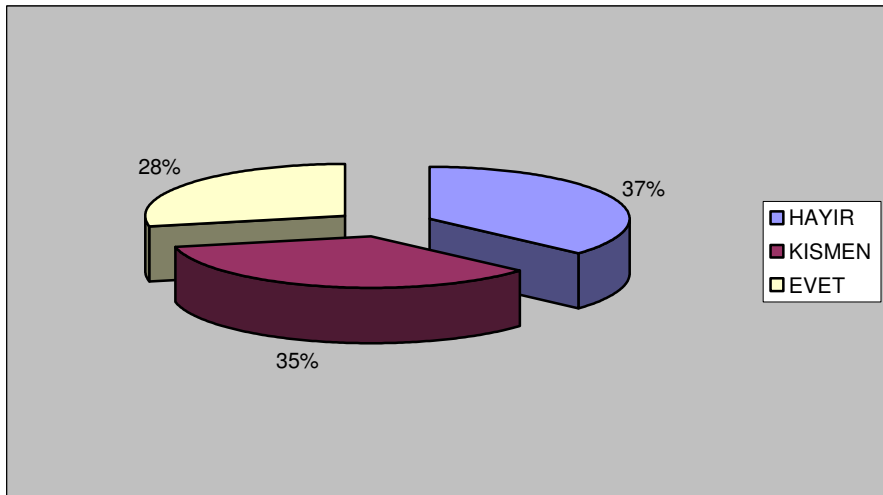
Mesleki Kıdem		Ortalama	Std. Sapma
1-5 Yıl	Hayır	18,8	10,98
	Kısmen	24,88	8,24
	Evet	18,23	8,48
6-10 Yıl	Hayır	12,07	6,64
	Kısmen	11,57	4,41
	Evet	9,34	4,91
11-15 Yıl	Hayır	4,92	3,57
	Kısmen	6,42	2,77
	Evet	3,73	2,52
16-20 Yıl	Hayır	0,88	1,07
	Kısmen	1,5	1,14
	Evet	2,57	1,23
21-25 Yıl	Hayır	1,5	0,64
	Kısmen	0,15	0,46
	Evet	0,34	0,56
26+ Yıl	Hayır	1,03	1,03
	Kısmen	1,42	1,2
	Evet	1,53	1,27

1-5 yıl görev yapmış öğretmenlerin taşınmalı eğitimden kısmen memnun oldukları , 6-10 yıl arasında görev yapmış öğretmenlerin kısmen memnun oldukları ve memnun olmadıkları 16-20 yıl görev yapmış öğretmenlerin ortalama olarak kısmen memnun oldukları 21-25 yıl öğretmenlik yapan öğretmenlerin memnun oldukları , 26 yıl üzeri görev yapmış öğretmenlerin ise ortalama olarak hayır şeklinde cevap verdikleri gözlemlenmiştir.

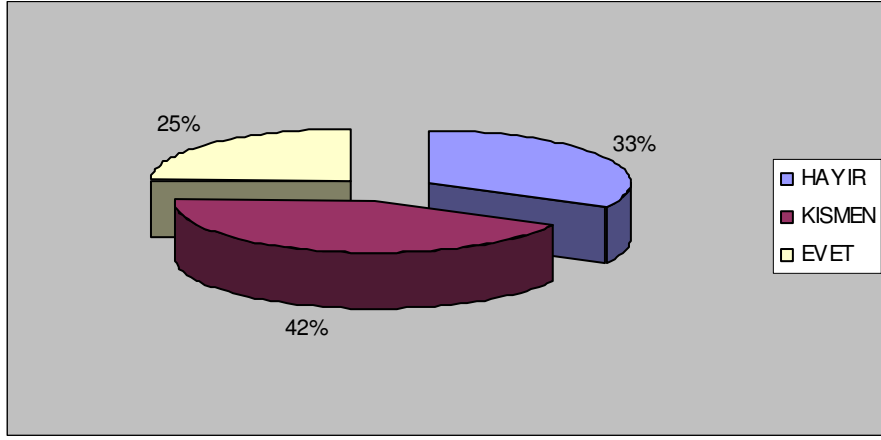
Şekil -39 1-5 Yıl Kıdemi Olan Öğretmen ve Yöneticilerin Ortalama Grafiği

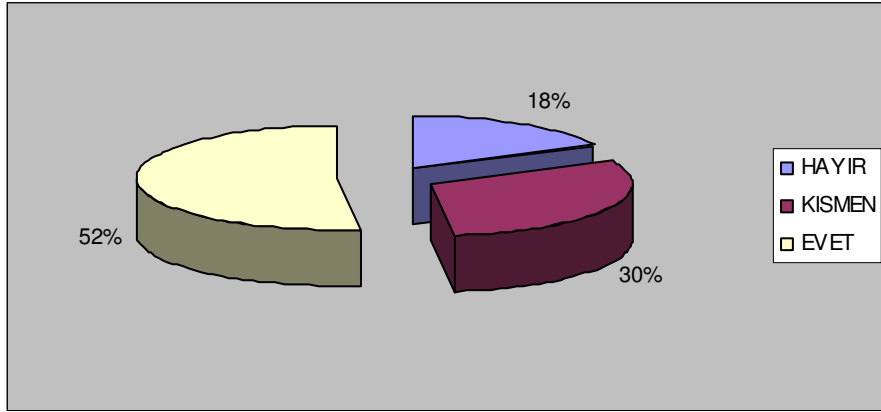
Şekil -40 6-10 Yıl Kıdemi Olan Öğretmen ve Yöneticilerin Ortalama Grafiği

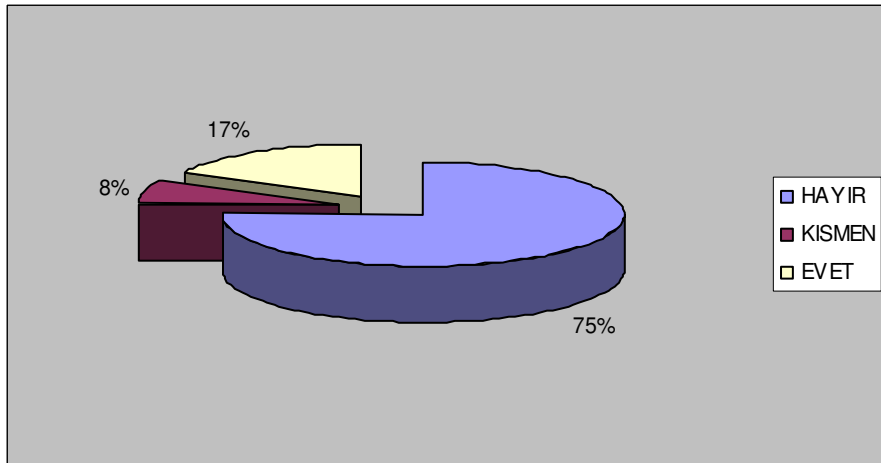
Şekil -41 11-15 Yıl Kıdemi Olan Öğretmen ve Yöneticilerin Ortalama Grafiği

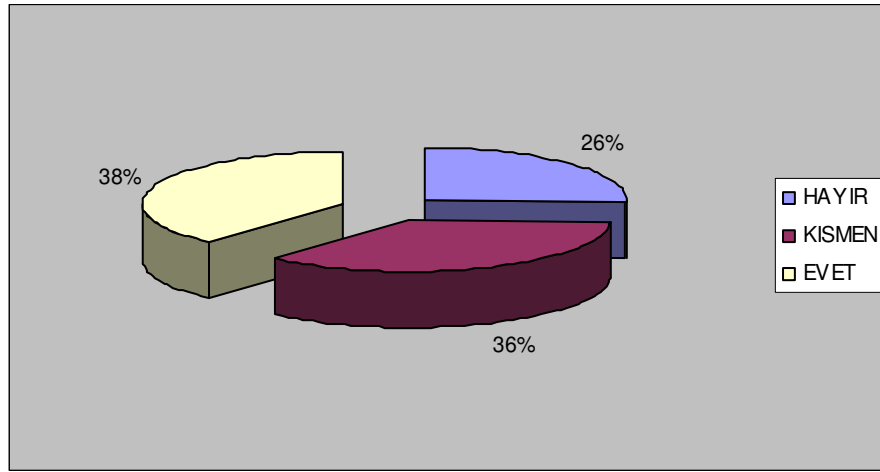
Şekil -42 16-20 Yıl Kıdemi Olan Öğretmen ve Yöneticilerin Ortalama Grafiği

Şekil -43 21-25 Yıl Kıdemi Olan Öğretmen ve Yöneticilerin Ortalama Grafiği

Şekil -44 26 Yıl ve Üzeri Kıdemi Olan Öğretmen ve Yöneticilerin Ortalama Grafiği

Tablo-37 Öğretmen ve Yöneticilerin Buldukları Okuldaki Kıdemlerine Göre Cevap Ortalamaları

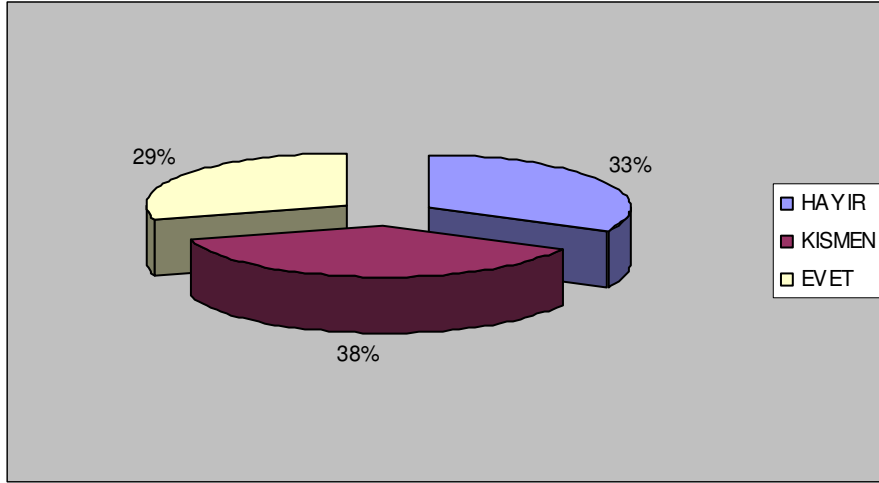
Okuldaki Kıdem		Ortalama	Std. Sapma
1-5 Yıl	Hayır	29,3	16,42
	Kısmen	34,07	11,39
	Evet	26,5	12,79
6-10 Yıl	Hayır	6,61	3,41
	Kısmen	7,26	2,6
	Evet	5,11	2,3
11-15 Yıl	Hayır	2,23	1,98
	Kısmen	2,96	1,82
	Evet	1,8	1,54
16-20 Yıl	Hayır	0,03	0,19
	Kısmen	0,15	0,36
	Evet	0,8	0,4
21-25 Yıl	Hayır	1,03	1,03
	Kısmen	1,42	1,2
	Evet	1,53	1,27
26+ Yıl	Hayır	0	0
	Kısmen	0	0
	Evet	0	0

Araştırmadan çıkan bulgular neticesinde öğretmenlerin hizmet ettikleri yıllara göre taşınmalı eğitimden memnuniyetleri değişkenlik göstermektedir. Yönetici ve öğretmenlerin en

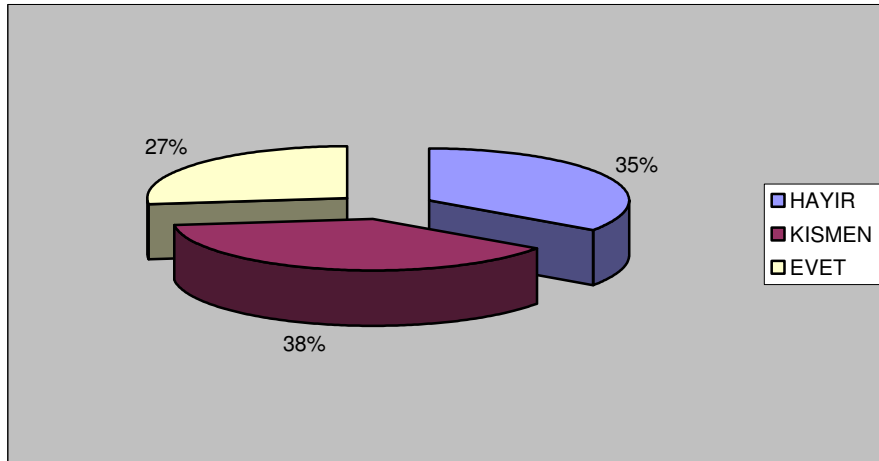
son buldukları okuldaki görev zamanı göz önüne alınarak, elde edilen sonuçlardan yola çıkarak taşınmalı eğitimden memnun olup olmadıkları araştırılmıştır.

Ankete katılan öğretmen ve yöneticilerin okuldaki kıdemleri incelendiği zaman öğretmenlerin ortalama olarak sorulara kısmen şeklinde cevap verdiği , taşınmalı eğitimden kısmen memnun olduklarının fakat memnun olmadıkları taraflarının da bulunduğu şeklinde gözlemlenmektedir.

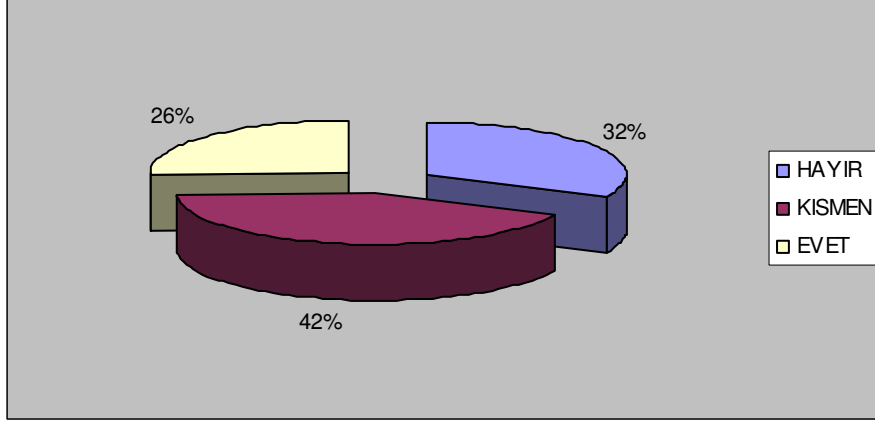
Şekil -45 Buldukları Okulda 1-5 Yıl arasında Görev Yapmış Öğretmen ve Yöneticilerin Ortalama Grafiği

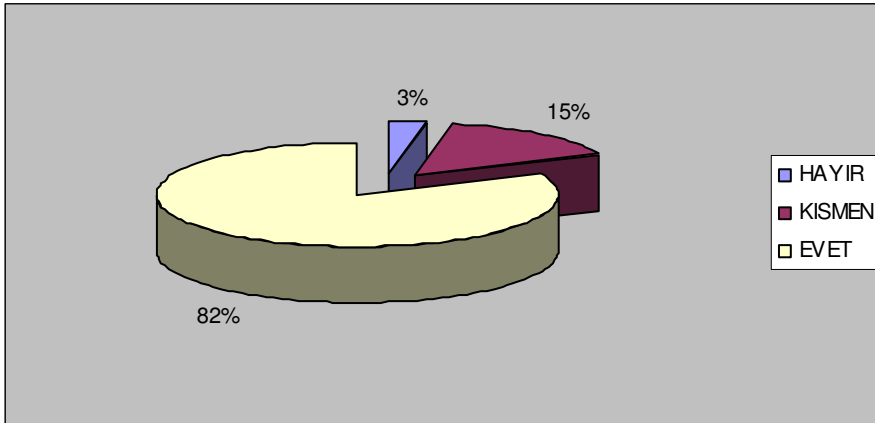
Şekil -46 Buldukları Okulda 6-10 Yıl arasında Görev Yapmış Öğretmen ve Yöneticilerin Ortalama Grafiği

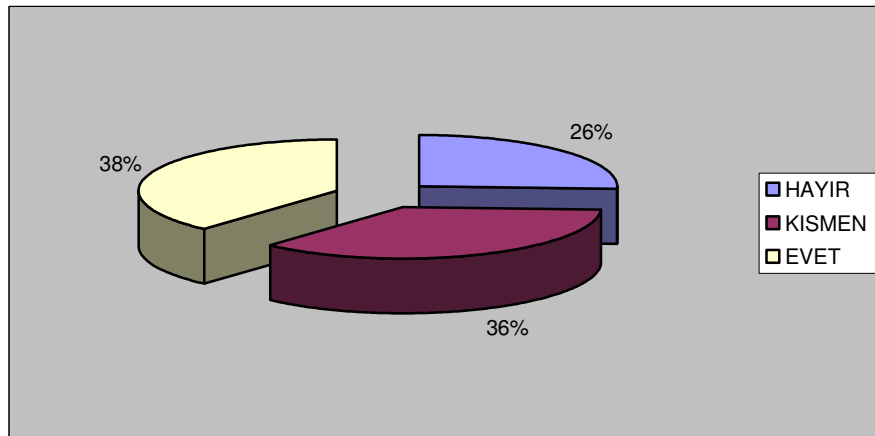
Şekil -47 Buldukları Okulda 11-15 Yıl arasında Görev Yapmış Öğretmen ve Yöneticilerin Ortalama Grafiği

Şekil -48 Buldukları Okulda 16-20 Yıl arasında Görev Yapmış Öğretmen ve Yöneticilerin Ortalama Grafiği

Şekil -49 Buldukları Okulda 21-25 Yıl arasında Görev Yapmış Öğretmen ve Yöneticilerin Ortalama Grafiği

Tablo-38 Öğretmen-Yönetici, Öğrenci ve Velilerin Taşımali İlköğretim Uygulamasından Memnun Olup Olmadığına İlişkin Cevap Ortalamaları

Denek Grupları	Hayır		Kısmen		Evet		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Öğretmen	28	25,7	43	39,4	38	34,9	109	100
Yönetici	3	25	7	58,3	2	16,7	12	100
Veli	50	11	52	11,4	353	77,6	455	100
Öğrenci	75	12,9	102	17,5	405	69,6	582	100
Toplam	156	13,5	204	17,6	798	68,9	1158	100

Tablo 38 de görüleceği gibi “Taşımali İlköğretim uygulamasından memnun musunuz?” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; öğretmenlerin %25,7 si hayır, %39,4 ü kısmen, %34,9 u evet seçeneklerini, yöneticilerin % 25 i hayır, %58,3 ü kısmen, %16,7 si evet seçeneklerini, velilerin %11 i hayır, %11,4 ü kısmen, %77,6 sı evet seçeneklerini, öğrencilerin ise %12,9 u hayır, %17,5 i kısmen, %69,6 sı evet seçeneklerini işaretlemişlerdir.

Bu bulgulara göre; Taşımali İlköğretim uygulamasından öğrenci ve velilerin gayet memnun oldukları, yönetici ve öğretmenlerin ise kısmen memnun oldukları söylenebilir.

Tablo-39 Taşımali İlköğretim Uygulamasının, Sekiz Yıllık Zorunlu Eğitimin Yaygınlaştırılmasında Etkili Olup Olmadığına İlişkin Öğretmen-Yönetici ve Velilerin Cevap Ortalamaları

Denek Grupları	Hayır		Kısmen		Evet		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Öğretmen	13	11,9	33	30,3	63	57,8	109	100
Yönetici	3	25	3	25	6	50	12	100
Veli	77	16,9	95	20,9	283	62,2	455	100
Toplam	93	16,1	131	22,8	352	61,1	576	100

Tablo 39 da görüleceği gibi “Taşımali İlköğretim, sekiz yıllık zorunlu eğitimin yaygınlaştırılmasında etkili olmuş mudur?” maddesine verilen cevaplar incelendiğinde; öğretmenlerin %11,9 u hayır, %30,3 kısmen, % 57,8 i evet seçeneklerini, yöneticilerin % 25 i hayır, %25 i kısmen, %50 si evet seçeneklerini, velilerin ise %16,9 u hayır, %20,9 u kısmen, %62,2 si evet seçeneklerini işaretlemişlerdir.

Bu bulgulara göre; Taşımalı İlköğretim uygulamasının, sekiz yıllık zorunlu eğitimin yaygınlaştırılmasında etkili olduğu kabul edilebilir.

Tablo-40 Taşıma Merkezi Okulun (Derslik, Donanım, Araç-Gereç, Laboratuvar Yönünden) Yeterli Olup Olmadığına İlişkin Öğretmen-Yönetici, Öğrenci ve Velilerin Cevap Ortalamaları

Denek Grupları	Hayır		Kısmen		Evet		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Öğretmen	33	30,3	40	36,7	36	33	109	100
Yönetici	4	33,3	6	50	2	16,7	12	100
Veli	67	14,7	157	34,5	231	50,8	455	100
Öğrenci	82	14	172	29,6	328	56,4	582	100
Toplam	186	16	375	32,4	597	51,6	1158	100

Tablo 40 da görüleceği gibi “Taşıma merkezi okul (derslik, donanım, araç-gereç, laboratuvar yönünden) yeterli mi?” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; öğretmenlerin %30,3 ü hayır, %36,7 si kısmen, %33 ü evet seçeneklerini, yöneticilerin %33,3 ü hayır, %50 si kısmen, %16,7 si evet seçeneklerini, velilerin %14,7 si hayır, %34,5 i kısmen, %50,8 i evet seçeneklerini, öğrencilerin ise %14 ü hayır, %29,6 sı kısmen, %56,4 ü evet seçeneklerini işaretlemişlerdir.

Bu bulgulara göre; Öğrenci ve veliler Taşıma merkezi okulu (derslik, donanım, araç-gereç, laboratuvar yönünden) yeterli bulurken, yönetici ve öğretmenlerin ise kısmen yeterli buldukları söylenebilir.

Tablo-41 Taşıma Merkezi Okulda Öğretmen Sayısının Yeterli Olup Olmadığına İlişkin Öğretmen-Yönetici, Öğrenci ve Velilerin Cevap Ortalamaları

Denek Grupları	Hayır		Kısmen		Evet		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Öğretmen	37	33,9	35	32,2	37	33,9	109	100
Yönetici	7	58,3	3	25	2	16,7	12	100
Veli	54	11,9	84	18,5	317	69,6	455	100
Öğrenci	90	15,5	91	15,6	401	68,9	582	100
Toplam	188	16,2	213	18,4	757	65,4	1158	100

Tablo 41 de görüleceği gibi “Taşıma merkezi okulda öğretmen sayısı yeterli mi?” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; öğretmenlerin %33,9 u hayır, %32,2 si kısmen, %33,9 u evet seçeneklerini, yöneticilerin %58,3 ü hayır, %25 i kısmen, %16,7 si evet seçeneklerini, velilerin %11,9 u hayır, %18,5 i kısmen, %69,6 sı evet seçeneklerini, öğrencilerin ise %15,5 i hayır, %15,6 sı kısmen, %68,9 evet seçeneklerini işaretlemişlerdir.

Bu bulgulara göre; Öğrenci ve veliler Taşıma merkezi okulda öğretmen sayısını yeterli bulurken, yönetici ve öğretmenlerin ise yeterli bulmadıkları söylenebilir.

Tablo-42 Taşımali Eğitim Kapsamında ki Öğrencilerin Başarılı Olup Olmadığına İlişkin Öğretmen-Yönetici, Öğrenci ve Velilerin Cevap Ortalamaları

Denek Grupları	Hayır		Kısmen		Evet		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Öğretmen	38	34,9	52	47,7	19	17,4	109	100
Yönetici	3	25	5	41,7	4	33,3	12	100
Veli	139	30,5	152	33,5	164	36	455	100
Öğrenci	198	34	172	29,6	212	36,4	582	100
Toplam	378	32,6	381	32,9	399	34,4	1158	100

Tablo 42 de görüleceği gibi “Taşımali eğitim kapsamındaki öğrenciler başarılı mı?” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; öğretmenlerin %34,9 u hayır, %47,7 si kısmen, %17,4 ü evet seçeneklerini, yöneticilerin %25 i hayır, %41,7 si kısmen, %33,3 ü evet seçeneklerini, velilerin %30,5 i hayır, %33,5 i kısmen, %36 sı evet seçeneklerini, öğrencilerin ise %34 ü hayır, %29,6 sı kısmen, %36,4 ü evet seçeneklerini işaretlemişlerdir.

Bu bulgulara göre; Öğretmenler-yönetici, öğrenci ve velilerin taşımali eğitim kapsamında ki öğrencileri kısmen başarılı buldukları söylenebilir.

Tablo-43 Taşımali Eğitimin Birleştirilmiş Sınıf Uygulamasının Azalmasında Etkili Olup Olmadığına İlişkin Öğretmen ve Yöneticilerin Cevap Ortalamaları

Denek Grupları	Hayır		Kısmen		Evet		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Öğretmen	7	6,4	29	26,6	73	67	109	100
Yönetici	2	16,7	2	16,7	8	66,6	12	100
Toplam	9	7,4	31	25,6	81	67	121	100

Tablo 43 de görüleceği gibi “Taşımali eğitim, birleştirilmiş sınıf uygulamasının azalmasında etkili olmuş mudur?” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; öğretmenlerin %6,4 ü hayır, %26,6 sı kısmen, %67 si evet seçeneklerini, yöneticilerin %16,7 si hayır, %16,7 si kısmen, %66,6 sı evet seçeneklerini işaretlemişlerdir.

Bu bulgulara göre; Taşımali eğitimin birleştirilmiş sınıf uygulamasının azalmasında etkili olduğu söylenebilir.

Tablo-44 Taşımali Eğitimin Kızların Okullaşma Oranının Artmasında Etkili Olup Olmadığına İlişkin Öğretmen ve Yöneticilerin Cevap Ortalamaları

Denek Grupları	Hayır		Kısmen		Evet		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Öğretmen	14	12,8	49	45	46	42,2	109	100
Yönetici	2	16,7	7	58,3	3	25	12	100
Toplam	16	13,2	56	46,3	49	40,5	121	100

Tablo 44 de görüleceği gibi “Taşımali eğitim, kızların okullaşma oranının artmasında etkili olmuş mudur?” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; öğretmenlerin %12,8 i hayır, %45 i kısmen, %42,2 si evet seçeneklerini, yöneticilerin %16,7 si hayır, %58,3 ü kısmen, %25 i evet seçeneklerini işaretlemişlerdir.

Bu bulgulara göre; Taşımali eğitimin, kızların okullaşma oranının artmasında kısmen etkili olduğu söylenebilir.

Tablo-45 Taşımali Eğitimin, Fakir Ailelerin Çocuklarının Okullaşma Oranının Artmasında Etkili Olup Olmadığına İlişkin Öğretmen-Yönetici ve Velilerin Cevap Ortalamaları

Denek Grupları	Hayır		Kısmen		Evet		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Öğretmen	11	10	52	47,8	46	42,2	109	100
Yönetici	1	8,3	7	58,3	4	33,4	12	100
Veli	69	15,2	102	22,4	284	62,4	455	100
Toplam	81	14	161	28	334	58	576	100

Tablo 45 de görüleceği gibi “Taşımali eğitim, fakir ailelerin çocuklarının okullaşma oranının artmasında etkili olmuş mudur?” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; öğretmenlerin %10 u hayır, %47,8 i kısmen, %42,2 evet seçeneklerini, yöneticilerin %8,3 ü hayır, %58,3 ü kısmen, %33,4 ü evet seçeneklerini, velilerin %15,2 si hayır, %22,4 ü kısmen, %62,4 ü evet seçeneklerini işaretlemişlerdir.

Bu bulgulara göre; Veliler Taşımali eğitimi fakir ailelerin çocuklarının okullaşma oranının artmasında etkili bulurken, yönetici ve öğretmenlerin kısmen etkili buldukları söylenebilir.

Tablo-46 Taşımali Eğitimden Öncekine Kıyasla, Taşımali Eğitim Kapsamında ki Öğrencilerin Sosyal ve Kültürel Etkinliklere Daha Çok Katılıp Katılmadığına İlişkin Öğretmen-Yönetici ,Veli ve Öğrencilerin Cevap Ortalamaları

Denek Grupları	Hayır		Kısmen		Evet		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Öğretmen	21	19,3	62	56,9	26	23,8	109	100
Yönetici	1	8,3	7	58,3	4	33,4	12	100
Veli	111	24,4	145	31,9	199	43,7	455	100
Öğrenci	187	32,1	184	31,6	211	36,3	582	100
Toplam	320	27,6	398	34,4	440	38	1158	100

Tablo 46 da görüleceği gibi “Taşımali Eğitimden Öncekine Kıyasla, Taşımali Eğitim Kapsamında ki Öğrenciler Sosyal ve Kültürel Etkinliklere Daha Çok Katılabilmekteler mi?” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; öğretmenlerin %19,3 ü hayır, %56,9 u kısmen, %23,8 i evet seçeneklerini, yöneticilerin %8,3 ü hayır, %58,3 ü kısmen, %33,4 ü evet seçeneklerini, velilerin %24,4 ü hayır, %31,9 u kısmen, %36,3 ü evet seçeneklerini, öğrencilerin ise %32,1 i hayır, %31,6 sı kısmen, %36,3 ü evet seçeneklerini işaretlemişlerdir.

Bu bulgulara göre; Taşımali eğitimden öncekine kıyasla, taşımali eğitim kapsamında ki öğrencilerin sosyal ve kültürel etkinliklere kısmen daha çok katıldıkları söylenebilir.

Tablo-47 Taşıt Sürücülerinin Yerine Getirdiği Hizmetin ve Sorumluluğun Bilincinde Olup Olmadığına İlişkin Öğretmen-Yönetici ,Veli ve Öğrencilerin Cevap Ortalamaları

Denek Grupları	Hayır		Kısmen		Evet		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Öğretmen	23	21,1	56	51,4	30	27,5	109	100
Yönetici	6	50	5	41,7	1	8,3	12	100
Veli	77	16,9	105	23,1	273	60	455	100
Öğrenci	117	20,1	149	25,6	316	54,3	582	100
Toplam	223	19,3	315	27,2	620	53,5	1158	100

Tablo 47 de görüleceği gibi “Taşıt sürücüleri yerine getirdiği hizmetin ve sorumluluğun bilincinde mi?” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; öğretmenlerin %21,1 i hayır, %51,4 ü kısmen, %27,5 i evet seçeneklerini, yöneticilerin %50 si hayır, %41,7 si kısmen, %8,3 ü evet seçeneklerini, velilerin %16,9 u hayır, %23,1 i kısmen, %60 ı evet seçeneklerini, öğrencilerin ise %20,1 i hayır, %25,6 sı kısmen, %54,3 ü evet seçeneklerini işaretlemişlerdir.

Bu bulgulara göre; Öğrenci ve veliler, taşıt sürücülerinin yerine getirdiği hizmetin ve sorumluluğun bilincinde olduğunu söylerken, yönetici ve öğretmenler hayır ve kısmen cevabını vermişlerdir.

Tablo-48 Taşımali İlköğretim Kapsamındaki Öğrencilerin Beslenme İhtiyacının Yeterli Şekilde Karşılımlı Karşılımlanmadığına İlişkin Öğretmen-Yönetici ,Veli ve Öğrencilerin Cevap Ortalamaları

Denek Grupları	Hayır		Kısmen		Evet		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Öğretmen	28	25,7	39	35,8	42	38,5	109	100
Yönetici	6	50	3	25	3	25	12	100
Veli	67	14,7	108	23,7	280	61,5	455	100
Öğrenci	79	13,6	127	21,8	376	64,6	582	100
Toplam	180	15,5	277	23,9	701	60,6	1158	100

Tablo 48 de görüleceği gibi “Taşımali İlköğretim Kapsamındaki Öğrencilerin Beslenme İhtiyacı Yeterli Şekilde Karşılımlı mı?” sorusuna verilen cevaplar

incelendiğinde; öğretmenlerin %25,7 si hayır, %35,8 i kısmen, %38,5 i evet seçeneklerini, yöneticilerin %50 si hayır, %25 i kısmen, %25 i evet seçeneklerini, velilerin %14,7 si hayır, %23,7 si kısmen, %61,5 i evet seçeneklerini, öğrencilerin ise %13,6 si hayır, %21,8 i kısmen, %64,6 si evet seçeneklerini işaretlemişlerdir.

Bu bulgulara göre; Öğrenci ve veliler, öğrencilerin beslenme ihtiyacının yeterli şekilde karşılandığını söylerken, yönetici ve öğretmenler hayır ve kısmen cevabını vermişlerdir.

Tablo-49 Taşıma Merkezi Okulda Taşınan Öğrencilerin Yemek Yiyebileceği Uygun Bir Yer Olup Olmadığına İlişkin Öğretmen-Yönetici ,Veli ve Öğrencilerin Cevap Ortalamaları

Denek Grupları	Hayır		Kısmen		Evet		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Öğretmen	75	68,8	20	18,3	14	12,9	109	100
Yönetici	9	75	2	16,7	1	8,3	12	100
Veli	267	58,7	106	23,3	82	18	455	100
Öğrenci	360	61,9	121	20,8	101	17,3	582	100
Toplam	711	61,4	249	21,5	198	17,1	1158	100

Tablo 49 da görüleceği gibi “Taşıma merkezi okulda taşınan öğrencilerin yemek yiyebileceği uygun bir yer bulunuyor mu?” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; öğretmenlerin %68,8 i hayır, %18,3 ü kısmen, %12,9 u evet seçeneklerini, yöneticilerin %75 i hayır, %16,7 si kısmen, %8,3 ü evet seçeneklerini, velilerin %58,7 si hayır, %23,3 kısmen, %18 i evet seçeneklerini, öğrencilerin ise %61,9 u hayır, %20,8 i kısmen, %17,3 ü evet seçeneklerini işaretlemişlerdir.

Bu bulgulara göre; Taşıma Merkezi okulda taşınan öğrencilerin yemek yiyebileceği uygun bir yerin bulunmadığı söylenebilir.

Tablo-50 Öğrencilerin Taşındığı Araçlara, Öğrenciler Dışında Kişilerin Alınıp Alınmadığına İlişkin Veli ve Öğrencilerin Cevap Ortalamaları

Denek Grupları	Hayır		Kısmen		Evet		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Veli	241	53	82	18	132	29	455	100
Öğrenci	256	44	127	21,8	199	34,2	582	100
Toplam	497	47,9	209	20,2	331	31,9	1037	100

Tablo 50 de görüleceği gibi “Öğrencilerin taşındığı araçlara, öğrenciler dışında kişiler alınıyor mu?” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; Velilerin, %53 ü hayır, %18 i kısmen, %29 u evet seçeneklerini, öğrencilerin ise %44 ü hayır, %21,8 i kısmen, %34,2 si evet seçeneklerini işaretlemişlerdir.

Bu bulgulara göre; Öğrencilerin taşındığı araçlara kısmen öğrenciler dışında kişilerin alındığı söylenebilir.

Tablo-51 Öğrencilerin Taşıtlarda Ayakta Yolculuk Yapıp Yapmadığına İlişkin Öğretmen-Yönetici ve Öğrencilerin Cevap Ortalamaları

Denek Grupları	Hayır		Kısmen		Evet		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Öğretmen	50	45,9	33	30,3	26	23,8	109	100
Yönetici	3	25	6	50	3	25	12	100
Öğrenci	204	35	119	20,5	259	44,5	582	100
Toplam	257	36,6	158	22,5	288	40,9	703	100

Tablo 51 de görüleceği gibi “Taşımalı eğitim kapsamındaki öğrenciler, araçlarda ayakta gidip geliyor mu?” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; öğretmenlerin %45,9 u hayır, %30,3 ü kısmen, %23,8 i evet seçeneklerini, yöneticilerin %25 i hayır, %50 si kısmen, %25 i evet seçeneklerini, öğrencilerin ise %35 i hayır, %20,5 i kısmen, %44,5 i evet seçeneklerini işaretlemişlerdir.

Bu bulgulara göre; Taşımalı eğitim kapsamındaki öğrencilerin, kısmen araçlarda ayakta gidip geldikleri söylenebilir.

Tablo-52 Taşımali Eğitim Kapsamındaki Öğrencilerin Taşındığı Okula ve Arkadaşlarına Uyum Sağlayıp Sağlayamadığına İlişkin Öğretmen-Yönetici ,Veli ve Öğrencilerin Cevap Ortalamaları

Denek Grupları	Hayır		Kısmen		Evet		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Öğretmen	8	7,3	55	50,5	46	42,2	109	100
Yönetici	1	8,3	8	66,7	3	25	12	100
Veli	30	6,6	102	22,4	323	71	455	100
Öğrenci	48	8,2	97	16,7	437	75,1	582	100
Toplam	87	7,5	262	22,6	809	69,9	1158	100

Tablo 52 de görüleceği gibi “Taşımali eğitim kapsamındaki öğrenciler taşındığı okula ve arkadaşlarına uyum sağlayabiliyor mu?” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; öğretmenlerin %7,3 ü hayır, %50,5 i kısmen, %42,2 si evet seçeneklerini, yöneticilerin %8,3 ü hayır, %66,7 si kısmen, %25 i evet seçeneklerini, velilerin %6,6 sı hayır, %22,4 ü kısmen, %71 i evet seçeneklerini, öğrencilerin ise %8,2 si hayır, %16,7 si kısmen, %75,1 i evet seçeneklerini işaretlemişlerdir. Bu bulgulardan hareketle; Yönetici ve öğretmenlere göre taşıma kapsamındaki öğrencilerin, taşındıkları okula ve arkadaşlarına kısmen uyum sağladıkları, öğrenci ve velilere göre uyum sağladıkları söylenebilir.

Tablo-53 Öğretmen Atamalarında Taşıma Merkezi Okullara Öncelik Verilip Verilmediğine İlişkin Öğretmen-Yöneticilerin Cevap Ortalamaları

Denek Grupları	Hayır		Kısmen		Evet		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Öğretmen	67	61,5	28	25,7	14	12,8	109	100
Yönetici	11	91,7	1	8,3			12	100
Toplam	78	64,5	29	24	14	11,5	121	100

Tablo 53 de görüleceği gibi “Öğretmen atamalarında taşıma merkezi okullara öncelik veriliyor mu?” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; öğretmenlerin %61,5 i hayır, %25,7 si kısmen, %12,8 i evet seçeneklerini, yöneticilerin %91,7 si hayır, %8,3 ü kısmen seçeneklerini işaretlemişlerdir. Bu bulgulardan hareketle, yönetici ve öğretmenlere göre taşıma merkezi okullara öğretmen atamalarında öncelik verildiği söylenemez.

Yapılan araştırmaya genel bir bakış açısıyla baktığımız zaman araştırma 3 basamaktan oluşmaktadır. İlk basamak öğrenciler, ikinci basamak veliler, üçüncü basamak ise okuldaki yönetici ve öğretmenlerdir. Taşımalı eğitimin belirttiğimiz 3 grubu da yakından ilgilendirdiğini düşündüğümüz için için bu üç grup arasında bir ilişki olup olmadığını araştırmamız gerekmektedir. Bu iki grubun verdiği cevapların ortalamaları arasındaki ilişkiyi ölçmek için ikili varyans analizini uygulamamız gerekmektedir. Verilen cevapların varyansları arasındaki ilişki belirttiğimiz 3 grubun arasındaki ilişkiyi açıklamak için uygun bir istatistiksel tekniktir.

Yapılan çalışmalar sonucunda öğrenci ve veliler arasında 0,94 lük bir pozitif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Bu katsayıyı $-1 < p < 1$ arasında yorumlanır ve 1 e yaklaştığı zaman aralarında pozitif yönlü bir ilişkiden söz edilir -1 e yaklaştığında ise negatif bir ilişkiden söz edilir.

Öğrenciler ve yönetici , öğretmen gibi idari grup arasındaki ilişki ise -0,40 lık düşük pozitif yönlü bir ilişkidir. Bu katsayının düşük çıkmasının nedeni ise yönetici ve öğretmenlerin taşımalı sistemden öğrenciler kadar memnun olmaması olarak yorumlanmalıdır. Bunun nedeni ise öğretmenlerin eğitim sistemini daha iyi tanımaları bu sistemin pozitif ve negatif yönlerini daha iyi kavrayabilmeleri öğrencilerin ise bu sistemin artılarını ve eksilerini kavrayacak donanıma sahip olmamalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Velilerle öğretmenler arasında ki ilişki incelendiğinde de -045 bir katsayı bulunmaktadır bu katsayıda ilişkinin çok yüksek olmadığını öğretmenler taşımalı eğitim sistemine kısmen katılırken velilerin taşımalı eğitime öğretmenlerden daha olumlu baktıkları gözlemlenmektedir.

BÖLÜM V

5. SONUÇLAR ve ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın sonuçları ile bulgulara ilişkin öneriler yer almaktadır.

5.1 Sonuçlar

Okulu bulunmayan, nüfusu az ve dağınık yerleşim birimlerindeki ilköğretim çağına gelmiş çocuklar ile birleştirilmiş sınıf uygulaması yapan okullarda bulunan öğrencilerin, daha kaliteli eğitim-öğretim imkanına kavuşturulması, eğitimde fırsat ve olanak eşitliğinin sağlanması, sekiz yıllık zorunlu ve kesintisiz ilköğretimden herkesin eşit şekilde yararlanması amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı İlköğretim Genel Müdürlüğü'nce “Taşımalı İlköğretim Uygulaması” başlatılmış ve ülke geneline yaygınlaştırılmıştır.

1989-1990 öğretim yılında Kırklareli ilinde 3, Kocaeli ilinde 2 merkez okulda pilot uygulama mahiyetinde başlatılan taşımalı ilköğretim uygulamasının yararlı olduğu tespit edildiğinden uygulamanın yaygınlaştırılmasına karar verilmiştir.

2005-2006 öğretim yılında 80 il'den, 26.419 okuldan 679.589 öğrenci, 6.131 merkez okula taşınmaktadır. 2005-2006 Eylül-Aralık döneminde taşımalı ilköğretim giderlerinde kullanılmak üzere 80 il'e 125.118.746 YTL ödenek tahsis edilmiş olup bir öğrencinin günlük maliyeti 2.38 YTL'dir. Taşımalı İlköğretim hizmetlerinde kullanılmak üzere 35.112 araç tahsis edilmiştir.

Bu çalışma, “İstanbul'da Taşımalı Eğitimin Okul-Veli-Öğrenci Açısından Olumlu ve Olumsuz Etkileri” ni sunmak amacıyla hazırlanmıştır. Alan tarama modelinde yapılmış olan bu araştırmada, taşımalı eğitimin olumlu ve olumsuz yanlarını tespit etmek amacıyla örneklem olarak seçilen taşıma merkezi okullardaki öğretmen-yönetici, veli ve öğrencilere uygulanmak üzere üç anket geliştirilmiştir.

Anketler taşımali ilköğretim uygulamasının yapıldığı merkez ilköğretim okullarında görev yapan 12 yönetici, 109 öğretmen, taşımali eğitim kapsamındaki 582 öğrenci ve 455 öğrenci velisine olmak üzere toplam 1158 deneye uygulanmıştır.

İstanbul'da Beykoz, Büyükçekmece, Çatalca, Eyüp, Gaziosmanpaşa, Küçükçekmece, Pendik, Silivri ve Şile ilçelerinde Taşımali İlköğretim uygulaması yapılmaktadır. 36 Taşımali İlköğretim Merkez Okuluna 161 okuldan 4416 öğrenci taşınmaktadır.

Anket yoluyla elde edilen veriler SPSS programına girildikten sonra ilk önce güvenilirlik ve faktör analizleri ile soruların araştırmaya uygun olup olmadığı araştırıldı. Anket sorularının güvenilir ve tutarlı olması araştırmanın güvenilirliğini artırmakta araştırma ile ilgili yorumların daha güvenilir olmasını sağlamaktadır.Yapılan güvenilirlik analizi ve faktör analizi olumlu sonuçlar vermiştir.

Güvenilirlik ve faktör analizi sonuçlarının olumlu çıkmasından sonra anket yaptığımız grupların her biri hakkındaki betimleyici istatistikler tablolar ve grafikler şeklinde açık ifadelerle belirlenmiştir. Araştırmaya korelasyon analizi yapılarak devam edilmiştir.

Korelasyon analizi sonuçlarında öğrenci ve veliler arasında pozitif yönlü kuvvetli ilişkiye rastlanmıştır.Öğrenciler ve yöneticiler arasında ise negatif yönlü kuvvetli bir ilişkiye rastlanmıştır.İlişkinin negatif yönlü olması düşünceler arasında farklılık olduğunu göstermektedir.Veliler ve okul yöneticileri arasında da negatif yönlü orta dereceli bir ilişkiye rastlanmıştır.Bu ilişki veliler ve okul yöneticilerinin taşımali eğitim sistemi konusunda fikirlerinin tam olarak uyuşmadığını göstermektedir.

5.1.1.Taşımali Eğitimin Okul-Veli-Öğrenci Açısından Olumlu Etkileri

1- Birleştirilmiş sınıflarda eğitim öğretim gören ve büyük çoğunluğunun okuma-yazmada dahi geri kaldıkları tespit edilen öğrencilerin, taşımali ilköğretim kapsamına alınarak ayrı sınıflarda ve daha iyi bir ortamda eğitim öğretim görmeleri neticesinde kısa sürede okuma-yazmayı öğrendikleri, bilgi, beceri ve davranışlarında büyük bir gelişme olduğu gözlenmiştir.

2- Değişik yerleşim yerlerinden gelen öğrencilerin konuşma şekli ve şivelerindeki farklılıkların, zamanla ortadan kalktığı ve Türkçe'yi daha iyi kullandıkları belirlenmiştir.

3- Taşıma merkezli okullarda görev yapan öğretmenler, sosyal ihtiyaçlarını daha rahat karşılayabilmekte, donanımlı ve bağımsız sınıflarda ders vermekte ve mesleki yönden kendilerini geliştirme fırsatı bulmaktadır. Sonuç olarak, taşıma merkezindeki öğretmenler daha olumlu davranışlar içinde bulunduğundan öğrenciler için de örnek olmaktadır.

4- Taşınmalı ilköğretim kapsamına alınan öğrencilerin davranışlarında ilk zamanlarda uyumsuzluk ve çekingenlik gözlenmiş ancak, kısa zamanda okul ve çevreye uyum sağladıkları, kendilerine güvenlerinin arttığı, grup çalışmalarına daha çok katıldıkları gözlenmiştir.

5- Öğrencilerin eğitim faaliyetlerine daha çok katıldıkları, sosyal etkinlikler ile kutlama ve anma günlerine ilişkin faaliyetlerin taşınan köylere götürüldüğü, bunun sonucunda birlik ve beraberliğin arttığı, kültürel etkileşimin olduğu gözlenmiştir.

6- Öğrencilerin temizlik, giyim ve görgü kurallarına uyma alışkanlığı kazandıkları, okul kurallarına uymada daha dikkatli davrandıkları, toplumda nasıl yaşanması gerektiğini daha kolay öğrendikleri tespit edilmiştir.

7- Öğrencileri taşıma kapsamına alınan her köye en az bir sınıf öğretmeni verilmesi zorunluluğu dikkate alınır, 2004-2005 öğretim yılında 29.245 yerleşim birimi taşıma kapsamına alındığına göre en az bu kadar sınıf öğretmeni tasarrufu sağlanmıştır.

8- Taşınmalı ilköğretim kapsamına alınan ve okulu bulunmayan köy, mahalle ve mezralara okul yapımına gerek kalmamaktadır.

9- Öğrenciler daha yeterli sayıda öğretmenle eğitim öğretim görmeye başlamışlar, daha yeterli araç-gereç, donanım, derslik, işlik, laboratuvar ve oyun alanlarına kavuşmuşlardır.

5.1.2.Taşımali Eğitimnin Okul-Veli-Öğrenci Açısından Olumsuz Etkileri

1- Taşımali eğitim kapsamındaki öğrencilere dağıtılan yemek yetersiz olup, öğrencilerin yemek yiyebileceği uygun bir yer yoktur.

2-Taşımali eğitim konusunda yönetici, öğretmen ve velilerin görüşleri alınmamaktadır.

3- Devletin taşımali eğitim için yaptığı ödenekler yetersizdir.

4- Taşıma araçlarına öğrenciler dışında kimseler alınmaktadır.

5- Taşımali ilköğretimle gelen öğrencilerin okula uyumu konusunda merkez okulda rehber öğretmen bulunmamaktadır.

6- Taşıma merkezi okullar gerekli donanım,araç-gereç, laboratuvar yönünden yeterli değildir.

7- Taşıma merkezi okullarda özellikle branş öğretmenlerinin sayısı yetersizdir.

8- Taşımali eğitim sonrası sınıflardaki mevcut öğrenci sayısı oldukça artmıştır. Çünkü merkez okulların fiziki yapısı uygulama öncesinde iyileştirilmemiştir.

9- Taşıma merkezi okulların memur ve yardımcı hizmetli ihtiyaçları bulunmaktadır.

5.2. Öneriler

1- Taşıma merkezi okulun çok iyi planlanması gerekir. Yemekhane, laboratuvar, araç-gereç, donanım, oyun alanları, işlik, vb. yetersizlikler giderilmelidir.

2- Öğretmen atamalarında, memur ve yardımcı hizmetli atamalarında taşıma merkezi okullara öncelik verilmeli ve bu okulların personel ihtiyacı en kısa sürede giderilmelidir.

- 3- Taşımalı eğitim için devlet tarafından gönderilen ödenekler artırılmalıdır.
- 4- Taşıma işini yapmak üzere araç artırılması yerine belediyelerin hatlara koyacağı büyük otobüslerle taşıma işinin hem daha ucuz hem de daha güvenli olması sağlanabilir.
- 5- Taşıma merkezi okullar çevre halkına sosyal ve ekonomik eğitim hizmetlerini sunabilecek programlarla zenginleştirilmelidir.
- 6- Taşıma araçlarının Okul Taşıtları Yönetmeliğine uygun olmasına dikkat edilmelidir.
- 7- Taşıma merkezi okulların lojman ile desteklenerek öğretmenler için cazip hale getirilmesi gerekir.
- 8- Öğrencilere dağıtılan öğlen yemeğinin kalitesinin kesinlikle artırılması ve sıcak yemek verilmesi gerekir.
- 9- Öğrenci velilerinin taşıma merkezi okullarda düzenlenen milli bayram törenlerine katılımının sağlanması yönünde gerekli tedbirler alınabilir.
- 10- Taşıma işini yapacak araç sürücüleri eğitim kurslarına alınarak öğrenci sorumluluğu konusunda, yaptıkları işin önemi hakkında bilgilendirilmelidir.
- 11- Taşıma sırasında araçta yardımcı personel bulundurulması ve araca öğrenciler dışında yolcu alınmaması sağlanmalıdır.
- 12- Merkez okula öğrenci taşınan yerleşim birimlerinin yolları onarılmalı; yaz-kış taşımaya elverişli durumda bulundurulmalıdır.
- 13- Taşımalı eğitim uygulaması ile ilgili olarak okul yöneticilerinin, öğretmenlerin ve velilerin görüşleri alınmalıdır.

KAYNAKÇA

Akyüz, Yahya. **Türk Eğitim Tarihi**, Alfa Yayınları, İstanbul, 2001.

Altunsaray, Abdullah. **Taşımali İlköğretim Uygulamasının Değerlendirilmesi (Balıkesir Örneği)**, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir, 1996.

Arı, Asım. Taşımali ve Yatılı İlköğretim Uygulamaları, **Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi**, Ocak 2004.

Aşıcı, Halil. "İlköğretim Uygulamasına Geçilen Okullarda Ortaya Çıkan Problemler", **Çağdaş Eğitim** 201, (Temmuz-Ağustos 1994).

Baş, Mehmet. **Sekiz Yıllık Kesintisiz Zorunlu İlköğretim Uygulamasında Taşıma Merkezi Kabul Edilen İlköğretim Okullarının Sorunları (Bolu İli Örneği)**, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bolu, 2001.

Başaran, İbrahim Ethem. **Türkiye Eğitim Sistemi**, Ankara, 1994.

Bolayır, Fethi. **Milli Eğitim İle İlgili Mevzuat I. Cilt**, Bolayır Yayınları, Ankara, 1994.

Bulut, Faik. **Taşımali Eğitim Sistemine İlişkin İlköğretim Müfettişleri, Okul Yöneticileri ve Öğretmenlerin Beklentileri (Gaziantep İli Örneği)**, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep, 2003.

Bursalıoğlu, Ziya. **Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış**, Pegem Yayıncılık, Ankara, 2002.

Büyükboyacı, Şengül. **Taşımali İlköğretim ve Sorunları (Çanakkale İli Örneği)**, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale, 1998.

Büyükkaragöz, Savaş ve Hasan Şahin. "Taşımali İlköğretim Uygulamaları", **Eğitim ve Bilim**, Cilt:19, Sayı:96, Ankara,1995.

Coombs, Philip H., **Eğitim Planlaması Nedir?** Çeviren: Cemal Mihçioğlu, MEB Eğitim Planlamasının İlkeleri Serisi No.1, Ankara, 1973.

Ensari, Hoşcan. **21. Yüzyıl Okulları İçin Toplam Kalite Yönetimi**, Sistem Yayınları., İstanbul, 2003.

Erden, Münire. **Öğretmenlik Mesleğine Giriş**, İstanbul, 2001.

Erdoğan, İrfan. **Yeni Bir Binyıla Doğru Türk Eğitim Sistemi Sorunlar ve Çözümler**, Sistem Yayıncılık, Ankara, 2002.

<http://iogm.meb.gov.tr>

<http://istanbul.meb.gov.tr/kalitekurulu/istatistik>

"İlköğretim ve Eğitim Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun (2917 sayılı kanun)", **Resmi Gazete**, 18192; 15 Ekim1983.

"İlköğretim ve Eğitim Kanunu, Milli Eğitim Temel Kanunu, Çıraklık... Hakkında Kanun (4306 sayılı kanun)", **Resmi Gazete**, 23084; 18 Ağustos 1997.

Karakütük, Meliha. **Taşımali İlköğretim Uygulaması ve Sorunları (Sincan İlçesi Örneği)**, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 1996.

Kaya, Yahya Kemal. **İnsan Yetiştirme Düzenimize Yeni Bir Bakış**, Bilim Yayınları, Ankara, 1993.

Kemertaş, İsmet. **Uygulamalı Genel Öğretim Yöntemleri**, Birsen Yayınevi, İstanbul, 2001.

Kocatürk, Utkan. **Atatürk'ün Fikir ve Düşünceleri**, Turhan Kitabevi, Ankara, 1984.

Küçüköğlü, Adnan. **İlköğretimde Taşınmalı Eğitim Sistemi Uygulamasına İlişkin Öğretmen ve Yönetici Görüşleri**, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum, 2001.

MEB, **Cumhuriyetin 75. Yılında Gelişmeler ve Hedefler**, Ankara, 1998.

MEB, **Sayısal Veriler**, Ankara, 1999.

MEB, **Sekiz Yıllık Kesintisiz Zorunlu İlköğretim Uygulaması İle İlgili Sorunlar ve Cevaplar**, Ankara, 1997.

Milli Eğitim Bakanlığı Taşınmalı İlköğretim Yönetmeliği, **Resmi Gazete**, 24021; 15 Nisan 2000.

Öztürk, Hüseyin. **Belçika'da ve Türkiye'de Zorunlu Eğitim**, Nobel Yayın, Ankara, 2001.

Sabuncuoğlu, Zeyyat. **İnsan Kayaları Yönetimi**, Ezgi Kitabevi Yayınları, Bursa, 2000.

Sekiz Yıl Yetmiyor, **Radikal Gazetesi**, 20 Haziran 2006.

Sekiz Yıllık Zorunlu Eğitim Nasıl Olmalı?, **Yeni Yüzyıl Gazetesi**, 10 Mayıs 1996.

Tezcan, Mahmut. **Eğitim Sosyolojisi**, Ankara,1997.

Ünal, Semra ve Sefer Ada. **Öğretmenlik Mesleğine Giriş**, Marmara Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1999.

2006 Mali Yılı Bütçesine İlişkin Rapor, Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi, Ankara, 2005.

EKLER

1-Taşımali İlköğretim Öğrenci Anketi

2-Taşımali İlköğretim Öğretmen Ve Yönetici Anketi

3-Taşımali İlköğretim Veli Anketi

4-Anket Onay Yazısı

TAŞIMALI İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİ ANKETİ

Sevgili Öğrenciler; Bu çalışmada, “İstanbul’da Taşımali Eğitimin Okul-Veli-Öğrenci Açısından Olumlu ve Olumsuz Etkileri” ne ilişkin veri toplamak amaçlanmıştır.

Araştırmanın amacına ulaşabilmesi için anket sorularının her birine vereceğiniz cevapların objektif olması oldukça önemlidir. Bunun için sorulara vereceğiniz cevapların, olması gerekeni değil, var olan durumu yansıtmaları büyük önem taşımaktadır.

Vereceğiniz cevaplar araştırma amaçları dışında kesinlikle kullanılmayacak başka kişi yada makama verilmeyecektir.

Değerli katkılarınız için içtenlikle teşekkür ederim.

Ayhan ÖZGÜN
Beykoz Tepetarla İ.Ö.O.
Müdürü

BÖLÜM I. KİŞİSEL BİLGİLER

Bu bölümde kişisel bilgilere ilişkin sorular yer almaktadır. Size uygun seçeneğin yanında ki () içine X işareti koyunuz.

1. Cinsiyetiniz: () Bayan () Erkek	2. Kaç Yıldır Taşımali İlköğretim Öğrencisisiniz? () 1 yıl () 2 yıl () 3 yıl () 4 yıl () 5 yıl () 6 yıl () 7 yıl () 8 yıl
---	--

BÖLÜM II. TAŞIMALI EĞİTİM SİSTEMİNİN OLUMLU ve OLUMSUZ YÖNLERİNE İLİŞKİN ÖĞRENCİLERİN DÜŞÜNCELERİ

Bu bölümde taşımali eğitim sisteminin olumlu olumsuz yönlerine ilişkin öğrencilerin düşüncelerini ölçen sorular sunulmuştur. Bu sorular üç dereceli bir ölçekleme ile değerlendirilmekte ve her soruyu değerlendirebilmeniz için size **hayır, kısmen, evet** seçenekleri sunulmuştur. Uygun bulduğunuz seçeneğin altındaki () içine X işareti koyunuz.

	Hayır	Kısmen	Evet
1. Taşımali İlköğretim uygulamasından memnun musunuz?	()	()	()
2. Taşındığınız okul (derslik, donatım, araç-gereç, labaratuvar, işlik, yönünden) yeterli mi?	()	()	()
3. Taşındığınız okul da öğretmen sayısı yeterli mi?	()	()	()
4. Taşımali İlköğretim, başarılarınızı artırdı mı?	()	()	()
5. Taşımaliya geçmeden öncekine kıyasla sosyal ve kültürel etkinliklere daha çok katılabilmekte misiniz?	()	()	()
6. Taşımaliya geçmeden öncekine kıyasla sağlık hizmetlerinden daha çok faydalanabilmekte misiniz?	()	()	()
7. Taşımali İlköğretimle birlikte daha düzenli beslenme alışkanlığı kazandınız mı?	()	()	()
8. Taşımali İlköğretimle birlikte kendinize olan güveniniz arttı mı?	()	()	()
9. Taşımali İlköğretimle birlikte yeteneklerinizi geliştirme imkanına kavuştunuz mu?	()	()	()
10. Taşındığınız araçlar (minibüs, otobüs, vs...) iç donanım açısından (ısınma, havalandırma, koltuk sayısı , söndürme cihazları, pencerelerin sabitliği, vb..) yeterli mi?	()	()	()
11. Taşıt sürücüleri, yerine getirdiği hizmetin ve sorumluluklarının bilincinde mi?	()	()	()
12. Taşıt sürücüleri, temiz, bakımlı ve yerine getirdiği hizmete uygun kıyafette mi?	()	()	()
13. Okul yönetimi ve öğretmenler, Taşımali İlköğretimle ilgili sorunlarınızda (araçlar, yemek, arkadaşlarınızla uyum vb..) sizinle ilgileniyor mu?	()	()	()
14. Taşıma araçlarına, öğrenciler dışında kişiler alınıyor mu?	()	()	()
15. Okulda yemek yiyebileceğiniz (yemek salonu vb..) uygun bir yer bulunuyor mu?	()	()	()
16. Beslenme ihtiyacınız yeterli şekilde karşılanıyor mu?	()	()	()
17. Taşıma araçlarında öğrenciler ayakta gidip geliyor mu?	()	()	()
18. Okula ve arkadaşlarınıza uyum sağlayabiliyor musunuz?	()	()	()
19. Taşıt sürücüleri, sizleri zamanında getirip götürüyorlar mı?	()	()	()
20. Taşıt sürücüleri, sizlere iyi davranıyorlar mı?	()	()	()
21. Yemek dağıtımını öğretmenler gözetiminde mi yapıyor?	()	()	()
22. Okul yönetimi, (müdür, müdür yardımcısı), nöbetçi öğretmenler tarafından servis araçlarına iniş ve binişlerinizi güvenli bir şekilde yapmanız sağlanıyor mu?	()	()	()
23. Araçlarla taşınırken sağlık açısından (baş ağrısı, mide bulantısı, yorgunluk vb..) rahatsız oluyor musunuz?	()	()	()
24. Taşımali İlköğretim uygulaması sizce devam etmeli mi?	()	()	()

TAŞIMALI İLKÖĞRETİM ÖĞRETMEN VE YÖNETİCİ ANKETİ

Sayın Meslektaşım; Bu çalışmada, “İstanbul’da Taşımali Eğitimin Okul-Veli-Öğrenci Açısından Olumlu ve Olumsuz Etkileri” ne ilişkin veri toplamak amaçlanmıştır.

Araştırmanın amacına ulaşabilmesi için anket sorularının her birine vereceğiniz cevapların objektif olması oldukça önemlidir. Bunun için sorulara vereceğiniz cevapların, olması gerekeni değil, var olan durumu yansıtmaları büyük önem taşımaktadır.

Vereceğiniz cevaplar araştırma amaçları dışında kesinlikle kullanılmayacak başka kişi yada makama verilmeyecektir.

Değerli katkılarınız için içtenlikle teşekkür ederim.

Ayhan ÖZGÜN
Beykoz Tepetarla İ.Ö.O.
Müdürü

BÖLÜM I. KİŞİSEL BİLGİLER

Bu bölümde kişisel bilgilere ilişkin sorular yer almaktadır. Size uygun seçeneğin yanında ki () içine X işareti koyunuz.

1.Göreviniz: ☐ Öğretmen ☐ Okul Yöneticisi	4. Eğitim Durumunuz: ☐ Lise ve Dengi ☐ Yüksek Okul ☐ Fakülte ☐ Diğerleri
2. Cinsiyetiniz: ☐ Bayan ☐ Erkek	5.Meslekteki Kıdeminiz (Öğretmenlik ve yöneticilik dahil): ☐ 1-5 yıl ☐ 6-10 yıl ☐ 11-15 yıl ☐ 16-20 yıl ☐ 21-25 yıl ☐ 26 yıl ve fazla
3. Yaş Grubunuz: ☐ 20-30 ☐ 31-40 ☐ 41-50 ☐ 51 ve üzeri	6.Halen Görev Yaptığınız Okuldaki Kıdeminiz (Öğretmenlik ve yöneticilik dahil): ☐ 1-5 yıl ☐ 6-10 yıl ☐ 11-15 yıl ☐ 16-20 yıl ☐ 21-25 yıl ☐ 26 yıl ve fazla

BÖLÜM II. TAŞIMALI EĞİTİM SİSTEMİNİN OLUMLU ve OLUMSUZ YÖNLERİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN VE YÖNETİCİLERİN DÜŞÜNCELERİ

Bu bölümde taşımali eğitim sisteminin olumlu olumsuz yönlerine ilişkin öğretmen ve yöneticilerin düşüncelerini ölçen sorular sunulmuştur. Bu sorular üç dereceli bir ölçekleme ile değerlendirilmekte ve her soruyu değerlendirebilmeniz için size **hayır**, **kısmen**, **evet** seçenekleri sunulmuştur. Uygun bulduğunuz seçeneğin altındaki () içine X işareti koyunuz.

	Hayır	Kısmen	Evet
1. Taşımali İlköğretim uygulamasından memnun musunuz?	☐	☐	☐
2. Taşımali İlköğretim, sekiz yıllık zorunlu eğitimin yaygınlaştırılmasında etkili olmuş mudur?	☐	☐	☐
3. Taşıma merkezi okul (derslik, donatım, araç-gereç, labaratuvar, işlik, yönünden) yeterli mi?	☐	☐	☐

4. Taşıma merkezi okul da öğretmen sayısı yeterli mi?	()	()	()
5. Taşımalı İlköğretim, birleştirilmiş sınıf uygulamasının azalmasında etkili olmuş mudur?	()	()	()
6. Taşımalı İlköğretim, kızların okullaşma oranının artmasında etkili olmuş mudur?	()	()	()
7. Taşımalı İlköğretim, fakir ailelerin çocuklarının okullaşma oranının artmasında etkili olmuş mudur?	()	()	()
8. Taşımalı İlköğretim, taşıma kapsamında ki öğrencilerin başarısını artırdı mı?	()	()	()
9. Taşımalıya geçmeden öncekine kıyasla öğrenciler sosyal ve kültürel etkinliklere daha çok katılabilmekteler mi?	()	()	()
10. Taşımalıya geçmeden öncekine kıyasla öğrenciler sağlık hizmetlerinden daha çok faydalanabilmekteler mi?	()	()	()
11. Taşıma İlköğretim kapsamında ki öğrenciler, daha düzenli beslenme alışkanlığı kazandılar mı?	()	()	()
12. Taşıma İlköğretim kapsamında ki öğrenciler yeteneklerini geliştirme imkanına kavuştular mı?	()	()	()
13. Öğrencilerin taşındığı araçlar (minibüs, otobüs, vs...) iç donanım açısından (ısınma, havalandırma, koltuk sayısı , söndürme cihazları, pencerelerin sabitliği, vb..) yeterli mi?	()	()	()
14. Taşıma sürücüleri, yerine getirdiği hizmetin ve sorumluluklarının bilincinde mi?	()	()	()
15. Taşıma sürücüleri, temiz, bakımlı ve yerine getirdiği hizmete uygun kıyafette mi?	()	()	()
16. Taşımalı İlköğretim konusunda okul yönetiminin ve öğretmenlerin görüşü alınıyor mu?	()	()	()
17. Taşımalı İlköğretim kapsamında ki öğrencilerin taşındığı araçlara, öğrenciler dışında kişiler alınıyor mu?	()	()	()
18. Taşıma merkezi okulda, taşınan öğrencilerin yemek yiyebileceği uygun bir yer bulunuyor mu?	()	()	()
19. Taşımalı İlköğretim kapsamında ki öğrencilerin beslenme ihtiyacı yeterli şekilde karşılanıyor mu?	()	()	()
20. Taşımalı İlköğretim kapsamında ki öğrenciler, taşıma araçlarında ayakta gidip geliyor mu?	()	()	()
21. Taşımalı İlköğretim kapsamında ki öğrenciler, merkez okulun genel başarısını düşürüyor mu?	()	()	()
22. Taşımalı İlköğretim kapsamında ki öğrenciler okula ve arkadaşlarına uyum sağlayabiliyor mu?	()	()	()
23. Ders araç-gereç ihtiyaçlarının karşılanmasında taşıma merkezi okullara öncelik veriliyor mu?	()	()	()
24. Öğretmen atamalarında taşıma merkezi okullara öncelik veriliyor mu?	()	()	()
25. Yardımcı personel (memur, hizmetli) atamalarında taşıma merkezi okullara öncelik veriliyor mu?	()	()	()
26. Taşımalı İlköğretim uygulaması sizce devam etmeli mi?	()	()	()

TAŞIMALI İLKÖĞRETİM VELİ ANKETİ

Sayın Veli; Bu çalışmada, “İstanbul’da Taşımali Eğitimin Okul-Veli- Öğrenci Açısından Olumlu ve Olumsuz Etkileri” ne ilişkin veri toplamak amaçlanmıştır. Araştırmanın amacına ulaşabilmesi için anket sorularının her birine vereceğiniz cevapların objektif olması oldukça önemlidir. Bunun için sorulara vereceğiniz cevapların, olması gerekeni değil, var olan durumu yansıtmaları büyük önem taşımaktadır.

Vereceğiniz cevaplar araştırma amaçları dışında kesinlikle kullanılmayacak başka kişi yada makama verilmeyecektir.

Değerli katkılarınız için içtenlikle teşekkür ederim.

Ayhan ÖZGÜN
Beykoz Tepetarla İ.Ö.O.
Müdürü

BÖLÜM I. KİŞİSEL BİLGİLER

Bu bölümde kişisel bilgilere ilişkin sorular yer almaktadır. Size uygun seçeneğin yanında ki () içine X işareti koyunuz.

1. Mesleğiniz: () Çiftçi () İşçi () Memur () Serbest Meslek () Emekli () Diğer.....	3. Yaş Grubunuz: () 20-30 () 31-40 () 41-50 () 51 ve üzeri
2. Cinsiyetiniz: () Bayan () Erkek	4. Eğitim Durumunuz: () İlkokul () Ortaokul () Lise ve dengi () Yüksek Okul () Fakülte () Diğerleri.....

BÖLÜM II. TAŞIMALI EĞİTİM SİSTEMİNİN OLUMLU ve OLUMSUZ YÖNLERİNE İLİŞKİN VELİ DÜŞÜNCELERİ

Bu bölümde taşımali eğitim sisteminin olumlu olumsuz yönlerine ilişkin velilerin düşüncelerini ölçen sorular sunulmuştur. Bu sorular üç dereceli bir ölçekleme ile değerlendirilmekte ve her soruyu değerlendirebilmeniz için size **hayır, kısmen, evet** seçenekleri sunulmuştur. Uygun bulduğunuz seçeneğin altındaki () içine X işareti koyunuz.

	Hayır	Kısmen	Evet
1. Taşımali İlköğretim uygulamasından memnun musunuz?	()	()	()
2. Taşımali İlköğretim, sekiz yıllık zorunlu eğitimin yaygınlaştırılmasında etkili olmuş mudur?	()	()	()
3. Çocuğunuzun taşındığı, taşıma merkezi okul (derslik, donatım, araç-gereç, labaratuvar, işlik, yönünden) yeterli mi?	()	()	()
4. Çocuğunuzun taşındığı, taşıma merkezi okul da öğretmen sayısı yeterli mi?	()	()	()
5. Taşımali İlköğretim, fakir ailelerin çocuklarının okullaşma oranının artmasında etkili olmuş mudur?	()	()	()
6. Taşımali İlköğretim, çocuğunuzun başarısını artırdı mı?	()	()	()
7. Taşımaliya geçmeden öncekine kıyasla çocuğunuz sosyal ve kültürel etkinliklere daha çok katılabilmekte mi?	()	()	()
8. Taşımaliya geçmeden öncekine kıyasla çocuğunuz sağlık hizmetlerinden daha çok faydalanabilmekte mi?	()	()	()
9. Taşıma kapsamında ki çocuğunuz, daha düzenli beslenme alışkanlığı kazandı mı?	()	()	()
10. Taşıma kapsamında ki çocuğunuz, yeteneklerini geliştirme imkanına kavuştu mu?	()	()	()
11. Çocuğunuzun taşındığı araçlar (minibüs, otobüs, vs...) iç donanım açısından (ısınma, havalandırma, koltuk sayısı , söndürme cihazları, pencerelerin sabitliği, vb..) yeterli mi?	()	()	()
12. Çocuğunuz taşıyan taşıt sürücüleri, yerine getirdiği hizmetin ve sorumluluklarının bilincinde mi?	()	()	()
13. Çocuğunuz taşıyan taşıt sürücüleri, temiz, bakımlı ve yerine getirdiği hizmete uygun kılık ve kıyafette mi?	()	()	()
14. Çocuğunuz taşıyan araca, öğrenciler dışında kişiler alınıyor mu?	()	()	()
15. Taşıma merkezi okulda, taşınan öğrencilerin yemek yiyebileceği uygun bir yer bulunuyor mu?	()	()	()
16. Taşınan çocuğunuzun beslenme ihtiyacı yeterli şekilde karşılanıyor mu?	()	()	()
17. Çocuğunuz taşındığı okula ve arkadaşlarına uyum sağlayabiliyor mu?	()	()	()
18. Taşımali İlköğretim uygulamasına geçilmeden önce, çocuğunuzun taşınacağı okul ile ilgili sizin fikriniz alındı mı?	()	()	()
19. Taşımali İlköğretim, çocuğunuza yaptığımız eğitim harcamalarınızı artırdı mı?	()	()	()
20. Taşımali İlköğretim uygulaması sizce devam etmeli mi?	()	()	()

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.4.34.00.18.580/ 2535
Konu : Anket (Ayhan ÖZGÜN)

27/11/2006

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi: a) Milli Eğitim Bakanlığı Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığının 18.08.2003 gün 2430 sayılı emri.
b) Yeditepe Üniversitesi Rektörlüğünün 20.10.2006 tarih ve 5927 sayılı yazısı.

Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi yüksek lisans öğrencisi Ayhan ÖZGÜN'ün "İstanbul'da Taşınabilir Eğitimin Okul-Veli-Öğrenci Açısından Olumlu ve Olumsuz Etkileri" konusunda anket uygulaması yapma isteği hakkındaki ilgi (b) yazı ve ekleri Müdürlüğümüzce incelenmiştir.

Adı geçen yukarıda belirtilen konuda, eğitim-öğretimi aksatmamak koşulu ile ve okul müdürlerinin gözetim ve sorumluluğunda, anket yapılan kişilere ait kimlik bilgilerinin yazılmaması kaydıyla, ekli onaylı EK-3/2,3/3,3/4,3/5,3/6,3/7'de bulunan onaylı mühürlü anketi EK-3/1'de adı geçen İlimiz ilköğretim okullarında uygulaması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

M.ATA ÖZER
Milli Eğitim Müdürü

EKLER :
Ek-1. İlgi (b) yazı ve ekleri

OLUR
27/11/2006

Hikmet DİNÇ
Vali a.
Vali Yardımcısı

EĞİTİM
%100
DESTEK

4440632

NOT : Verilecek cevapta tarih, kayıt numarası, dosya numarası yazılması rica olunur.
Adres : İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğü A.Blok Ankara cad. No:2 Cağaloğlu 526 13 82
E-Mail : kultur34@meb.gov.tr **Web :** http://istanbul.meb.gov.tr/bolumler/kultur

ÖZGEÇMİŞ
Ayhan ÖZGÜN

Kişisel Bilgiler:

Doğum Tarihi : 08.02.1973
Doğum Yeri : Çorum
Medeni Durumu : Evli

Eğitim:

İlkokul	1979-1984	Mehmet Akif Ersoy İÖO Çorum
Ortaokul	1984-1987	Mehmet Akif Ersoy İÖO Çorum
Lise	1987-1990	Atatürk Lisesi Çorum
Lisans	1990-1994	19 Mayıs Üniversitesi Amasya Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü
Yüksek Lisans	2004-D.E.	Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi Ana Bilim Dalı

Çalıştığı Kurumlar:

22.09.2003-Devam Ediyor	Tepetarla İlköğretim Okulu Müdürü Beykoz/İstanbul
20.09.1998-22.09.2003	Soğuksu İlköğretim Okulu Sınıf Öğretmeni Beykoz/İstanbul
16.09.1994-20.09.1998	Eyüpoğlu Köyü İlköğretim Okulu Sınıf Öğretmeni Aşkale/Erzurum